

Järva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostöölastamisel esitatud koostöölastused ja arvamused.

Järva vald **tänab kõiki koostöölastajaid** ja esitab omapoolse seisukoha esitatu osas, võimaliku edasise tegevuse ja muutmissettepaneku (selle olemasolul). Järva vald soovib kõigi arvamuste esitajatega edasise koostöö käigus lahendada võimalikud erimeelsused, palun selleks vajadusel kontakteeruda ka arvamuse andjal aadressil teele.kukk@jarva.ee või telefonitsi 5326 7903.

Nr	Arvamuse saatja	Koostöölastaja või arvamuse saatja seisukoht	Valla seisukoht
1	Terviseamet, 30.12.2021 kiri nr 7- 1/2021/38-2 30.12.2021	Terviseameti lääne regionaalosakond on tutvunud esitatud üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande materjalidega ning koostöölastab Järva valla üldplaneeringu ja KSH aruande.	Ettepanekuga arvestatakse.
2	Anija Vallavalitsus 7- 1/2021/38-3 31.12.2021	Anija Vallavalitsus on tutvunud saadetud dokumentidega. Kakerdaja raba ja Mägede küla matka- ja suusateede juurdepääsud valla piiril on kajastatud. Anija vallavalitsus koostöölastab Järva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande.	Ettepanekuga arvestatakse.
3	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, 03.01.2022 kiri nr 7- 1/2021/38-4	TTJAL ei ole täiendavaid ettepanekuid Järva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule.	Ettepanekuga arvestatakse.

4	Maaeluminis- teerium, 05.01.2022 kiri nr 7- 1/2021/38-5	Maaeluministeerium, olles jätkuvalt nimetatud seisukohal, on nõus Järva valla üldplaneeringus kavan- datud põllumajandusmaa, seal hulgas väärtusliku põllumajandusmaa, kasutuse kohta seatud tingimuste ja põhimõtetega. Siinjuures toome välja järgmist: 1) KSH aruande eelnõu jaotises 3.2.4 „Väärtuslik põllumajandusmaa“ on hindaja toonud välja väärtus- like põllumajandusmaade arvandmete muutuse, võrreldes üldplaneeringu avalikul arutelul olnud ar- vandmetega. Kui üldplaneeringu avaliku väljapaneku ajal kavandati määrata väärtuslikeks põllumajan- dusmaadeks umbes 45 440 hektarit põllumajandusmaa massiive, siis üldplaneeringu avaliku väljapa- neku järgselt tehti väärtuslike põllumajandusmaade osas mitmeid muudatusi. Vastavalt Riigimetsa Ma- jandamise Keskuse poolsetele täiendustettepanekutele ei arvestatud väärtuslikeks põllumajandusmaa- deks metsastunud või metsastatud alasid, elektriliinide aluseid maid, samuti juurdepääsuta maa-alasid kokku 176 hektari ulatuses. Lisaks võeti väärtuslike põllumajandusmaade määramisel arvesse põlluma- jandusmaade kompaktsus ning kohalike elanike ettepanekud. Täiendavate korrigeerimiste järgselt on üldplaneeringus määratletud väärtuslike põllumajandusmaade pindala kokku 42 663 hektarit. KSH hin- daja on seisukohal, et korrigeerimised on põhjendatud ja täpsustavad oluliselt tegelikku olukorda, mis tähendab, et realselt põllumajanduslikus kasutuses oleva väärtusliku põllumajandusmaa pindala vähe- nemist ei toimu. Maaeluministeerium on nõus kirjeldatud korrigeerimistega ning KSH hindaja järeldus- tega. 2) üldplaneeringu seletuskirja eelnõu jaotises 10 „Väärtuslike põllumajandusmaade määramine“ on märgitud klausel, et üldplaneering ei sea piiranguid väärtusliku põllumajandusmaa metsastamise osas ning et võimalikud sellekohased piirangud tulenevad seadusest. Sellest saab järeldada, et seadu- sest tulenevad kitsendused võivad puudutada üksnes väärtuslike põllumajandusmaade metsastamist. Väärtuslike põllumajandusmaade kaitsel on maakasutusküsimuste hilisemal käsitlemisel oluline mõju ning arvestada tuleb asjaoluga, et üldplaneeringut käsitlevate dokumentide sisu peab olema paljude aastate jooksul eri isikutele ühtmoodi mõistetav ja rakendatav. Sellest tulenevalt on Maaeluministee- rium arvamusel, et arusaadavuse ja üheselt mõistetavuse tagamise eesmärgil tuleks üldplaneeringu se- letuskirja jaotisesse 10 lisada üldine klausel, et väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva õigusakti keh- testamisel tuleb järgida sellega sätestatavaid tingimusi ja nõudeid. Maaeluministeerium kooskõlastab Järva valla üldplaneeringu ja planeeringu keskkonnamõju strateegi- lise hindamise (KSH) aruande, kui üldplaneeringu seletuskirja jaotisesse 10 lisatakse eelnimetatud tingi- mus.	Ettepanekuga arvestatakse. Sele- tuskirja teksti korrigeeritakse järg- nevalt: väärtuslikku põllumajan- dusmaad käsitleva riikliku õigusakti jõustumisel tuleb järgida sellega sätestatavaid tingimusi ja nõudeid.
---	---	---	---

5	Maa-amet, 06.01.2022 kri nr 7- 1/2021/38-6	MaaPS § 14 lõike 2 kohaselt võib ministri volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda või halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta. Seisuga 05.01.2022 asuvad Järva valla territooriumil osaliselt või täielikult 30 keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevat maardlat, 13 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist ning Keskkonnaametis on menetluses neli kaevandamisloa taotlust. Põhijoonisel on korrektselt märgitud maardlad seisuga 08.12.2021. 1. Seletuskirja peatükis 13 Maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine on kirjeldatud (tsiteerin): „Mäetööstusmaa juhtotstarve on määratud kehtivatele mäeeraldistele ning nende teenindusmaadele“. Põhijoonisel on Rabamarja katastriüksusele (tunnus 31402:002:0672) märgitud mäetööstuse maa-ala, kuid antud alal ei asu kehtiva maavara kaevandamise keskkonnaloaga mäeeraldist ega selle teenindusmaad. Palume põhijoonist täpsustada ning mäetööstuse maa-ala määrata vaid kehtiva kaevandamise keskkonnaloaga mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele või põhjendada seletuskirjas Rabamarja katastriüksusele mäetööstusmaa määramist.	Ettepanekuga arvestatakse. Rabamarja kü oli mäetööstuse maa-alaks määratus 2019 andmete alusel. Uuendatud andmete alusel määratakse ala maalise asustuse maa-alaks.
---	---	---	--

		2. Seletuskirja tabelis Tabel 1. Kavandatud maakasutuse seos ehitise kasutamise peamiste otstarvetega on kirjeldatud ehitiste kasutamise otstarvete ja ehitus- ja kasutustingimuste seos üldplaneeringus määratud juhtotstarbega. Mäetööstuse maa-alale lubatud hoonetüübina (koos nende juurde käivate rajatistega) on märgitud tööstushoone, hoidla või laohoone ning kohaliku omavalitsuse igakordse kaalutlusotusena ehitise sobivuse kohta abihoone, muu erihoone, muu hoone, rajatis. Seletuskirja peatükis 4.1.13 Mäetööstuse maa-ala (TM) on kirjeldatud (tsiteerin): „Teenindusmaal võivad asuda ka kaevandamist teenindavad hooned ja rajatised, alal võib moodustada puistanguid maavara katvast pinnasest ja ladustada kaevandatud maavara materjali“. Mäetööde ohutuse ning maavarale juurdepääsu ja kaevandamisväärsuse tagamiseks palume seletuskirja tabelis 1 ja peatükis 4.1.13 Mäetööstuse maa-ala (TM) täpsustada, et mäetööstuse maa-aladel on lubatud vaid mäetööstusmaa kasutamisega seonduvad hooned ja rajatised. Sõna „ka“ viitab justkui oleksid teiste hoonete ja rajatiste seas lubatud kaevandamist teenindavad hooned ja rajatised.	Arvestame ettepanekuga. Sõna "ka" eemaldatakse.
--	--	---	--

		Kaevandamisega mitteseonduvate hoonete ja rajatiste ehitamine mäetööstusmaale ei ole lubatud kuni maavara ammendamiseni ning mäeeraldise ja selle teenindusmaa korrastamiseni. Mäetööstuse maa-ala juhtotstarve on seotud kehtiva maavara kaevandamise loaga, määratakse mäeeraldise ja selle teenindusmaa alale, mistõttu nendel aladel toimub maavara kaevandamine. Samaaegselt teisi tegevusi kaevandamisega samale alale ei ole võimalik lubada. Tabelis 1 nimetatud ehitisi ja rajatisi saab kavandada vaid kaevandamisloa omaja nõusolekul, kuni kaevandamisluba kehtib. Tabelis 1 märgitud ehitiste rajamine mäetööstuse maa-alale, mis ei ole seotud kaevandamisega, takistab kaevandamist. Seletuskirjast ei ole võimalik üheselt aru saada, et kaevandamisega mitteseotud ehitised on keelatud. Palume tabelist 1 eemaldada tööstushoone, hoidla või laohoone mäetööstuse maa-alal lubatud ehitiste loetelust või alternatiivselt palume üldplaneeringusse lisada, et kaevandamisega mitteseotud tööstushoone, hoidla või laohoone ja nendega seotud rajatiste rajamine mäetööstuse maa-alale on võimalik vaid peale maavara ammendumist või kui selleks on saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastus või luba. Käesoleva üldplaneeringuga sellist luba ei ole antud. Palume maavarale juurdepääsu osas olema-soleva olukorra halvenemise vältimiseks ja seletuskirja üheselt mõistetavuse eesmärgil seletuskirja täpsustada.	Ettepanekuga arvestatakse. Täiendav selgitus lisatakse seletuskirja. Kuivõrd üldplaneering ei anna ehitusõigust, siis tuleb vastav luba küsida projekteerimistingimuste või detailplaneeringu etapis.
--	--	---	--

		3. Põhijoonise järgi asuvad maardlad maalise asustuse maa-alal. Seletuskirja tabeli 1 kohaselt on maalise asustuse maa-alal lubatud peaaegu kõik tabelis loetletud hooned ja nendega soetud rajatised. Seletuskirja peatükis 4.1.16 Maalise asustuse maa-ala (MA) on kirjeldatud (tsiteerin): „Maalise asustuse maa-ala on väljaspoole tiheasustusalasid, suuremaid tootmise, riigikaitse ja mäetööstuse maa-alasid jääv maa-ala, millel tulenevalt asustustihedusest ja planeeringu eesmärkidest ei ole otstarbekas detailsema maakasutuse juhtotstarbe määramine“. Selgitame ja palume seletuskirjas märkida, et maardlatega kattuvatel maalise asustuse maa-aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Käesoleva üldplaneeringuga sellist luba ei ole antud.	Ettepanekuga on arvestatud. Vastav viide seaduse põhimõtetele on maardlaid käsitlevas peatükis. Sõnastust täiendatakse. Selgitame üldplaneering ei anna ehitusõigust, siis tuleb vastav luba küsida projekteerimistingimuste või detailplaneeringu etapis.
--	--	--	---

		4. Põhijoonise kohaselt asuvad maardlatel planeeritud supluskohad. Seletuskirja peatükis 6 Supelranna ala määramine on kirjeldatud (tsiteerin): „Supluskoht veekogu või selle osa, mida kasutatakse suplemiseks ja sellega piirnev maismaa osa, mis on tähistatud üldsusele arusaadavalt. Kõikidele supluskohtadele on määratud supelranna maa-ala juhtotstarve, kus rakenduvad looduskaitseadusest tulenevad ehituskeeluvööndi tingimuste leevendused“ ning „Supelranna ulatuses on lubatud rajada (ka ehituskeeluvööndi ulatuses) avalikult kasutatavaid teenindavaid rajatise nt pingid, prügikastid, riietuskabiinid, palliplatsid, mängu ja spordirajatised, vetelpäästetorn, teisaldatavate tualettide alused, paviljon, varjualune, valgustid, grillimiskoht, juurdepääsemiseks vajalikud teed ja parklad jms. Vajadusel tuleb koostada täpsem rannaala tsoneering, et leida erinevatele tegevustele sobiv lahendus. Supluskohtade taristu arendamisel tuleb võtta arvesse ptk 5 toodud suuniseid“ (sarnase mõtte leiab ka KSH aruande peatükist 3.2.5.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju)). Seletuskirja peatükis 5 Puhke- ja virgestusalade määramine on üldplaneeringuga määratud puhke- ja virgestusalade arendamise soovitude seas toodud (tsiteerin): „paigaldada enim külastatavatele aladele infostendid ja suunaviidad;“ ja „tagada parkimisvõimalused külastajatele ja juurdepääs alale;“. KSH aruande peatükis 3.2.2.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju on kirjeldatud (tsiteerin): „Eelnevast lähtudes, tuleb üldplaneeringus kavandatud supelrandades ja supluskohtades välja arendada avalikele supluskohtade vajalik taristu (parklad, teed, väliinventar), tagada, et rand on puhastatud ja korrastatud, et suplusvee seiret teostatakse regulaarselt ning sellekohane info on kättesaadav“. Selgitame, et maardlatega kattuvatele aladele ei ole enne maavara ammendumist võimalik supluskohti, sh nendega seotud rajatise rajada, kuna see halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda ja on vastuolus MaaPS § 14. Palume seletuskirjas ja KSH aruandes selgitada, et supluskohtade ja nendega seotud rajatiste rajamine on maardlatega kattuvatel aladel võimalik alles peale maavara ammendumist või kui selleks on saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastus või luba. Käesoleva üldplaneeringuga sellist luba ei ole antud.	Ettepanekuga arvestatakse. Põhimõtte kajastatakse vaid maardlate peatükis, kuivõrd laialdane seadustele viitamine ei ole üldplaneeringu eesmärgi silmas pidades vajalik.
--	--	--	---

		5. Põhijoonise kohaselt jäävad maardlad väärtuslikele põllumajandusmaadele. Seletuskirja peatükis 10 Väärtuslike põllumajandusmaade määramine on märgitud (tsiteerin): „Väärtuslik põllumajandusmaa tuleb eelkõige hoida põllumajanduslikus kasutuses. Põhjendatud juhul võib väärtuslikule põllumajandusmaale ehitada uue ehitise või laiendada olemasolevat kui on täidetud kõik järgmised tingimused:...“ (sarnase mõtte leiab ka KSH aruande peatükist 3.2.4.1. Planeeringulahenduse elluviimisega kaasnevad mõjud). Nimetatud tingimuste seas ei ole toodud, et maardlaga kattuvatel aladel ei ole ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga ehitiste rajamine lubatud, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Palume tingimuse üheselt mõistetavuse tagamiseks seletuskirja lisada selgituse, et maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga ehitiste ja rajatiste rajamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Lisaks palume maavarale juurdepääsu tagamiseks seletuskirjas ja KSH aruandes täpsustada, et maardlate aladel tuleb väärtuslik põllumajandusmaa võimalusel hoida põllumajanduslikus kasutuses.	Ettepanekuga arvestatakse. Seletuskirja muudetakse vastavalt.
--	--	--	--

		6. Põhijoonise järgi jäävad maardlatele kauni vaatega teelõigud ja väärtuslikud maastikud. Seletuskirja peatükis 11.1 Väärtuslikud maastikud on kirjeldatud (tsiteerin): „Üldplaneeringusse on kantud kauni vaatega teelõigud ja väärtuslikud vaatekohad maakonnaplaneeringust ja neile kehtivad samad tingimused, mis väärtuslikele maastikele üldiselt, kõige olulisem on maakasutuse jätkumine selliselt, et vaate jääks avatuks“. Samas peatükis on väärtuslike maastike üldiste kaitse ja kasutustingimuste all toodud (tsiteerin): „väärtust loovatele objektidele parema vaadeldavuse võimaldamiseks hoida vaated avatuna ja avada uusi vaateid, vajadusel ehitada vaatekohtadesse vaateplatvorme. Uusehitiste kavandamisel tagada vaated väärtust loovatele objektidele, vaadetes mitte ehitada neid häirivaid ehitisi;“ ja „paigaldada enim külastatavatele aladele infoskeemid ning olulisemate vaatamisväärsuste juurde suunaviid ja infotahvlid. Suurema rekreatsioonikoormusega aladel ehitada vastavalt vajadusele parkimis-, puhke- ja telkimiskohad ning tähistada need;“ (sarnase mõtte leiab ka KSH aruande tabelist 3.8) ning „säilitada väärtuslike maastike omapära maa sihtotstarbe muutmisel, samuti olemasolevate hoonete rekonstrueerimisel;“ ja „Eesti rahvuskivi paekivi, mis on maakonna suurim maavara, paremaks teadvustamiseks korrastada ja avada mõned tähistatud ning teabega varustatud karjäärade paeseinad huvilistele vaatamiseks;“ (sarnase mõtte leiab ka KSH aruande tabelist 3.8). Selgitame, et töötavate karjäärade paeseinte avamine huvilistele ning väärtuslike maastike omapära säilitamine kaevandamistegevusel ei ole võimalik. Kaevandamisel tuleb tagada vastavalt MaaPS § 78 ohutusnõuded, mida huviliste puhul ei ole võimalik tagada, kui huviline satub mäetööde alale või korrastamata maastikule. Samuti ei ole maardlaga kattuvatel aladel ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga ehitiste ja rajatiste rajamine lubatud, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Palume maavarale juurdepääsu tagamiseks seletuskirja ja KSH aruandesse lisada selgituse, et väärtuslike maastike omapära säilitamise kohustus ei kehti aladele, millele on maavara kaevandamiseks antud või taotletakse keskkonnaluba ning lisada, et maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga ehitiste ja rajatiste rajamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Lisaks palume seletuskirja ja KSH aruandesse lisada, et karjäärade paeseinu on võimalik huvilistele vaatamiseks avada, kui antud alal on maavara ammendunud ning kaevandatud maa on korrastatud vastavalt korrastamise projektile, mis sellist lahendust ette nägi.	Ettepanekuga arvestatakse. Põhimõtte kajastatakse vaid maardlate peatükis, kuivõrd laialdane seadustele viitamine ei ole üldplaneeringu eesmärgi silmas pidades vajalik.
--	--	---	---

		7. Seletuskirja peatükis 13 Maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine on kirjeldatud (tsiteerin): „Kaevandamistegevus peab olemakeskkonnasõbralik, st kaevandamisega ei tohi kaasneda pöördumatuid keskkonnakahjusid, sh negatiivset mõju kohalikule veerežiimile, inimese tervisele ja heaolule. Ehitusmaavarade kaevandamisel tuleb järgida müra, tolmu ja võimalike maavõngete tekitamisel keskkonnanorme, halveneda ei tohi joogivee, õhu, ja ümbritseva pinnase kvaliteet. Kaevandamise alustamine olemasolevates maardlates toimub vastavalt kehtivatele õigusaktidele“. Palume viimati tsiteeritud lauses eemaldada sõna „olemasolevates“, et täpsustada, et kaevandamise alustamine maardlates toimub vastavalt kehtivatele õigusaktidele olenemata, kas tegu on üldplaneeringu koostamise ajal olemas olnud või tulevikus maardlana arvele võetavate maardlatega. Kaevandamise mõjusid kaalub loa andja kaevandamisloa taotluse menetluse käigus ja kohalik omavalitsus annab keskkonnavalda andmise suhtes arvamuse. Palume seletuskirjas eelpool toodud lõik alustada muudetud sõnastusega järgmiselt: „Kaevandamistegevuse kohta kohaliku omavalitsuse poolt esitatava arvamuse kujundamisel kaalutakse järgmisi põhimõtteid: Kaevandamistegevus peab olema keskkonnasõbralik ...“. Maa-amet nõustub ka täiendusega, et kaevandamisloa andmisel arvestatakse keskkonnamõjudega ning vajadusel rakendatakse leevendavaid meetmeid.	Ettepanekuga asenda sõna "olemasolevates" arvestatakse. Seletuskirjas tehakse vastav muudatus. Tingimsute sõnastust muudetakse järgmiselt: <i>Kaevandamistegevuse kohta kohaliku omavalitsuse poolt esitatava arvamuse kujundamisel kaalu-takse muuhulgas järgmisi põhimõtteid:- kaevandamistegevus peab olema võimalikult keskkonnasõbralik, st kaevandamisega ei tohi kaasneda pikaajalisi pöördumatuid keskkonnakahjusid, sh olulist negatiivset mõju kohaliku-le veerežiimile, inimese tervisele ja heaolule; - ehitusmaavarade kaevandamisel tuleb järgida müra, tolmu ja võimalike maavõngete teki-tamisel keskkonnanorme, halveneda ei tohi joogivee, õhu, ja ümbritseva pinnase kvaliteet.</i>
--	--	--	---

	8. Seletuskirja peatükis 13 Maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine on kirjeldatud (tsiteerin): „Maavara kaevandamine ja kaevandatud ala korrastamine peab toimuma kahe aasta jooksul peale kaevandamistegevuse lõppemist, et kohalikel elanikel oleks võimalus kasutada uut maastikku: suplemis- ja kalastamiskõlblikku veekogu, parkmetsa, jms spordirajatisi. Pike-maajalise kui viis aastat-, kaevandamise korral tuleb kavandada etapiviisiline korrastamine, kus maavaravaru ammendumisel tehakse ala korda, vaatamata sellele, et lähialal kaevandustegevus jätkub“. Samas peatükis on kaevandatud alade korrastamise tingimuste seas toodud (tsiteerin): „kaevandamisloa andmisel tuleb kaasata kohalikku omavalitsust, et ühiselt otsustada kaevandamisega seonduva transpordi lahendamine ning vajadusel seada leevendavad meetmed kohalike elanike häiringute vältimiseks;“. Selgusetuks jääb, miks maavara kaevandamine peab toimuma kahe aasta jooksul peale kaevandamistegevuse lõppemist. Selgitame, et kohalik omavalitsus saab anda arvamuse kaevandatud ala korrastamise suuna suhtes kaevandamisloa andmisele arvamuse esitamise osana, ka korrastamistingimuste kohta küsib loa andja kohaliku omavalitsuse arvamust. Korrastamise täpne lahendus kirjeldatakse vastavalt korrastamistingimustele koostatud korrastamisprojekti (sisaldab ka hinnangulist ajakava, mis võib erineda kahest aastast). Nõusoleku korrastamisprojekti rakendamiseks annab Keskkonnaamet. MaaPS § 80 lõike 1 kohaselt peab üldgeoloogilise uurimistöö loa, uuringuloa või kaevandamisloa omaja korrastama uuritud või kaevandatud maa tehnoloogia seisukohalt otstarbekal ajal. Korrastamiskohustus säilib ka juhul, kui luba on kehtivuse kaotanud või kehtetuks tunnistatud. Kui sama maavara uurimine või kaevandamine samas uuringuruumis või samal määralisel jätkub teise loa alusel, läheb korrastamiskohustus üle uue loa omajale. MaaPS § 84 lõike 2 kohaselt tuleb kaevandatud maa korrastada enne kaevandamisloa kehtivuse lõppemist. Kui kaevandamisluba tunnistatakse kehtetuks enne kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetust tunnistamist, tuleb kaevandatud maa korrastada loa kehtetuks tunnistamise otsuses määratud tähtpäevaks. Üldplaneeringus nõutud etapiviisiline korrastamine 5 aastastes etappides ei ole alati tehnoloogiliselt võimalik, näiteks turbatootmisalasid kasutatakse kogu ulatuses aastakümneid. Kaevandamisega seotud transpordi lahenduste osas märgime, et seda saab kaevandamise keskkonnalooga määrata vaid määraldise teenindusmaa ulatuses, mitte sellest väljapoole jääval alal. Palume seletuskirja eeltoodust lähtuvalt täpsustada.	Ettepanekuga arvestatakse. Sõnas-tust muudetakse järgnevalt. <i>Kaevandatud ala korrastamine peab toimuma kahe aasta jooksul peale kaevandamistegevuse lõppemist, et kohalikel elanikel oleks võimalus kasutada uut maastikku: suplemis- ja kalastamiskõlblikku veekogu, parkmetsa, jms spordirajatisi. Pike-maajalise kui viis aastat-, kaevandamise korral tuleb võimaluse korral (kui tehniliselt on see võimalik) kavandada etapiviisiline korrastamine, kus maavaravaru ammendumisel tehakse ala korda, vaatamata sellele, et lähialal kaevandustegevus jätkub.</i>
--	--	---

		9. Põhijoonise järgi asuvad maardlad hajaasustatud aladel ning väärtuslikel põllumajandusmaadel. Seletuskirja peatükis 17.3.1 Tuuleenergia on kirjeldatud (tsiteerin): „Väljaspool tiheasustusega alasid (hajaasustusega piirkonnas) on lubatud püstitada üks väiketuulik kogukõrgusega kuni 30 m (olemasolevast maapinnast)“ (sarnase mõtte leiab KSH aruande peatükist 3.5.3.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju) ning „Väiketuulikut võib püstitada väärtuslikule põllumajandusmaale, selle asukohamääramisel tagada võimalikult optimaalne tehnoloogiliste radade toimimine“. Selgitame, et tuulikute püstitamise korral tuleb tuulikutele jätta maapõue tugi ehk tuulikute alune ja tuulikute ümbruses olev osa maavarast jääb kaevandamata. Kui tuulikud rajatakse maardla alale püsiva iseloomuga rajatistena, halveneb olemasolev olukord maavarale juurdepääsu ja kaevandamisväärsena säilimise osas. Palume seletuskirja lisada, et maardlatega kattuvatel aladel on väiketuulikute rajamine võimalik vaid ajutiste ehitistena või püsivalt kui maavara on ammendunud või kui selleks on saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastus või luba. Käesoleva üldplaneeringuga sellist luba ei ole antud. Informeerime täiendavalt, et Majandus ja Kommunikatsiooniministeerium on algatanud ja esitanud 02.08.2021 kirjaga nr 2 2/21 0400/4660 ministeeriumitele kooskõlastamiseks ehitusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise eelnõuväljatöötamise kavatsuse (edaspidi VTK). VTK punktis 9.1.6 on välja toodud ettepanek aladel, kus maavarad on MaaPS alusel arvele võetud, kuid maavarade kasutusse võtmist lähemas ajaperspektiivis kavandatud ei ole, vahekasutusena lubada ajutiste ehitiste tähtajaks kuni 50 aastat. Peale VTK s märgitud ehitusseadustiku muudatuste kehtestamist ja MaaPS us maapõue kaitse põhimõtete muutmist saab Maa-amet kaaluda ehitus- ja kasutusloa andmise lubamist kooskõlas uuendatud seaduste mõttega.	Ettepanekuga arvestatakse. Põhimõtte kajastatakse vaid maardlate peatükis, kuivõrd laialdane seadustele viitamine ei ole üldplaneeringu eesmärki silmas pidades vajalik.
--	--	--	---

		10. Põhijoonise järgi asuvad maardlad väärtuslikul maastikul. Seletuskirja peatükis 17.3.2 Päikeseenergia on päikesepargi rajamise üldiste tingimuste seas toodud (tsiteerin): „päikesepargi installitud võimsusega kuni 50 kW päikesepaneelide paigutamine on lubatud ka väärtusliku maastiku avamaastikule väljaspool õueala, kui paneelide paigutus maastikul ei ole avalikelt teedelt vaadeldes nähtav, sh vajadusel rakendades leevendavaid meetmeid (haljastusega varjamine vms);“ (sarnase mõtte leiab KSH aruande peatükkidest 3.5.3.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju ja ARUANDE JA HINDAMISTULEMUSTE KOKKUVÕTE). Palume seletuskirjas märkida, et maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maa-vara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Käesoleva üldplaneeringuga sellist luba ei ole antud.	
--	--	--	--

		11. KSH aruande peatükis 3.2.1.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju on märgitud (tsiteerin): Maavaravarud jaotatakse ühelt poolt kasutamise võimalikkuse alusel aktiivseteks või passiivseteks, teisalt uurimise astme alusel tarbevaruks või reservvaruks või prognoosvaruks. Eelnimetatud maakasutuse kattuvused paiknevad peamiselt kas passiivsel tarbevarul või reservvarul. Seejuures loetakse passiivseks aga neid varusid, mida ei ole lubatud kaevandada keskkonnakaitsetel või mäetehnilistel põhjustel, aktiivseks aga neid varusid, mis on arvele võetud ja mille kaevandamine ei ole välistatud. Teisalt jaotatakse lisaks eelnevale maavaravarud ka tarbevaruks ja reservvaruks. Seejuures loetakse tarbevaruks geoloogilise uuringuga kindlaks tehtud maavara osa, mida on kaevandamisloa andmiseks piisavalt uuritud ning reservvaruks maavara, mis on piisavalt uuritud, et hinnata selle perspektiivi ja plaanida edasisi uurimist. Erandkorras võib ka reservvaru kaevandada, kui see asub tarbevaru kõrval või kattub tarbevaruga (asub selle all/vahel/kohal).“ Täpsustame, et maavaravaru on passiivne juhul, kui selle kaevandamine ja kasutamine on õigusaktide kohaselt keelatud või ei ole selle kaevandamine ja kasutamine keskkonnanõuete vajadust arvestades võimalik. Muul juhul on maavaravaru aktiivne. Keskkonnaregistris on arvele võetud nii aktiivsed kui ka passiivsed varud ning ükski õigusakt ei keela pelgalt mäetehnilistel põhjustel maavara kaevandada. Reservvaru on võimalik kaevandada vaid juhul, kui on täidetud MaaPS § 24 toodud nõuded ehk reservvaru on tunnistatud kaevandatavaks ja kasutatavaks maavaravaruks. Reservvaru asukoht tarbevaru suhtes on oluline, kuid ainult sellest ei piisa reservvaru kaevandamise lubamiseks. Lisaks märgime, et maavaravaru kategooriad ei oma maardlatel maakasutuse muutmiseks lubade andmisel tähtsust. Palume KSH aruande peatükki 3.2.1.1 täpsustada. Soovitame kaaluda maavaravaru kategooriate kirjeldusest loobumist, kuna üldplaneeringus omab tähendust maardla ala sõltumata varu kategooriatest maardla piires.	KSH aruannet korrigeeritakse.
--	--	---	-------------------------------

		Maa-amet ei kooskõlasta 16.12.2021 kirjaga nr 7 1/2021/38 1 edastatud Järva valla üldplaneeringu lahendust. Palume täiendada ja täpsustada planeeringu materjale vastavalt eelpool toodud märkustele. Märkustega arvestamata jätmisel halveneb maavarale juurdepääsu osas olemasolev olukord ja planeering on vastuolus MaaPS § 14. Maavarale juurdepääs halveneb, kui üldplaneeringuga seatakse kaevandamist piiravaid tingimusi, mille järgi toimides pole võimalik maavara ka evandada, näiteks kui kaevandamisloa omaja ei saa realiseerida kaevandamisloaga antud õigusi või kui kaevandamine muutub piiravate tingimuste tõttu märkimisväärselt keerulisemaks võrreldes olemasoleva olukorraga. Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlemisega ning edastada üldplaneering peale täpsustuste tegemist kooskõlastamiseks Maa-ametile. Reformimata riigimaade ja Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate maaüksuste, mille volitatud asutus on Maa-amet, osas annab üldplaneeringule seisukoha Keskkonnaministeerium.	Täiendatud planeering esitatakse uuesti kooskõlastamiseks. Kooskõlastuse kiri on toodud allpool järjekorranumbriga nr 24.
6	Päästeamet, 10.01.2022 kiri nr 7-1/2021/38-7	Päästeseaduse § 5 lg 1 p 7 alusel keeldub Päästeameti Lääne päästekeskus kooskõlastuse andmisest AB Artes Terrae OÜ poolt koostatud töö nr 1945ÜP3 Järva maakond, Järva vald üldplaneeringule. 1. Järva valla üldplaneeringukeskkonnamõju strateegiline hindamise KSH väljatöötamise kavatsuse dokumendis ei ole arvestatud ega käsitletud peatükis 3.3 Sotsiaalmajanduslik keskkond Kemikaaliseaduse §32 nõuetega. KSH eesmärk on keskkonnakaalutlustega arvestamine strateegiliste dokumentide koostamisel ja kehtestamisel. KSH võimaldab hilisemaid probleeme ennetada, võttes keskkonnaküsimusi arvesse juba otsuse tegemise kõrgemal tasandil. Väljatöötamise kavatsuses tuleb riskide osas kajastada: 1. olemasolevad riskiallikad (käitised ja nende ohualad, üleujutusohhtlikud alad, ohtlikud teelõigud ning raudteed ja muud sõlmed, kiirgusohhtlikud objektid ja ohustatud alad) ja nende mõju hinnang olemasolevale ning sellega arvestamise põhjendus; 2. päästetöö toimimine piirkonnas ja selle mõju hinnang; 3. planeeritavad riskiallikad ja nende mõju hinnang planeeritavale ning kaitsemeetmed, mida rakendatakse ning kas programm näeb ette tekkida või muutuva õnnetuse riskianalüüsi. Palume siinkohal tutvuda KSH väljatöötamise kavatsuse raames juhendiga: Kemikaaliseaduse § 32 alusel maakasutuse planeerimine ja projekteerimine leitav aadressil https://www.rescue.ee/files/2018-11/18-10-01-kems-32-juhend-paleenrijatele-ja-projekteerijatele.pdf Lisaks on maa-ala planeerimisel otstarbekas tutvuda juhendiga: https://www.rescue.ee/files/2019-11/18-03-28-metoodika-kems-planeeringute-ja-ehitusprojektide-kooskolastamise-otsuse-tegemine.pdf?4271081ef1 2. Planeeritavate või olemasolevates tanklates gaasimahutite kasutusele võtmisel palume tekkivate ohualade vähendamiseks kaaluda mahutite maa alla paigutamist. 3. Planeeringute koostamisel tuleb aluseks võtta naabruses paiknevate kohalike omavalitsuste territooriumitel paiknevate ja planeeritavate ohtlike ettevõtete ohualasid. 4. Õhuliinide planeeringu korral tagada kõrgusmärkide olemasolu. 5. Tagada tuleb Päästeameti päästeteenuse tarbeks piisava laiuse ja kandevõimega juurdepääsuteede olemasolu kõigi ehitisteni ning veevõtukohtade, hüdrantide olemasolu veega varustamiseks. Samuti on otstarbekas arvestada päästetehnika juurdepääsuvõimalustega kergliiklus teedel abivajajateni	Ettepanekutega arvestatakse ning küsimusi arutati ühisel koosolekul. 1. Suuremas osas oli teemakäsitus KSH aruandes olemas. KSH aruanet täiendati ühe objektiga. Ühisel töökoosolekul vaadati kõik asukohad ka kohapõhiselt üle ning sellest lähtuvalt peaks puuduma täiendav korrigeerimisvajadus. 2. Omavalitsusel ei ole võimalik nõuda olemasolevates tanklates mahutite teistsuguseks ehitamist, otseselt sellist nõuet ei saa seada. Küll aga täiendati ptk 21 loetelu nõudega detailplaneeringu koostamiseks ka ohtliku või suurõnnetuse ohuga ettevõtete puhul: "Detailplaneeringu koostamise kohustusega juhud kogu valla territooriumil: /.../-ohtliku või suurõnnetuse ohuga ettevõtte kavandamisel või laiendamisel. Detailplaneeringu koostamisse tuleb kaasata kõik maaomanikud, kelle maale kavandatav ohuala ulatub; /.../"

		õnnetuste korral. Kooskõlastamisest keeldumine on registreeritud Päästeameti infosüsteemis numbriga 2372-2022-2	3. Planeeringu koostamisel ja KSH tegemisel on arvestatud ümbritsevate omavalitsusete ohtlike ettevõtete ohualasid. 4. Tegemist on projekteerimise nõudega, mis tuleneb ka muudest projekteerimisjuhistest, seda ei hakata üldplaneeringuga täiendama. 5. Lisasime ptk 15.1 järgmise üldnõude: "Planeeringu ja ehitusprojekti koostamisel tuleb arvestada pääste-, jäätme- ja muu eritehnika liikumise vajadusega (juurdepääsud, piisav kandevõime, ümberpööramise võimalus jms)." Päästeameti kooskõlastav kiri on esitatud allpool (kiri nr 28).
7	Põltsamaa Vallavalitsus 7-6/2022/138-1 12.01.2022	Põltsamaa Vallavalitsus on edastatud dokumentidega tutvunud ning kooskõlastab Järva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju hindamise aruande eelnõu täiendavate ettepanekuteta.	Ettepanekuga arvestatakse.

8	Põllumajan- dus- ja Toidua- met 7- 1/2022/3-1 13.01.2022	PTA on läbi vaadanud Teie poolt esitatud dokumendid. Oleme seisukohal, et planeering ei kajasta maaparandussüsteeme ja nende olemasolust tulenevaid kitsendusi ja nõudeid vajalikul määral. Esitame alljärgnevad ettepanekud üldplaneeringu täiendamiseks selliselt, et planeering vastaks planeerimiseseaduse § 75 lõike 1 punktides 28 ja 31 sätestatud üldplaneeringu ülesandele. 1. Planeeringu joonis peab kajastama (aluskaardina mitte kehtestatava kihina) maaparandussüsteemi maa-ala ja (soovitavalt erineva liigiga) maaparandussüsteemi eesvoole. Seletuskirja võib olla lisatud, et joonistel on fikseeritud hetkeseis ja see võib ajas muutuda. 2. Seletuskirjas peab olema kirjeldatud, et maaparandussüsteemi maa-alal, eriti aga drenaažkuivenduse maa-alal kehtivad piirangud ehitamisele ja muule sellisele tegevusele, mis võib maaparandussüsteemi toimimisvõimet kahjustada. Samuti kehtivad sarnased piirangud tegevusteks maaparandussüsteemi eesvoolu kaitsevööndis. Võiks olla ka välja toodud PTA kooskõlastust vajavad järgmised tegevused: · Maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu maa-alal või maaparandussüsteemi eesvoolu kaitsevööndis: - ehitamine, - kaeve-, lõhkamis- ja puurimistöö tegemine, - istanduse rajamine, · maaparandussüsteemi või selle eesvoolu kaitsetööde veetaseme reguleerimine, · maaparandussüsteemi maa-alale heitvee immutamine ja · maaparandussüsteemi eesvoolu, kuivenduskraavi või kuivendusvõrgu maaalusesse torustikku lisavee juhtimine. · poldri alal muudatuste tegemine. Kui tegevuste loetelu puudub, siis tuleb seletuskirjas juhtida tähelepanu sellele, et tingitud kitsendused on kajastatud maaparandusseaduses. 3. Seletuskirjas peab olema kirjeldatud, et maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu maa-alal ja eesvoolul on maaomanikul hoiukohustus. · Maaparandussüsteemi maa-alal tuleb arvestada nende toimimist tagavate meetmetega vastavalt õigusaktidele. · Maaparandussüsteemide seisukorra parandamisel ja hoolduse kavandamisel on soovitatav lähtuda vastava piirkonna maaparandushoiukavast. · Maavaldaja ei tohi oma tegevusega takistada veevoolu maaparandussüsteemis ja selle eesvoolus ega tekitada muu tegevusega kahju teistele maavaldajatele. Maaparandussüsteemide registrisse kantud kraavide hooldamisel tuleb järgida õigusaktides toodud nõudeid. Registrisse mittekuuluvate kraavide korral tuleb kinnistu omanikul konsulteerida vallaga. Tuginedes planeerimiseseaduse § 85 lõikele 2 keeldume Järva valla üldplaneeringu põhilahenduse ja KSH aruande eelnõu kooskõlastamisest ning palume üldplaneeringu põhilahendust täiendada selliselt, et see vastaks planeerimiseseaduse § 75 lõike 1 punktis 28 sätestatud üldplaneeringu ülesandele. Peale täiendamist esitada üldplaneeringu põhilahendus ja KSH aruande eelnõu PTA-le uuesti kooskõlastamiseks vastavalt planeerimiseseaduse § 85 lõikele	1. Kooskõlastamiseks esitatud üldplaneeringu põhijoonisel on esitatud maaparandussüsteemide maa-alade info uuendatakse ning üldplaneeringu tehnovõrkude peatüki alampeatükina lisatakse maaparandussüsteemidega seonduv. Oleme seisukohal, et tulenevalt üldplaneeringu täpsustamistest ning asjaolust et kohalik omavalitsus ei reguleeri maaparandussüsteemide eesvooludega seonduvat, siis üldplaneeringus ei peetu asjakohaseks eesvoolusid üldplaneeringusse kanda. 2. ja 3. Leiam, et üldplaneeringus ei ole asjakohane seaduseid ümber kirjutada. Lisasime tehnovõrkude peatükki alampeatüki "maaparandussüsteemid" kus anname üldise põhimõtte ja viite seadusele: <i>Olemasolevad maaparandussüsteemid on kantud tugifonni planeeringu joonistele. Õigusaktidest tulenevaid piiranguid üldplaneeringuga ei täiendata, täpsemalt on tingimused määratud maaparandusseaduses. Maaparandussüsteemide ning nende eesvoole puudutavates otsustes tuleb iga kord lähtuda ajakohasest registriinfost, mis on kättesaadav Maa-ameti kaarditeenuse või Põllumajandus- ja Toiduameti kaudu. Maaparandussüsteemide tuleb hoida töökorras ning maaparandatud aladel vältida võimalusel maa-</i>
---	--	--	--

			<i>kasutusotstarbe muutust. Kui soovitakse ehitada olemasolevate kollektor- ja magistraalitorustike või -kraavide kohale, tuleb tagada alternatiivse lahendusega maaparandussüsteemi toimimine. Maavaldaja ei tohi oma tegevusega takistada veevoolu maaparandussüsteemis ja selle eesvoolus ega tekitada muu tegevusega kahju teistele maavaldajatele. Kui seoses maaparandussüsteemi ümberehitamisega on vajadus muuta ka naabermaaüksustel olevat maaparandussüsteemi, siis tuleb vastav tegevus kooskõlastada naabermaaüksuste valdajatega ja Põllumajandusametiga.</i> Kooskõlastuse kiri on toodud allpool (kiri nr 25).
9	Rahandusministeerium, 02.02.2022 kiri nr 7-1/2021/40-2	1. Üldised tähelepanekud Tulenevalt haldusmenetluse seaduse (HMS) § 55 lõikest 1 peab haldusakt olema selge ja üheselt mõistetav. 1.1 Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 26 Üldplaneeringus kasutatud mõistete seletused on alamärkusena toodud, et Mõistete käsitusel on aluseks võetud Pärnu linna üldplaneeringus toodud mõisted, mida on vastavalt vajadusele täiendatud ja töödeldud. Samas on mõistete peatükis selgitatud mõisteid, mis tulenevad maakonnaplaneeringust. Palume mõisted üle vaadata ja teha vajalikud täpsustused. Samuti vajab põhjendamist, miks Järva valla üldplaneeringus on sobiv ja asjakohane kasutada just Pärnu	1.1 Ettepanekuga arvestatakse. Mõistete peatükki täiendatakse ning viitest loobutakse. 1.2 Ettepanekuga arvestatakse. Mõistete peatükki täiendatakse. 1.3. Ettepanekuga arvestatakse. Seletuskirja korrigeeritakse. 1.4. Ettepanekuga arvestatakse.

	linna üldplaneeringus toodud mõisteid. 1.2 Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 2 Ruumilise arengu põhimõtted ja asustuse arengut suunavad tingimused on selgitatud Järva valla teenuskeskuste hierarhiat, kuid ei ole selgitatud mõistete tähendust. Tegemist on maakonnaplaneeringust tulenevate mõistetega. Palume avada mõistete kohalik keskus ja lähikeskus sisu vastavalt maakonnaplaneeringus toodule. 1.3 Üldplaneeringu seletuskirjas on sageli viidatud valla õigusele. Näiteks: Hoonete lubatud arv määratakse vallapoolse kaalutlusotsusena arvestades väljakujunenud keskkonda.... Antud piirväärtused väljendavad miinimum piirväärtusi ning Järva vallal on õigus projekteerimistingimustega (erandjuhul detailplaneeringus) nõuda.... Palume kasutada valla asemel mõistet kohalik omavalitsus. 1.4 Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 15.7.1 Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa on selgitatud, et Järva valla piires kehtib riigi eriplaneeringuna „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0“. Palume seletuskirjas kasutada teemaplaneeringu nimetusena Järva, Jõgevamaa ja Tartumaa maakonnaplaneeringuid täpsustav teemaplaneering „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0“. Mitut kohalikku omavalitsust läbiva joonehitise trassi asukohavaliku teemaplaneeringu käsitlemine riigi eriplaneeringuna on võimalik lisada täiendava selgitusena. 1.5 Palume kaaluda interaktiivse kaardirakenduse kasutamise võimaldamist avaliku väljapaneku toimumise ajal. Kaardirakendus võimaldab kasutajal infokihte sisse-välja lülitada, luues parema arusaamise planeeritust. Pdf jooniste puhul on tegemist staatilise kaardipildiga, mis on väga inforohked ja ei võimalda kasutajal alati leida vajalikku infot. 2. Üldplaneeringu vastavus maakonnaplaneeringule Tulenevalt PlanS § 55 lõikest 2 on maakonnaplaneering üldplaneeringu koostamise alus. Lähtumine maakonnaplaneeringust tagab üldplaneeringu, riiklikke huve väljendava planeeringu ja strateegiliste dokumentide koostoimimise. Üldplaneeringu koostamisel viiakse omavahel kooskõlla kohaliku omavalitsuse arenguvisionid riigi ja maakonna tasandi üldiste arengupõhimõtete ja suundumustega. 2.1 Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 3 Tiheasustusalade määramine on selgitatud: Tiheasustusalade määramisel on arvestatud Järva maakonnaplaneeringuga määratud linnalise asustusega alasid. Allpool esitatud tiheasustusega alade piire tuleb käsitleda maakonnaplaneeringus määratud linnalise asustusega alade piiride täpsustamisena. Üldplaneeringuga täpsustatakse tiheasustusalade piire lähtuvalt asustuse kompaktsusest ja saadavatest sotsiaal-majanduslikest ning taristuga seonduvatest teenustest. Seejärel on seletuskirjas esitatud nimekiri looduskaitseaduse mõistes määratud tiheasustusaladest. Palume viia üldplaneeringus määratud tiheasustusalade loetelu pealkiri vastavusse peatükis eespool toodud selgitusega. Palume selgitada üldplaneeringu seletuskirjas maakonnaplaneeringuga määratud linnalise asustusega ala mõiste. 2.2 Maakonnaplaneeringu seletuskirja peatükis 2.7 Asustuse suunamise tingimused on toodud: Linnalise asustusega alade suurendamist või vähendamist tuleb põhjendada. Üldplaneeringu seletuskirjas on selgitatud, et tiheasustusalade piiride täpsustamisel on lähtutud asustuse kompaktsusest, sotsiaal-majanduslikest ning taristuga seonduvatest teenustest. Imavere küla tiheasustusalade on võrreldes maakonnaplaneeringus määratud linnalise asustuse alaga suurenenud poole võrra tootmise maa-alade arvelt. Palume täiendavalt põhjendada Imavere küla tiheasustusalade laiendamise vajadust.	Seletuskirja korrigeeritakse. 1.5. Ettepanekuga arvestatakse. Vallavalitsus koostab interaktiivse üldplaneeringu lahenduse. 2.1. Ettepanekuga arvestatakse. Linnalise asustusega ala mõiste lisatakse. 2.2. Ettepanekuga arvestatakse. Linnalise asustusega ala laiendamist põhjendatakse täiendavalt. 2.3. Ettepanekuga arvestatakse ning joonist ja seletuskirja täiendatakse. Hierarhia on esitatud rohevõrgustiku kaardikihis. Kuna tingimuste eristamist lähtuvalt hierarhiale ei peetud asjakohaseks, siis joonisel hierarhiat ei kujutata. Eristatud on vaid tugialad ja koridorid. 2.4. Ettepanekuga arvestatakse osaliselt. Üldplaneeringu rohevõrgustiku täpsustamisel vaadatakse koostöös mõjuhindajatega loomaõnnetuste paiknemist ning tehti rohevõrgustiku paiknemise osas korrekture selliselt, et võimalusel ühtiksid rohevõrgustiku koridorid nende kohtadega (ehk kohtadega, kus loomad tegelikult suure tõenäosusega liiguvad). Rohelise võrgustiku konfliktkohtade eraldi märkimist ja tingimuste seadmist peet üldplaneeringus vajalikuks. Tallinn-Tartu mnt ja rohevõrgustiku ristumiskohtadel tagatakse kooskõla eelprojekti eskiisi/joonehitise teemaplaneeringuga ning kehtestatakse ökoduktide piiranguvõnndid. Teised konfliktid puudutavad
--	--	--

	2.3 Maakonnaplaneeringu seletuskirjas on selgitatud ja joonisel kajastatud rohelise võrgustiku hierarhilised tasemed. Rohevõrgustiku hierarhia eesmärk on eristada (rõhutada) erinevate tugialade ja rohekoridori tähtsust. Asjaolu, et tegemist on riikliku või maakondliku rohevõrgustiku elemendiga, saab olla lisaargumendiks tingimuste seadmisel või otsuste langetamisel. Rohevõrgustiku parimaks planeerimiseks on otstarbekas, nii nagu ka rohevõrgustiku planeerimisjuhendis (Rohevõrgustiku planeerimisjuhend. 2018) märgitakse, seada kohapõhised tingimused rohevõrgustiku toimimiseks. Selline lähene mine tagab rohevõrgustiku toimivuse parimal viisil. Sellest tulenevalt palume üldplaneeringu joonisel ja seletuskirjas kajastada rohevõrgustiku tugialad ja koridorid vastavalt hierarhilisele tasemele, võttes aluseks maakonnaplaneeringu. Palume KSH koosseisu lisada rohevõrgustiku paiknemise skeem, mis selgitab maakonnaplaneeringu täpsustamise ulatust. 2.4 Maakonnaplaneeringu joonisel on näidatud rohevõrgustiku ristumised maanteega ehk konfliktikohad. Järva valla osas on nendeks põhiliselt lõikumised Tallinn-Tartu-VõruLuhamaa ja Pärnu - Rakvere - Sõmeru põhimaanteega. Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 9 Rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine on selgitatud: Riigi põhimaanteede rekonstrueerimisel tuleb maakonnaplaneeringus esitatud asukohtades lähtuda maakonnaplaneeringukohasest põhimõttest rohekoridori lõikavate teede mõju leevendamiseks. Leiame, et viitamine maakonnaplaneeringule ei ole asjakohane. Rohevõrgustiku konfliktikohad maanteedega tuleb fikseerida ja tingimused täpsustada üldplaneeringus. KSH peatükis 3.2.3 Rohevõrgustik on rohevõrgustiku täpsustamise kohta selgitatud: Lisaks arvestati Eesti riigi-maanteede loomaohhtlikkuse 2009-2018 kaardirakenduses1 esitatud olulisemate loomaõnnetuste koon-dumiskohtade paiknemisega. Eesmärgiks võeti rohevõrgustiku ja maanteede ristumisel arvata rohevõrgustiku alade hulka vähemalt need loomaõnnetuste esinemise kohad, kus kaardirakenduses toodud klasteri tugevus on vähemalt 0,5. Selgitusest nähtub, et rohevõrgustiku ristumist maanteedega on analüüsitud, kuid jääb arusaamatuks, miks ei ole käsitletud rohevõrgustiku ja maanteede ristumisi üldplaneeringu seletuskir-jas ja joonisel rohevõrgustiku konfliktikohtadena. KSH aruandest ei selgu, millistest ristumiskohtadest on jutt ja miks mõjude hindamisel ei peeta vajalikuks leevendavate meetmete rakendamist loomaõnne-tuste koondumiskohtades rohevõrgustikus. 2.5 Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 11.1 Väärtuslikud maastikud on viie väärtusliku maastiku kohta toodud, et üldplaneeringuga ei soovita neid alasid väärtusliku maastikuna määrata, kuna Tegemist on pigem linnalise kui maastikulise alaga ja väärtuste kaitse- ja kasutustingimused on tagatud muul viisil (näiteks riikliku kaitse all olevate kultuurimälestiste kaitsetingimustega ja miljööväärtuslike alade kaitse- ja kasutustingimustega). Peame vajalikuks selgitada väärtuslike maastike määramise põhimõtteid. Järva maakonnaplaneeringus on väärtuslike maastike määramisel juhitud Keskkonnaministeeriumi poolt 2001.a. välja antud metoodilisest materjalist "Väärtuslike maastike määratlemine. Metoodika ja koge-mused Viljandi maakonnas". Väärtusliku maastiku määramise aluseks on viit tüüpi väärtused: kultuuri-lis- ajalooline, looduslik, esteetiline, identiteedi- ja puhkeväärtus (rekreatiivne ja turismpotentsiaal) st, et väärtuslik maastik moodustub erinevatest väärtuste komponentidest vaadeldud alal. Nimetatud	riikliku taristut, kus kohalik omava-litsus ei soovi suuniseid anda. 2.5. KSHsse lisatakse väärtuslike maastike täpsustav skeem. Muus osas jääb ettepanek ebaselgeks. 2.6. Ettepanekuga arvestatakse. Li-satakse täiendavad selgitused. 2.7. Selgitame, et väärtuslikud metsad ongi käsitletud väärtuslike maastike osana ning need on koha-liku tasandi (KOV poolt määratud) alad koos KOVi jaoks vajalike tingi-mustega. Kuivõrd tegu on kohaliku tasandiga, siis see ei puuduta maa-konnaplaneeringu lahendust. 2.7.2. Tingimuste otstarbekust on kaalutud . Kui ÜPs seatud tingimu-sed saavad kehtestatud siis on need siduvad kõigi jaoks. Palume, et RAM lähtuks enda poolt avalda-tud materjalidest (https://planeeri-mine.ee/wp-content/up-loads/2021-06-09_Kaljuveer_Uld-planeeringud-ja-metsade-kasu-tuse-suunamine.pdf) 2.7.3. vt eelmine. 2.8. Leiame, et ettepanekuga on arvestatud. Detailplaneering ja keskkonnamõjude hindamine eel-dab kõikide mõjude (sh visuaalse) põhjalikku kaalumist. 2.9. Sisuliselt on öeldud ka seletus-kirjas, et tuleb eelistada vähe väärtuslikke põllumajandusmaid ja üle 50kW puhul katastriüksuse sihtots-tarvet jäädavalt ei muudeta ning peale päikesepargi eemaldamist peab maa olema
--	---	---

	väärtusi leidub vähemal või rohkemal määral igal pool, kuid teatud aladel on need väärtused selgelt kontsentreerunud, paremini säilinud või eksponeeritud. Seetõttu on sellised alad maakonnaplaneeringus määratud väärtuslikuks maastikuks. Väärtuslike maastike määramise eesmärkideks on kultuuripärandi hoidmine traditsioonilise asustus- ja maakasutusmustrist ning muude ajaloo "jälgede" näol, maastikulise ja bioloogilise mitmekesisuse ning ökoloogilise tasakaalu säilitamine põllumajanduslikel aladel. Väärtuslike maastike säilitamine ja nende olemasolu teadvustamine aitab tugevdada kohalikku identiteeditunnet ning edendada turismi. Põhjalik väärtuste loetelu, millest lähtuti Järvamaa väärtuslike maastike määramisel, hindamise põhimõtted ja maastike väärtuste kirjeldused on toodud maakonnaplaneeringu lisas 2 Järvamaa väärtuslikud maastikud, ilusa vaatega teelõigud ning vaateornid ja vaatekohad (edaspidi maastike register). Hindamise tulemusel selgitati välja maakonna kõige väärtuslikumad alad, mis jagati kolme väärtusklassi: - I klassi alad – kõige väärtuslikumad, maakondliku (võimaliku riikliku) tähtsusega alad; - II klassi alad – väga väärtuslikud, maakondliku tähtsusega alad; - III klassi alad – väärtuslikud, kohaliku e (piirkondliku) tähtsusega alad. Üldplaneeringu seletuskirjas on toodud: Väärtuslike maastike määramise aluseks üldplaneeringus on maakonnaplaneeringus kehtestatud väärtuslikud maastikud. Maastikud, mida üldplaneeringus ei soovita väärtuslikuks maastikuks määrata, on järgmised: - Ambla aleviku maakondliku tähtsusega väärtuslik; - Koeru-Väinjärve maakondliku tähtsusega väärtuslik maastik, maastikuna ei soovita määrata Koeru aleviku osa; - Käravete piirkondliku tähtsusega väärtusliku maastik; - Aravete piirkondliku tähtsusega väärtusliku maastik; - Peetri aleviku piirkondliku tähtsusega väärtusliku maastik. Koeru-Väinjärve maakondliku tähtsusega väärtusliku maastiku puhul soovitakse välja arvata aleviku osa. Seletuskirjas on põhjenduseks toodud: Üldplaneering määratleb tingimused väärtuste säilimiseks miljööväärtusliku ala ja väärtuslike hoonete kaudu. Kuna välja arvatava osa puhul on tegemist pigem linnalise kui maastikulise alaga ning väärtuste kaitse on tagatud muul viisil, käsitletakse seda maakonnaplaneeringu täpsustamisena. Juhime tähelepanu, väärtusliku maastikuna käsitletakse maakonnaplaneeringus valdavalt kultuurmaastikku ehk inimese poolt ümber kujundatud maastikku, mis võib olla nii linna, asula kui küla maastik. Seetõttu ei saa selgitust, et tegemist on pigem linnalise kui maastikulise alaga, pidada põhjendatuks. Üldplaneeringu jooniselt nähtub, et maakonnaplaneeringuga määratud väärtusliku maastiku alalt on välja arvatud Koeru alevikust ulatuslikum ala. Selgitatud on ainult Koeru aleviku välja jätmist. Järva maakonna maastike registri kohaselt on Koeru-Väinjärve väärtused mitmekesised, seda ka Koeru aleviku osas. Maakonnaplaneeringu koostamisel on koostööd tehtud kohalike omavalitsustega. Maakonnaplaneeringu seletuskirja peatükis 3.1.1 Väärtuslikud maastikud on selgitatud, et Koeru Vallavalitsuse ettepanekul on suurendatud Koeru-Väinjärve väärtusliku maastiku ala piiri, kuna ala moodustab	põllumajanduslikult kasutatav. Eelnevast lähtuvalt leetakse, et 3. Ettepanekuga on arvestatud. Seatud tingimused on kaalutud. Kõigile päikeseparkidele kehtiks: - päikesepargi rajamisel põllumaale tuleb säilitada põllumassiivi terviklikkus ja mullaviljakus (mulda mitte koorida), rohttaimi mitte mürgitada, vaid niita; - päikesepargi rajamisel tuleb eelistada väheväärtuslikemaid põllu- ja heinamaid, mitte väärtuslike põllumajandusmaadena käsitletavaid alasid; 4. Võtame teadmiseks
--	---	---

	maastikuliselt ühtse terviku. Ambla aleviku maakondliku tähtsusega väärtuslikku maastikku ei soovita üldplaneeringus määrata, kuna väärtuste kaitse on tagatud läbi Pika tänava keskosa miljööväärtusliku ala määramise ja olemasolevate mälestise kaitsekorra abil. KSH aruandes on täiendavalt selgitatud: Väärtusliku maastiku kirjelduses olevad väärtused kuuluvad kultuurimälestiste nimistusse, nende lähialal on kaitstud kultuuriväärtuste kaitsevööndiga. Maakonnaplaneeringu maastike registri kohaselt on alal väga kõrge kultuuriline ja ajalooline väärtus ning identiteediväärtus. Ambla aleviku väärtusliku maastiku alale on üldplaneeringus määratud väärtuslik mets, mida loetakse üldplaneeringus kohaliku tähtsusega maastikuks. Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 11.2 Väärtuslikud metsad on selgitatud: Väärtuslike metsapiirkondade määratlemine on vajalik nii elanikkonna puhkeharjumuste toetamiseks, mis edendab rahvatervist, kui avalikkuse poolt vaadeldavate ja intensiivsemalt kasutatavate piirkondade omanäolisuse ja esteetilisuse säilimiseks. Üldplaneeringuga on väärtusliku metsaala määramisega lisatud täiendav, looduslik väärtus ning tähtsustatud seeläbi väärtusliku maastiku rekreatiivset ja puhkeväärtust. Ala täiendavaks väärtustamiseks on ka miljööväärtusliku ala määramine, mis väärtustab Ambla aleviku kitsamat, nn eluasemepiirkonda. Tuginedes väärtuslike maastike määramise metoodikale, palume veelkord kaaluda, kas ja kuidas üksikute väärtuste kaitse- või kasutustingimuste seadmine väärtustab väärtusliku maastiku ala kui tervikut. Palume KSH koosseisus esitada üldplaneeringuga määratud väärtuslike maastike paiknemise kohta skeem, mis selgitab maakonnaplaneeringu täpsustamise ulatust. Nendime, et PlanS § 75 lõige 3 kohaselt võib üldplaneeringuga teha ettepaneku maakonnaplaneeringu muutmiseks, kuid selline muutmine peab olema igakülgset põhjendatud. 2.6 Üldplaneeringus on suurendatud Seidla mõisa piirkondliku tähtsusaega väärtusliku maastiku ala, kuid seletuskirjas ja KSH aruandes selgitused puuduvad. Palume lisada ala kirjeldusse (tabel 3) täpsustused täiendavate väärtuste lisandumise kohta. 2.7 Väärtuslike metsade käsitus Järva valla üldplaneeringus 2.7.1 Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 11.2 Väärtuslikud metsad on toodud: Üldplaneering määratleb kohaliku tähtsusega väärtuslike maastikena väärtuslikud metsaalad, kus kohalik omavalitsus soovib kaasa rääkida kas üldiselt metsamajandamiskava koostamisel ning detailselt maastikupilti muutvate raiete osas. Väärtuslike metsapiirkondade määratlemine on vajalik nii elanikkonna puhkeharjumuste toetamiseks, mis edendab rahvatervist, kui avalikkuse poolt vaadeldavate ja intensiivsemalt kasutatavate piirkondade omanäolisuse ja esteetilisuse säilimiseks. KSH aruande peatükis 3.2.3 Rohevõrgustik on toodud: üldplaneeringuga on tehtud täiendavad ettepanekud arvata väärtuslike rohealade hulka viis väärtuslikku roheala (metsaala) ja kaks asula kaitseks määratud metsaala. Selliste väärtuslike rohealade ja metsade määratlemine (vt ptk 3.3.1; ptk 3.2.3) aitab säilitada olemasolevaid väärtuseid ning nende poolt pakutavaid ökosüsteemiteenuseid, seda isegi kui nad ei ole hõlmatud rohevõrgustike hulka. KSH aruande peatükis 3.2.3 Väärtuslikud metsad on selgitatud: Väärtuslikud metsad on Järva valla üldplaneeringu kohaselt teatud väärtuslikud maastikud, mis omavad elanikkonna seisukohast	
--	---	--

	puhke- või esteetiliselt väärtust ning kus kohalik omavalitsus soovib kaasa rääkida metsamajandamiskava koostamisel ning detailselt maastikupildi muutvate raiete osas. Väärtuslike metsade kohaliku tähtsusega väärtusliku maastikuna määramine vajab selgemat põhjendamist. Selgusetuks jääb, kas kohaliku tähtsusega väärtuslik maastik on olemuselt sama, mis piirkondliku tähtsusega kohalik maastik. Üldplaneeringu jooniselt selgub, et mitmed väärtusliku metsa alad asuvad osaliselt või terves ulatuses väärtusliku maastiku alal. Palume ühtlustada mõisted. Palume kaaluda, kas väärtuslikku metsa on otstarbekam käsitleda osana väärtuslikust maastikust või rohealana või määrata üldplaneeringus eraldi väärtusliku metsana ning mis kumbagi osadust põhjendab ja kõige paremini eesmärkidele vastab. 2.7.2 Üldplaneeringu seletuskirjas on väärtusliku metsa aladele sätestatud kohustus koostada ja kooskõlastada metsamajandamiskava. Peame vajalikuks selgitada, et metsa korraldamise juhendi (edaspidi Juhend, keskkonnaministri 16.01.2009 määrus nr 2, jõustunud 26.01.2009) kohaselt koostatakse metsamajandamiskava kehtivate või metsaressursi arvestuse riiklikku registrisse esitatavate metsa inventeerimisandmete alusel. Metsa inventeerimine on kohustuslik, kohustus metsamajandamiskava koostada puudub. Metsaseaduse § 11 lõige 43 sätestab – koos metsa inventeerimisega koostatakse metsaomanikule metsamajandamiskava, välja arvatud juhul, kui ta seda ei soovi. Juhendi seletuskiri selgitab samuti, et metsamajandamiskava ei ole dokument, millel on õiguslik tähendus – tegemist on vaid metsaomaniku tellitud metsa majandamise suunistega. Lisaks koostatakse metsamajandamiskava üldjuhul juba metsa inventeerimisel. Seega üldplaneeringul puudub õiguslik alus, millega metsamajandamiskava kohustuseks seada. Ja kui seda siiski tehakse, siis puudub metsaomanikel õiguslik alus sellist kohustust järgida. Lisaks sätestab metsaseaduse § 43 lõige 9, et asustusüksuse lähedal asuva metsa majandamisel kaasab riigimetsa majanda ja metsamajandamise tööde planeerimisse kohaliku kogukonna või elanikud. Ehk kõrgendatud avaliku huviga metsade osas on riigimetsa majandajal kohustus teha koostööd. Soovitame kohalikul omavalitsusel veelkord kaaluda üldplaneeringuga metsamajandamiskava kohustuse seadmise otstarbekust. Tegemist oleks omavalitsuse enda poolt seatud tingimusega, mis on siduv ainult kohaliku omavalitsuse enda jaoks. 2.7.3 Üldplaneeringu seletuskirjas on väärtusliku metsa aladele sätestatud kohustus kooskõlastada kõik uuendusraiate metsateatist. Metsaseaduse § 42 lõige 3 sätestab, et planeeringuga linna kui asustusüksuse rohealaks määratud alal kasvavat metsa ei tohi raiuda kohaliku omavalitsuse nõusolekuta. Raie kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega enne metsateatise esitamist. Planeerimisseaduse mõistes roheala on loodusliku või inimtekkelise päritoluga taimkattega ala linnas kui asustusüksuses, alevis ja alevikus ning küla tiheasustusega alal. PlanS § 75 lõike 1 punkt 14 kohaselt määratakse kohaliku omavalitsuse üldplaneeringuga rohealad ning seatakse nende kaitse- ja kasutustingimused. Tingimus on sobilik (ehk sellel oleks õigusaktist tugi) eeldusel, et määratud on rohealad planeerimisseaduse mõistes ja need rohealad asuvad tõesti alevikus ning küla tiheasustusega alal. Järva valla üldplaneeringuga on määratud tiheasustusaladel roheala juhtotstarbega maa-alad. Väärtuslikud metsad on üldplaneeringus määratud valdavalt tiheasustusala kõrvale. Väljaspool alevikke ja küla tiheasustusega ala	
--	--	--

	paiknevate rohealade osas ei ole tingimus ilmselt asjakohane. Kuna tegu on üldplaneeringus uue käsitlusega, teeme ettepaneku ühiseks aruteluks, et saada täpsemat teavet käsitluse ajendist ning arutleda väärtuslike metsade, kui väärtusliku maastiku ühe osa, määramise põhjenduste ja seotud tingimuste seadmise teemal. 2.8 Maakonnaplaneeringu seletuskirja peatükis 4.4.3 Taastuvenergeetika on toodud põhimõtte tuulikuparkide rajamiseks: Elektrituulikute rajamine väärtuslikule maastikule ei ole üldjuhul lubatud. Elektrituulikute väärtuslikule maastikule rajamise eelduseks on põhjalik visuaalse mõju hindamine, mis sisaldab metoodilist analüüsi ning visualiseeringuid ja/või simulatsioone. Palume kaaluda põhimõtte lisamist üldplaneeringu seletuskirja. 2.9 Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 17.3.2 Täiendavad tingimused päikesepargi, mille installeeritud võimsus on üle 50 kW, rajamiseks on toodud, et maatulundusmaa metsamaa kõlvikule, väärtuslikule maastikule ja miljööväärtuslikule alale ei ole päikesepargi ehitamine lubatud. KSH aruande peatükis 3.5.3 on leevendava meetmena lisatud soovitus: päikesepargi rajamine väärtuslikele põllumajandusmaadele pole välistatud, kuid eelistada tuleks väheväärtuslikke põllumajandusmaid. Seejuures tuleb säilitada põllumassiivi terviklikkus. Maakonnaplaneeringu peatükis 3.2.1 Väärtuslikud põllumajandusmaad ja maaparandussüsteemi maa-alad on väärtuslike põllumajandusmaade säilimise tagamiseks toodud põhimõtte: vältida päikesepaneeli parkide rajamist väärtuslikele põllumajandusmaadele. Tulenevalt maakonnaplaneeringus ja KSH aruandes toodud soovituselt, palume kaaluda täiendava tingimuse lisamist päikesepargi, mille installeeritud võimsus on üle 50 kW, rajamise kohta väärtuslikule põllumajandusmaale. 3. Üldplaneeringu seletuskirja sidusus mõjude hindamise tulemustega. KSH aruande peatükis 3.4.3.1 Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju on analüüsitud olukordi, kus üldplaneeringuga on määratud elamumaad tootmismaa lähedusse või vastupidi tootmismaad elamumaade lähedusse (välja on jäetud need olukorrad, kus on tegemist juba olemasolevate elamute ja tootmismaadega) ja toodud asukohapõhised ettepanekud. Üldplaneeringu seletuskirja alajaotuse Tingimused detailplaneeringu koostamiseks või projekteerimistingimuste väljastamiseks on ettepanekud üldistavalt toodud (mitte kohapõhiselt). Palume hinnata, kas KSH aruandes esitatud ettepanekutega arvestamine selliselt on piisav ning kaaluda ettepanekutele viitamise vajadust üldplaneeringu seletuskirjas. Pärast vastuvõtmist on planeerimismenetluses tegemist üldplaneeringuga, mille koostamisel on võetud arvesse mõjude hindamise tulemusi. KSH aruanne ise on planeeringu lisa, seega peab üldplaneering sisaldama endas mõjude hindamise olulisi tulemusi. 4. Täiendavate koostöötegijate ja kaasatavate määramine. Planeeringumaterjalidest nähtub, et Järva Vallavalitsus on esitanud üldplaneeringu ja KSH aruande kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Maaeluministeeriumile, Siseministeeriumile, Maaametile, Keskkonnaametile, Transpordiametile (01.01.2021 ühendatud Maanteeamet, Lennuamet, Veeteede Amet),	
--	---	--

		Muinsuskaitseametile, Päästeametile, Terviseametile, Põllumajandus- ja Toiduametile, Politsei- ja Piirivalveametile, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile, Kaitseliidule, naaberomavalitsustele ning arvamuse andmiseks võrguvaldajatele, Riigimetsa Majandamise Keskusele, Põllumajandusuuringute Keskusele, Järvamaa Arenduskeskusele, Järva valla mittetulundusühingutele, kohalikele kogukonna- ja külaseltsidele, kohalikele kultuuri- ja haridusasutustele, Järva valla ettevõtetele, puudutatud füüsilistele ja juriidilistele isikutele. Lisaks on kaasatud asutused ja isikud, kes on selleks soovi avaldanud. Lähtudes esitatud üldplaneeringu materjalidest ja võttes aluseks PlanS § 81 lõike 3 ja Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ ning arvestades riigihalduse ministri 11.11.2021 käskkirja nr 153 punktis 2 antud volitust, ei pea Rahandusministeerium vajalikuks määrata Järva valla üldplaneeringule täiendavalt koostöötegijaid ja kaasatavaid isikuid. Palume tagada, et üldplaneeringu koostamisse oleksid kaasatud kõik isikud, kelle õigusi võib planeering puudutada ja isikud, kes on avaldanud soovi olla kaasatud üldplaneeringu koostamisel. Täiendavalt juhime tähelepanu, et PlanS § 87 lõikest 3 lähtuvalt avalikustatakse koos üldplaneeringuga ka üldplaneeringu kohta PlanS § 85 lõike 1 alusel antud kooskõlastused ja arvamused. Palume saata vastus eeltoodud ettepanekute ja märkustega arvestamise kohta ning hoida Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna Viljandi talitust kursis üldplaneeringu menetlusega ja teavitada kõikidest avalikest aruteludest.	
10	Kose Vallavalitsus 7-1/2022/18-1 20.01.2022	Üldplaneeringu eelnõu seletuskirja (pdf formaat) tabelis 1 „Kavandatud maakasutuse seos ehitise kasutamise peamiste otstarvetega“ on otstarvete loetelu tagurpidi, mis raskendab lugemist. Parema loetavuse huvides palume võimalusel teksti suunda muuta. Tabelile 1 järgneb seletuskirjas kolm tühja lehekülge (lk 14, 15, 16). Jääb arusaamatuks, kas see on taotluslik või on tegemist tehnilise veaga. Kose Vallavalitsus kooskõlastab üldplaneeringu ja KSH 18.01.2022 korraldusega nr 52 „Järva valla üldplaneeringu eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastamine“.	Võtame teadmiseks ja parandame loetavust/paigutust.
11	Keskkonnaministeerium, 31.01.2022 kiri nr 7-1/2021/38-10	Keskkonnaministeerium on varasemalt üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu avaliku väljapaneku jook-sul esitanud ettepanekuid 20.10.2020 kirjaga nr 7-15/19/3910-5. Oleme tutvunud kooskõlastamiseks esitatud üldplaneeringu ning KSH materjalidega ja soovime märkida järgmist: 1. Koigi külas asuvalle maatulundusmaa sihtotstarbega ja 2 ha suurusele Põllulaane (katastritunnus 32501:001:0296) kinnisasjale on määratud osaliselt tootmise maa-ala (T) juhtotstarve ja väärtuslik	1. Looduskaitselisi piiranguid pole, tootmise rajamisel tuleb platsilt kokkukogutav sadevesi puhastada mudapüüduris või muda-liivapüüduris.

	põllumajandusmaa. Üldplaneeringu seletuskirja peatüki 10. Väärtuslike põllumajandusmaade määramine kohaselt väärtuslikuks põllumajandusmaaks on määratud põllumassiivid suurusega üle 2 ha, mis jäävad maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksusele, mille kaalutud keskmine boniteet on võrdne või suurem kui 41 hindepunkti (Eesti keskmine kaalutud boniteet) ning mis ei jää planeeringuga määratud tiheasustusalale. Arvestades, et Põllulaane kinnisasi paikneb tootmismaa sihtotstarbega Kaalumaja tee 9 (katastritunnus 32501:003:0118) ja Koigi alajaam (katastritunnus 32501:003:0850) kinnisasjade vahel, kinnisasjale ei ole võimalik moodustada eraldi üle 2 ha suurust põllumassiivi ja põllumassiivide registri veebikaardi, kuhu on kantud põllumassiivid, millele on taotletud pindalatoetusi kahel viimasel aastal, kohaselt ei ole Põllulaane kinnisasjale pigem võimalik moodustada seda ümbritsevate põllumassiividega ühtset põllumassiivi, siis teeme ettepaneku määrata kogu kinnisasja Neeva kanali ehituskeeluvööndist välja jäävale osale tootmise maa-ala (T) juhtots-tarve. 2. Järva-Jaani alevi asuvale Piirdemetsa (katastritunnus 25702:002:0128) kinnisasjale ja Ambla alevikus asuvale Tapa mnt 5 (katastritunnus 13401:001:0296) ning Tapa mnt 17 (katastritunnus 13401:001:0295) kinnisasjadele on üldplaneeringuga määratud väärtuslik mets. Üldplaneeringu seletuskirja peatüki 11.2 Väärtuslikud metsad kohaselt üldplaneering määratleb kohaliku tähtsusega väärtuslike maastikena väärtuslikud metsa-alad, kus kohalik omavalitsus soovib kaasa rääkida kas üldiselt metsamajandamiskava koostamisel ning detailselt maastikupilti muutvate raiete osas. Üldplaneeringuga on seatud kohustus koostada ja kooskõlastada metsamajandamiskava ning kooskõlastada kõik uuendusraiate metsateatiseid väärtuslikes metsades kohaliku omavalitsusega, kes võib kaalutlusotsusega esitada ettepanekuid met-samajandamiskava või raie osas peatükis 11.2 Väärtuslikud metsad toodud juhtudel. Juhime tähelepanu, et metsamajandamiskava ei ole metsaseaduse (edaspidi MS) alusel kohustuslik dokument ning seda ei koostata, kui metsaomanik seda ei soovi (MS § 11 lg 43). Metsamajandamiskava kohustuslikkus esineb üksiku erandiga riigi kasuks koormatud kinnisasjal (MS § 42 lg 11). Küll aga peavad teatud metsamajanduslike tegevuste (MS § 11 lg 42) tegemiseks, teatud eranditega, olemas olema metsa inventeerimise andmed (MS § 11 lg 41) metsaressursi arvestuse riiklikus registris. MS § 42 lg 3 kohaselt planeeringuga linna kui asustusüksuse rohealaks määratud alal kasvavat metsa ei tohi raiuda kohaliku omavalitsuse nõusolekuta ja raie kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega enne metsateatise esitamist. Leiame, et üldplaneeringu seletuskirjas esitatud nõue on vastuolus MS-ga. Antud juhul ei ole põhjendatud ega selgitatud, miks sellise tingimuse seadmine on vajalik. Üldplaneeringu peatükis 11.2 Väärtuslikud metsad toodud ja üldplaneeringu joonistel esitatud väärtuslikud metsaalad on valdavalt riigi omandis olevad maad, mille riigivara valitseja on Keskkonnaministeerium või munitsipaalomandis olevad maad, aga on ka eramaad. Praegu ettevalmistamisel olev MS ja PlanS muudatuse eelnõu näeb ette, et riigimetsa majandaja koostab planeeringuga määratud kogukondadele oluliste metsade kohta metsamajandamiskava, kuid teiste metsaomanike metsi plaanitav seadusemuudatus ei puuduta ja nende puhul metsamajandamiskava koostamise sh ka kooskõlastamise kohustust ette ei nähta. 3. Üldplaneeringu seletuskirja peatüki 11.2 Väärtuslikud metsad on märgitud, et väärtuslike metsapiirkondade määratlemine on vajalik nii elanikkonna puhkeharjumuste toetamiseks, mis edendab	2. Ettepanekuga arvestatakse. Metsamajandamiskava koostamise ja kooskõlastamise kohustusest loobutakse. Olete esitanud seisu-koha, et metsamajandamiskava ja uuendusraie metsateatiste kooskõlastamise nõue on vastuolus metsaseadusega. Põhjendanud olete aga vaid metsamajandamiskava koostamise nõude vastuolu. Palume selgitada milles seisneb uuendusraie metsateatise kooskõlastamise nõude vastuolu metsaseadusega. Meile teadaolevalt on selline praktika Eestis juba toimiv, kus Keskkonnaamet tulenevalt ÜP tingimustest saadab metsateatiseid KOV-ile ülevaatamiseks. Oleme samuti seisukohal, et kui KOV-il ei ole võimalik tutvuda metsamajandamist suunavate dokumentidega, siis puudub neil ka igasugune adkevaatne võimalus olla kaasatud metsades, kus nad sooviksid kaasatud saada. 3. KSH viiakse kooskõlla. 4. Läbipääsude teema kirjutatakse sisse. 5. Teha ÜP-sse või KSH-sse skeem, millised koridorid lisati. 6. KSHsse lisatud joonis kus on näha MP kohane RV ning ÜP kohane RV. 7. Elustikueksperdi kaasamine on seotud tingimusega, mis käsitleb RV koridoride ja tugialade vaba liikumiskoridori säilimist. KSH aruanet sõnastatakse selliselt, et
--	---	---

	rahvatervist, kui avalikkuse poolt vaadeldavate ja intensiivsemalt kasutatavate piirkondade omanäolisuse ja esteetilisuse säilimiseks. Leiame, et see on väga üldsõnaline ja kui väärtuslikud metsa-alad on määratletud kohaliku tähtsusega väärtuslike maastikena, siis peaks selguma iga ala väärtus koos selle iseloomustusega. Palume üldplaneeringut täiendada. Samuti oleme seisukohal, et metsade käsitlemine väärtuslike maastikena ei lähe kokku KSH aruande eelnõus tooduga. KSH aruande eelnõu peatükis 3.2.3.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju rohevõrgustikule on märgitud, et üheks olulisimaks metsade rolliks on liikidele elupaikade pakkumine ja nende vahelise sidususe tagamine, samal ajal omavad nad ka olulist tähtsust kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel. Lisaks on metsad olulised asula või ehitise kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule, lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks. Eelnevast lähtuvalt on üldplaneeringuga tehtud täiendavad ettepanekud arvata väärtuslike rohealade hulka viis väärtuslikku roheala (metsaala) ja kaks asula kaitseks määratud metsaala. KSH aruande eelnõu peatükis 3.2.5.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju kohaselt arvatakse Järva-Jaani valla üldplaneeringus Järva-Jaani alevi määratud Kasekopli miljööväärtuslik ala miljööväärtuslike alade hulgast välja ja alale omistatakse väärtusliku roheala staatus, mis võimaldab muuhulgas säilitada alal kasvavaid põlispuid ning kaitsta alevikku võimaliku õhusaaste, müra, tugeva tuule, lumetuisu jms eest. KSH aruande eelnõu peatüki 3.4.3.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju on märgitud, et metsad täidavad olulist rolli asula või ehitise kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule, lumetuisu eest aga ka tuleohu vähendamisel ja üldplaneeringus on määratletud kahes asukohas olulised metsad, mis sellist funktsiooni juba käesoleval ajahetkel täidavad. Need asula kaitseks määratud metsa-alad paiknevad Imavere külas Kadastiku ja Järavere-Vanakooli kinnistute metsatukk, mis kaitseb tööstuse mõjude eest elamupiirkonda ning Koigi külas Pargi ja Tuuleveski kinnistute idapoolse serva kõrg-haljastus, mis kaitseb asulat Tallinn-Tartu maantee mõjutuste eest. Märgitud on, et kaitse-eesmärgi tagamiseks on üldplaneeringuga määratletud kaks põhimõtet nende majandamiseks: raietüüp tuleb valida koostöös ekspertidega selline, mis tagab asula kaitse; raie tuleb kooskõlastada Järva vallaga enne metsateatise esitamist. Seega on KSH aruande eelnõus eeltoodud metsasid käsitletud mitmes kohas rohealadena ja asula kaitseks määratud metsana, mis vastab MS § 231 toodud keskkonnaseisundi kaitseks määratud metsale ja KSH aruande eelnõu ei vasta üldplaneeringu seletuskirjale. Palume need omavahel kooskõlla viia. Samuti ei vasta KSH aruande eelnõus toodud tingimus, et raie kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega enne metsateatise esitamist üldplaneeringu seletuskirjas toodud kohustusega kooskõlastada kõik uuendusraiate metsateatise kohaliku omavalitsusega. 4. Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 9. Rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine on märgitud, et riigi põhimaanteede rekonstrueerimisel tuleb maakonnaplaneeringus esitatud asukohtades lähtuda maakonnaplaneeringukohasest põhimõttest rohekoridori lõikavate teede mõju leevendamisest. Teeme ettepaneku tuua mainitud maakonnaplaneeringu rohekoridori lõikavate teede mõjude leevendamise põhimõtted üldplaneeringusse üle, neid vajadusel täpsustades, et oleks selge, milliseid maakonnaplaneeringus toodud põhimõtteid tuleb järgida. Praegu ei ole see üheselt selge. Palume käsitleda üldplaneeringu seletuskirjas, kas planeeritavate suuruluki läbipääsude (mida mainitakse maakonnaplaneeringus) praegu teadaolevad	tingimus oleks üheselt arusaadav. 8. Korrigeerime, viite number eemaldatakse. 9. Tegu on kahe täiesti erineval eesmärgil seatud tingimusega. Rohevõrgustiku eesmärk on tagada ennekõike ökosüsteemide/looduse toimimine läbi sidususe ning väärtusliku metsa eesmärk on tagada kindlates asukohtades metsa läbimõeldud majandamine inimeste huvidest lähtuvalt. Väärtusliku metsa ja rohevõrgustiku tingimused ei ole üksteist välistavad. 10. Peatükki täiendati kokkuvõtva hinnanguga. 11. Tegemist on informatiivse tabeliga, mis annaks suunised kuhu oleks võimalik vastava õhusaaste emiteerumisel potentsiaalselt tootmistevõimet kavandada. Ole-memata KSHsn esitatud informatiivsest tabelist tuleb tootmistevõimete kavandamisel arvestada Eestis kehtiva seadusandlusega. Eelnevast lähtuvalt ei peeta vastava tabeli eemaldamist vajalikuks.
--	--	---

	asukohad jäävad rohevõrgustikualale. Palume hinnata KSH aruande eelnõus ja välja tuua, kas rohevõrgustikule seatud tingimused ja planeeringuga määratud maakasutus on nimetatud läbipääsude toimimise tagamiseks piisavad. 5. Meie hinnangul ei ole selge, milliseid koridore peetakse silmas üldplaneeringu seletuskirja peatükis 9. Rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine toodud rohevõrgustiku maakasutus- ja ehitustingimuste punktis 2, mille kohaselt rohevõrgustiku tugialal peab katkematu koridori laius olema vähemalt 100 m. Palume sõnastus üle vaadata ja tingimust täpsustada.	
--	--	--

		6. Palume lisada üldplaneeringu seletuskirja viide rohevõrgustiku kaartide asukohale. Palume seletuskirjas välja tuua rohevõrgustiku piiridele tehtud suuremad muudatused (mh lisatavad koridorid). 7. KSH aruande peatükis 3.2.3.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju rohevõrgustikule (lk 32 ja 34) tuuakse seatud tingimuste sobivuse hindamisel välja vajadus kaasata teatud juhtudel kaalutlusotuse tegemisse elustikuekspert. Toetame nimetatud soovitusi, kuid märgime, et ei ole üheselt selge, kas see soovitus on mõeldud teatud konkreetse(te) kasutustingimus(t)e jaoks või üldisemalt, kõikidele lk 33-34 toodud leevendumeetmetele. Palume olukorda selgitada ja üle vaadata üldplaneeringu seletuskirja peatükis 9 Rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine (lk 28) toodud kasutustingimused, kus elustikueksperti kaasamine on seotud konkreetse kasutustingimusega (vt lk 28: rohevõrgustiku tugialal peab katkematu koridori laius olema vähemalt 100 m. Kui konkreetse juhtumi korral on näha, et tingimust ei ole võimalik täita, tuleb teha kaalutlusotsus kaasates otsuse tegemisse elustiku eksperti(d), kes konkreetsest asukohast lähtuvalt annab hinnangu, kas rohevõrgustiku toimimine tagatakse soovitu elluviimisel). Palume selgitada, kas KSH vastav soovitus on üldplaneeringusse korrektselt üle toodud; 8. Juhime tähelepanu, et üldplaneeringu seletuskirja leheküljele 27 lisatud allviite 4 juures puudub tekst. 9. Üldplaneeringuga on määratud väärtuslikud metsad. Juhul, kui need paiknevad rohevõrgustikus, palume teha rohevõrgustiku peatükis vastav viide. Juhul, kui alasid ei arvata rohevõrgustikku, ent tegemist on väärtuslike metsaaladega, palume seda olukorda – miks ei ole need olulised rohevõrgustiku osad - selgitada. 10. KSH aruande eelnõus puudub soojamajandusest tingitud mõjude analüüs välisõhu kvaliteedile. 11. Eksituste vältimiseks palume KSH aruande eelnõust eemaldada tabel 3.17. Lõhna- või õhusaaste osas häiringuid põhjustavate objektide kaugus elamualadest ja muudest tundlikest objektidest Saksa maal, sest Eestis ei rakendata selliste mõjude piiramiseks kajasid, vaid hinnatakse konkreetseid mõjusid.	
--	--	--	--

	12. KSH aruande eelnõu peatükis 3.2.1.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju on toodud hinnang, et olulist ebasoodsat mõju põhjaveeseisundile ei ole arvestades põhjavee kaitstust ette näha. Palume lisada vallas levivad põhjaveekogumid, nende seisundid, ohustatus ja olulisemad koormusallikad, arvestades kavandatavaid tegevusi ja maakasutust. 13. Palume täiendada KSH aruande eelnõud, lisades Paide Tere AS kehtestatud põhjaveevarud vastavalt Keskkonnaministri 22.12.2021 käskkirjale nr 1-2/21/501. 14. KSH aruande eelnõu peatükis 3.5.2.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju (lk 104) on kirjas, et omapuhastite kavandamisel tuleb arvestada asjaoluga, et veeseaduse kohaselt ei ole heitvee pinnasesse juhtimine (immutamine) lubatud veehaarde sanitaarkaitsealal ja hooldusalal ning lähemal kui 50 meetrit sanitaarkaitseala või hooldusala välispiirist ja lähemal kui 50 meetrit veehaardest, millel puudub sanitaarkaitseala või hooldusala, või joogivee tarbeks kasutatavast salvkaevust. Juhime tähelepanu, et eeltoodud veeseaduse säte on muutunud ning kehtiva veeseaduse § 127 lg 1 kohaselt ei ole heitvee pinnasesse juhtimine lubatud veehaarde sanitaarkaitsealal ja hooldusalal ning lähemal kui 50 meetrit sanitaarkaitseala või hooldusala välispiirist. Omapuhastiks oleva imbsüsteemi ja salvkaevu korral, mida ei kasutata joogivee otstarbeks, on heitvee ja saasteainete pinnasesse juhtimine reguleeritud veeseaduse § 137 alusel. Palume KSH aruande eelnõud vastavalt muuta. 15. KSH aruande eelnõu peatükis 3.5.2.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju (lk 105) on lõik, kus on kirjas, et kuni 10 m³ ööpäevas võib heitvett pinnasesse juhtida kaitsmata ja nõrgalt kaitstud põhjaveega aladel ainult pärast reovee bioloogilist puhastamist, mille tulemusel heitvesi vastab nõuetele (§ 8 lg 1). Bioloogiline puhastus tähendab vee puhastamist muust keskkonnast isoleerituna kas aktiivmuda, biokile või pinnasfilter-tehnoloogia vm bioloogilise puhastuse tehnoloogia abil. Tegemist on kordusega eelmise lõigu kahe viimase lausega. Palume kordused kustutada. PlanS § 85 lõike 3 kohaselt loetakse üldplaneering kooskõlastatuks kui kooskõlastamisel ei viidata vastuolule õigusaktiga või maakonnaplaneeringuga. Nõustume, et üldplaneeringu ülesandeks on erinevate kaitse- ja kasutustingimuste seadmine, kuid need ei tohi minna vastuollu teiste seadustega. Antud juhul oleme seisukohal, et üldplaneeringus seatud kohustus koostada ja kooskõlastada kohaliku omavalitsusega metsamajandamiskava ning kooskõlastada kõik uuendusraiate metsateatise üldplaneeringus esitatud metsaaladel on vastuolus MS-iga, mille kohaselt metsamajandamiskava koostamine ei ole alati kohustuslik ja kohaliku omavalitsusega tuleb enne metsateatise esitamist raie kooskõlastada ainult planeeringuga linna kui asustusüksuse rohealaks määratud alal. Keskkonnaministeerium nõustub Järva valla üldplaneeringu lahendusega tingimusel, et see viiakse kooskõlla MS-iga.	12. KSH aruannet täiendatakse. 13. KSH aruannet täiendatakse. 14. KSH aruannet korrigeeritakse. 15. KSH aruannet korrigeeritakse.
--	--	---

12	RMK 7-1/2022/7-1 17.01.2022	Oleme oma eelmises kirjas (13.10.2020 a.) juhtinud tähelepanu ja teinud ettepaneku planeeringus väärtuslikeks põllumajandusmaadeks arvatud alade väljaarvamise kohta. Näiteks võiks tuua metsakvartalid HU001-26, kus on lisaks põllumaale joonistatud ka metsaalale väärtuslik põllumaa. HU053-2 on juba metsa takseerandmetes 2018 a metsastunud ala, samuti HU054-3. HU054 – 11 on mets ja eraldi 27 liinialune maa. Palume ka need ebatäpsused parandada. Lisan RMK kinnisvaraosakonna ettepanekud: 1. Üldplaneeringu seletuskirjas lk 17 on lause „maalise asustuse maa-alal on lubatud vaid elektrituulikute ja päikeseparkide arendamine seletuskirja p-s 3.3.3 kirjeldatud tingimustel“ ja lk 19 on lause „Taastuveneergetika ei kuulu käesoleva punkti alla, nende käsitus on toodud p-s 3.3.3.“. Üldplaneeringu seletuskirjas puudub p. 3.3.3. Teeme ettepaneku seletuskirja parandada. 2. Üldplaneeringu seletuskirjast ei selgu, kas ja kuidas kohalik omavalitsus eristab tööstusliku päikeseparki ning omatarbeks rajatavat päikeseparki. Seletuskirjas p-s 17.3.2 on toodud üldised tingimused päikesepargi rajamiseks ning täiendavad tingimused üle 50 kW võimsusega päikesepargi rajamiseks. Teeme ettepaneku seletuskirja täiendada ning selgitada, millistel alustel ja miks on tehtud selline eristus? Kas sellest võib järeldada, et üle 50 kW võimsusega päikesepargid on tööstuslikud päikesepargid? 3. Üldplaneeringu seletuskirjast ei selgu, millised on kohaliku omavalitsuse poolt nõutavad alusdokumendid päikesepargi rajamiseks. Täna ei ole seadusega reguleeritud päikesepargi rajamise alusdokumendid. Iga omavalitsus määrab selle jaoks enda nägemusest lähtuvalt tingimused. Teeme ettepaneku üldplaneeringu seletuskirja täiendada ning lisada seletuskirja, millised on nii tööstusliku ja ka omatarbeks mõeldud päikesepargi rajamiseks nõutavad alusdokumendid. 4. Üldplaneeringu seletuskirjas ei ole kirjeldatud millistel tingimustel võib päikeseparki piirata aiaga. Tööstuslikud päikesepargid piiratakse üldiselt aiaga kas terves ulatuses või osaliselt selleks, et tagada elektriohutus ning kõrvaliste isikute pääsemine päikesepargi alale. Teeme ettepaneku seletuskirja täiendada ning lisada päikesepargi aiaga piiramise tingimused. 5. Üldplaneeringu p-s 9 on toodud rohevõrgustiku toimimist tagavad tingimused. Antud p-s ei ole toodud maakasutus- ja ehitustingimusi päikesepargi jaoks. Maakasutus- ja ehitustingimustes on toodud võimalus ala hoonestada ühe- või kaksikelamuga. Siinkohal võib tekkida tulevikus ka vajadus päikesepargi rajamiseks. Millised on sellisel juhul võimalused ja tingimused? Teeme ettepaneku seletuskirja selles osas täiendada. 6. Üldplaneeringu p 13 käsitleb muu hulgas tingimusi kaevandatud alade korrastamiseks. Lk 38 on toodud „Maavara kaevandamine ja kaevandatud ala korrastamine peab toimuma võimalikult kiiresti peale kaevandamistegevuse lõppemist. Eesmärk on, et maa saaks kiirelt oma uue kasutusotstarbe (mets, suplemis- ja kalastamiskõlblik veekogu, terviserajad, parkmets, jms).“ Ühe võimalusena saaks kaevandatud alade korrastamise tulemusel luua ka uusi tööstuslike päikesepargi alasid kui muud lisatingimused (nt. liitumisvõimaluse olemasolu jm) selleks täidetud on. Praegu üldplaneeringu seletuskirjast seda võimalust välja ei loe. Teeme ettepaneku üldplaneeringu seletuskirja selles osas täiendada.	Arvestame ettepanekuga ja teeme väärtuslike põllumajandusmaade osas esitatud korrektureid. 1. Arvestame ettepanekuga. Viide parandatakse. 2. Vastus on jah. Üle 50 kW päikeseparki peetakse käesolevas üldplaneeringus tööstuslikuks. Seletuskirjas kirjutatakse mõiste lahti. 3. Selgitame, et ehitusseadustiku lisa 1 kohaselt on tegu elektritootmisrajatisega, mille püstitamise korral on igal juhul vajalik hankida omavalitsusest ehitusprojekti alusel ehitusluba. 4. Päikesepargi piiramise tingimuse lisamist kaaluti täiendavalt, kuid nende seadmist ei peeta vajalikuks. 5. Rohevõrgustikus on oluline tagada nimetatud vahekaugused. Päikeseparkide peatükis on esitatud vastavad tingimused. Rohevõrgustiku tingimusi täiendatakse raadamise osas järgnevalt: rohevõrgustiku alal paikneval metsamaal on raadamine keelatud, välja arvatud: ▫ avaliku huviga ehitise ehitamiseks; ▫ elamu ehitamiseks; ▫ põllu- või metsamajandusliku tootmisega seonduva ehitise ehitamiseks; ▫ taristu, sh puhkemajandusliku, ehitamiseks; ▫ maardla alal, millele on väljastatud maavara kaevandamise luba, eeldusel, et raadamise
----	--------------------------------	---	--

			võimalikkus (mõju rohevõrgustiku toimivusele) on välja selgitatud ja vaja-dusel välja pakutud leevendus või vältimismeetmed maavara kaevandamisloa taot-luse menetluses. 6. Arvestame ja lisame seletuskirja.
13	Kaitseminis- teerium 7- 1/2022/8-1 17.01.2022	Kaitseministeerium kooskõlastab Järva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu märkusteta.	Võtame teadmiseks.

14	Transpordiameti 7-1/2022/9-1 17.01.2022; Peale ühist kohtumist Transpordiameti poolt esitatud täpsustused kirjale 7-1/2022/9-1 03.02.2022 (kuvatud kaldkirjas)	Võttes aluseks ehitusseadustiku (edaspidi EhS) ja planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) jätame planeeringu kooskõlastamata järgnevatel põhjustel. 1. Palume kanda üldplaneeringu joonisele teemaplaneeringuga „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn–Tartu–Võru–Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0“ kavandatud trassikoridor ning tee ja teekaitsevööndid v.a Imavere (Paia) ristmiku idapoolse õgvenduse alternatiivne trassikoridor. Põhimaantee nr 2 Käsukonna-Kiigevere lõigul teemaplaneeringus kavandatud Imavere (Paia) ristmiku idapoolse õgvenduse alternatiivse trassikoridori säilitamine ei ole üldplaneeringus vajalik. Mäo-Imavere lõigu ja Adavere möödasõidu eelprojektide koostamise eelselt on Transpordiameti eellane Maanteeamet teinud valiku läänepoolse õgvenduse realiseerimiseks. Maanteeameti investeringute komitee taristu arendusmeetmete töögrupi 11.12.2019 otsusega nr 1-6/19/265 on valitud riigitee nr 2 Tallinn–Tartu–Võru–Luhamaa km 109-112 Paia ristmiku õgvenduse läänepoolne trass (väike õgvendus). Trassi valik on tehtud seoses teemaplaneeringu alusel kavandatud Adavere ja Põltsamaa õgvenduse eelprojektide ettevalmistamisega (algus peale Paia ristmiku, ca km 108). Põhjendused läänepoolse ehk Imavere küla poolse trassi alternatiivi eelistamiseks on järgmised: 1.1. hõivab enda alla väiksemas mahus uusi maid ja on seetõttu keskkonnasäästlikum; 1.2. annab parema võimaluse etapiviisiliseks 2+2 maanteede arendamiseks; 1.3. Imavere ristmiku piirkonnas on rajatud liiklejaid teenindav taristu. Järgnevalt toodud lingil asuvad projekteerimistingimuste korraldused annavad samuti aluse läänepoolse õgvenduse realiseerimiseks: Projekteerimistingimuste andmine riigitee 2 (E263) Tallinn–Tartu–Võru–Luhamaa km 87,5-108,1 Mäo-Imavere lõigu I klassi maantee eelprojekti koostamiseks Maanteeamet (mnt.ee) ja Transpordiameti, Põltsamaa Vallavalitsuse ja Järva Vallavalitsuse korraldused - projekteerimistingimuste andmine riigitee 2 Tallinn–Tartu–Võru–Luhamaa (E263) km 108,1-128,1 Adavere ja Põltsamaa möödasõidu ehitusprojekti koostamiseks Maanteeamet (mnt.ee). <i>Täpsustus: Kindlasti ei ole Transpordiameti eesmärk üldplaneeringuga riigi eriplaneeringut muuta, see ei ole tulenevalt EhSRS § 13 lg-st 2 ka võimalik.</i> <i>PlanS § 27 lg 10 järgi on riigi eriplaneering ehitusprojekti koostamise alus. EhSRS § 13 lg 4 järgi võib mitut kohalikku omavalitsust läbiva joonehitise trassi asukohavaliku planeeringut täpsustada ehitusseadustiku §-s 27 sätestatud projekteerimistingimustega. Lisaks ehitusseadustiku § 27 lõikes 4 sätestatud tingimustele (sh liikluskorralduse põhimõtted) võib täpsustada joonehitise asukohta planeeringus näidatud joonehitise ja selle kaitsevööndi jaoks ette nähtud koridori osa piires. Praegu oleme välja andnud täpsustavad PT-d ning tänase parima teadmise juures oleks võimalik osa teemaplaneeringus reserveeritud maid (Imavere õgvenduse idapoolne trassikoridor) nö. „vabaks anda“. Siin oleks vajalik Rahandusministeeriumi seisukoht EhSRS § 13 lg 4 tõlgendamisel, lähtume edaspidi sellest. Juhime teie tähelepanu sellele, et üldplaneeringusse (nt Imavere joonis, lõunaosa joonis, jne) ei ole kantud mitte planeeritud trassi koridor, vaid tee- ja teekaitsevööndi ala. ÜP-sse tuleb kanda ka trassikoridor ning korrigeerida joonistel olevaid legende, leppemärkide selgitusi. Lähtudes teemaplaneeringust loetakse peale maantee asukoha kandmist kohaliku omavalitsuse üldplaneeringusse tee- ja teekaitsevööndi ala juhtotstarbeks</i>	Ettepanekuga arvestatakse. Teemasid arutati ühisel kohtumisel koos Rahandusministeeriumi esindajatega. Üldplaneeringu seletuskirja ja põhijoonist täpsustatakse. Selgitame, et kohalik omavalitsus ei tee üldplaneeringuga mittemingisuguseid täpsustusi teemaplaneeringus määratud koridore osas ega kehtesta eelprojektide eskiside täpsustatud võimalikke teejooni ehk kogu info nende andmete osas on üldplaneeringus informatiivne. Joonehitise teemaplaneering on käesolevas õigusruumis käsitletav riigi eriplaneeringuga (mis on kohe aluseks projekteerimisele), mille osas on otsustajaks Vabariigi Valitsus. Meie hinnangul peaks Vabariigi Valitsus vajadusel hindama teemaplaneeringu osaliselt kehtetutuks tunnistamise võimalusi, kui soovitakse reserveeritud koridorid vabastada. Peale vastavasistulist otsust võib üldplaneeringus andmeid vastavalt esitada. Meie hinnangul ei ole asjakohane, et teemaplaneering saab täpselt ette ära öelda, milline peab olema üldplaneeringus määratav maakasutuse juhtotstarve ja selle täpne ulatus. Maakonna teemaplaneeringu planeerimisseaduse kohane ülesanne ei ole maakasutuse juhtotstarvete täpne määramine ning seega peame seda suunist soovituslikuks - maakonnaplaneeringus on sekkutud kohaliku
----	---	--	---

		<i>transpordi- või liiklusmaa. Peale teemaplaneeringuga kavandatud tee täiemahulist väljaehitamist kehtivad tee ja tee kaitsevööndi alal seadustikust tulenevad piirangud. ÜP-s on tee- ja tee kaitsevööndi ala küll näidatud liikluse maa-ala leppemärgi värvi rastriga, kuid juhtotstarbed on teised (allpooltoodud näitel äri- ja teenindusettevõtete ja tootmise maa-ala). Juhtotstarvete käsitlemine enne ja peale teemaplaneeringu elluviimist vajab ÜP-s selgemat lahendust, vajadusel lisada seletuskirja ptk 4 teemaplaneeringule vastavad tingimused maakasutuseks.</i>	omavalitsuse otsustusruumi. Leiame, et liiklumaa juhtotstarbega saaks käsitleda konkreetselt teehitiste alust maad, mis reaalselt võõrandatakse ning mis on teerajatiste jaoks vajalik. Viimase ulatus selgub aga projekteerimise lõppetapis ning kohalik omavalitsus ei saa seda ulatust üldplaneeringus kuidagi eraldiseisvalt kehtestada kuna projekteerimine käib. Üldplaneeringusse kantakse sisse tee- ja teekaitsevööndi ulatus ning trassikoridor ning esitatakse vastavad üldistatult tingimused ning viide teemaplaneeringule. Sellisel kujul ei tee üldplaneering mingisuguseid takistusi teemaplaneeringu elluviimiseks. Samuti lisame selgituse, et teemaplaneeringu kohane tee rajatakse üldplaneeringus määratud maalise asustuse maa-alale kus on lubatud (eri)rajatiste püstitamine.
--	--	--	--

		<i>Täpsustus: Kindlasti ei ole Transpordiameti eesmärk üldplaneeringuga riigi eriplaneeringut muuta, see ei ole tulenevalt EhSRS § 13 lg-st 2 ka võimalik.</i> <i>Plans § 27 lg 10 järgi on riigi eriplaneering ehitusprojekti koostamise alus. EhSRS § 13 lg 4 järgi võib mitut kohalikku omavalitsust läbiva joonehitise trassi asukohavaliku planeeringut täpsustada ehitusseadustiku §-s 27 sätestatud projekteerimistingimustega. Lisaks ehitusseadustiku § 27 lõikes 4 sätestatud tingimustele (sh liikluskorralduse põhimõtted) võib täpsustada joonehitise asukohta planeeringus näidatud joonehitise ja selle kaitsevööndi jaoks ette nähtud koridori osa piires. Praegu oleme välja andnud täpsustavad PT-d ning tänase parima teadmise juures oleks võimalik osa teemaplaneeringus reserveeritud maid (Imavere õgvenduse idapoolne trassikoridor) nö. „vabaks anda“. Siin oleks vajalik Rahandusministeeriumi seisukoht EhSRS § 13 lg 4 tõlgendamisel, lähtume edaspidi sellest. Juhime teie tähelepanu sellele, et üldplaneeringusse (nt Imavere joonis, lõunaosa joonis, jne) ei ole kantud mitte planeeritud trassi koridor, vaid tee- ja teekaitsevööndi ala. ÜP-sse tuleb kanda ka trassikoridor ning korrigeerida joonistel olevaid legende, leppemärkide selgitusi. Lähtudes teemaplaneeringust loetakse peale maantee asukoha kandmist kohaliku omavalitsuse üldplaneeringusse tee- ja teekaitsevööndi ala juhtotstarbeks transpordi- või liiklusmaa. Peale teemaplaneeringuga kavandatud tee täiemahulist väljaehitamist kehtivad tee ja tee kaitsevööndi alal seadustikust tulenevad piirangud. ÜP-s on tee- ja tee kaitsevööndi ala küll näidatud liikluse maa-ala leppemärgi värvi rastriga, kuid juhtotstarbed on teised (allpooltoodud näitel äri- ja teenindusettevõtete ja tootmise maa-ala). Juhtotstarvete käsitlemine enne ja peale teemaplaneeringu elluviimist vajab ÜP-s selgemat lahendust, vajadusel lisada seletuskirja ptk 4 teemaplaneeringule vastavad tingimused maakasutuseks.</i>	
--	--	---	--

	2. Palume täiendada seletuskirja osa 15.7.1 eelprojektide koostamise infoga, sh infoga teemaplaneeringut täpsustavate projekteerimistingimuste andmisest. Täpsustada teemaplaneeringu nimetust, lisada viide kehtestamise korraldusele (Järva maavanema 23.11.2012 korraldusega nr 423 (Järvamaa osas) kehtestatud Järvamaa, Jõgevamaa ja Tartu maakonnaplaneeringuid täpsustav teemaplaneering „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn – Tartu – Võru – Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0 – 183,0“).	Seisukohti arutati ühisel koosolekul. Ettepanekuga arvestatakse. Seletuskirjas tehakse vastavad täpsustused. Ulukipääsud ja üldistatud teejooned kantakse üldplaneeringusse informatiivsena ning parima teadaoleva info põhjal.
	<i>Täpsustus: Teemaplaneeringu nimetusest – kasutada teemaplaneeringu täisnimetust (Järva maavanema 23.11.2012 korraldusega nr 423 (Järvamaa osas) kehtestatud Järvamaa, Jõgevamaa ja Tartu maakonnaplaneeringuid täpsustav teemaplaneering „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0“) ning lisada seejärel viide, mille alusel kehtib eriplaneeringuna.</i> <i>Teemaplaneeringu teedevõrk ja muud rajatised kanda üldplaneeringusse uusima teadaoleva info põhjal, kuid lisada märkus, et tegemist on näitliku asukohaga ning tee täpne asukoht, tehnilised näitajad ja sellest tulenevad kitsendused täpsustuvad tee ehitusprojekti koostamise käigus. Oluliselt muutuvad kohad kinnistu omanike vaates (ulukiläbipääsud ja nendest tulenevad kitsendused, suletavad või lisanduvad juurdepääsud, jms) tuleks üldplaneeringusse kindlasti kanda. Põhilise sisendi annab mõjude hindamine.</i>	

		3. Teemaplaneeringus kavandatud teede, sh perspektiivsete kohalike teede ja rajatiste asukohad, liiklussõlmede lahendused, ulukiläbipääsud jms kanda üldplaneeringu joonistele Transpordiameti tellimisel koostamisel olevate eelprojektide alusel: 3.1. riigitee 2 (E263) Tallinn–Tartu–Võru–Luhamaa km 87,5-108,1 Mäo–Imavere lõigu I klassi maantee eelprojekt (OÜ Skepast&Puhkim, töö nr MA1725), eskiisi joonised lingil https://pilv.mkm.ee/s/gRxP4vQjnzp73wO; 3.2. Riigitee 2 Tallinn–Tartu–Võru–Luhamaa (E263) km 108,1-128,1 Adavere ja Põltsamaa möödasõidu eelprojekti (OÜ Skepast&Puhkim, töö nr 20200042), eskiisi joonised lingil https://pilv.mkm.ee/s/p95Ds8N0suwe2Os. Palume arvestada lahendusega üldplaneeringu täpsusastmes (nt loomade tagasihüppamiskohti, riigitee hooldusala, bussipeatusi ei ole vaja üldplaneeringu täpsusastmes kuvada). Lingilt leitav joonis ei hõlma kogu eelpool toodud lõiku, Adavere möödasõidu ja Põltsamaa möödasõidu projektid esitatakse kahe eraldiseisva tööna.	
--	--	---	--

	<i>Täpsustus: Teemaplaneeringu seletuskirja punktis 2.1.1. Tee ja teekaitsevööndi ala on toodud: “Planeeringuga kavandatud maantee koos kõigi tee ehitamiseks ja kasutamiseks vajalike rajatistega (tee mulle, katend, kraavid, müratõkked, valgustus, jalgratta- ja jalgtee jne) tuleb üldjuhul ehitada planeeringu põhijoonisel tee ja teekaitsevööndi alana esitatud maa-alale. /.../ Tee täpne asukoht, tehnilised näitajad ja sellest tulenevad piirangud (kaitsevööndi ulatus, sanitaarkaitsevööndi ulatus, omandatava maa ulatus) tuleb täpsustada tee-ehitusprojekti koostamise käigus.”</i> <i>Selgitame, et EhsRS § 13 lg 4 alusel on Transpordiamet välja andnud I klassi maantee eelprojektide koostamiseks projekteerimistingimused, millega täpsustatakse teemasid, mida ei olnud võimalik määrata maakonnaplaneeringu täpsusastmes (sh teede ja rajatiste täpsustatud asukohad, liiklussõlmede kuju, kogujateede asukohad, juurdepääsuteed kinnisasjadele, kergliiklusteed, ulukirajatiste asukohad ja lahendused, müratõkkerajatised jms). Eelnevalt koostatud maantee eskiisprojekt on projekteerimistingimuste lisa. Projekteerimistingimuste menetluse käigus kaasi puudutatud asutused ja isikud ning küla-kogukonnad külaseltside kaudu. Lisaks viidi läbi eelprojekti KMH programmi avalik arutelu, mille käigus tutvustati eskiisilahendust. Tee ehitusprojekti eskiislahendused on koostatud teemaplaneeringu, liiklusuuringute, arheoloogilise uuringu ja ulukiseire alusel ning arvestavad väljaselgitatud kitsendustega, sh KMH programmi koostamisel ja projekteerimistingimuste menetluse käigus väljaselgitatud asjaoludega. Eskiisil on esitatud teede ja rajatiste täpsustatud asukohad, liiklussõlmede lahendused, kergliiklusteed, ulukirajatiste asukohad jms, mis on maakasutuse planeerimisel ja avalikult kasutatavatele teedele juurdepääsude kavandamisel oluline info.</i> <i>Teedevõrgu ja muude rajatiste üldplaneeringusse kandmisel lähtuda punktis 2 toodud põhimõttest. Palume saata ÜP joonised enne kooskõlastamiseks esitamist Transpordiametile koostöö korras ülevaatamiseks.</i>	
	4. Üldplaneeringuga tehakse ettepanek viia maakonnaplaneeringusse sisse Järva-Jaani alevi ümbersõit. Arvestades riigitee suhteliselt madala liiklussagedusega, ei ole tugimaantee õgvenduse kavandamine Transpordiametil eesmärgiks. Me ei ole vastu, et ümbersõidu trassikoridori üldplaneeringus näidata, kuid planeeringus peaks selgelt väljendama, et see on KOV-i, mitte Transpordiameti huvi.	Ettepanekuga arvestatakse. Transpordiamet oma kirjaga väljendunud, et see ümbersõit ei ole ameti eesmärk ja ka see kiri jääb

		<i>Täiendus: Kui Transpordiameti vastavasisuline kiri jääb ÜP lisaks, ei ole seletuskirja täiendamine vajalik. KSH-st ei selgu, kas on analüüsitud ümbersõidu sotsiaal-majanduslikku mõju. Liiklussagedus riigitee 39 Tartu-Jõgeva-Aravete Järva-Jaani alevis olevas lõigus on 2020. a liiklusloenduse andmetel 864-1712 a/ööp, millest raskeliikluse osakaal 8%. Oleme jätkuvalt seisukohal, et 2+2 sõiduradadega lahendus ei ole, arvestades perspektiivse liiklussagedusega, antud asukohas proportsionaalne ega mõistlik.</i>	planeeringu lisadesse, ka täiendavas kirjas võib selle välja tuua. Seega eelistaksime me mitte panna seletuskirja "pole ameti eesmärk" täiendit, kuid saame dokumentaalselt tõestada lisades, et Transpordiamet on seda väljendanud.
--	--	--	---

		5. Üldplaneeringu seletuskirja osas 9 „Rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine“ on laused „Riigi põhimaanteede rekonstrueerimisel tuleb maakonnaplaneeringus esitatud asukohtades lähtuda maakonnaplaneeringukohasest põhimõttest rohekoridori lõikavate teede mõju leevendamisest“ ja „Kitsendusi rohevõrgustiku toimise tagamiseks ei seata“. Teemaplaneeringu realiseerimiseks vajalike ulukirajatiste toimise tagamiseks seatakse suurulukiläbipääsude suudmealadele piiranguvööndid. Analoogselt oleme toiminud näiteks koostatavate Kose ja Märjamaa üldplaneeringute puhul. Piiranguvööndite eesmärk on tagada teemaplaneeringu elluviimisel rohelise võrgustiku sidusus ja ulukiuringute alusel kavandavate ulukirajatiste toimivus sõltumata suudmeala maa omandivormist. Hetkel oleva teadmise järgi on kavandatud Koigi ja Imavere ökoduktid, nende asukohad kanda üldplaneeringusse teeprojektide alusel. Rajatiste eeldatavad asukohad on leitavad ka Maa-ameti kaardirakenduses https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/link/-sH4JOM3X, uuendatud seisuga 05.01.2021. Üldplaneeringu seletavas osasse lisada, et rajatiste asukoht täpsustub eelprojekti koostamise käigus. Võimalusel näidata joonisel rajatise asukoht ja piiranguvöönd nihutamise võimalusega.	Ettepanekuga arvestatakse. Täiendame rohevõrgustiku peatükki ökoduktide, piiranguvöönditega ning tingimustega piiranguvööndis. Tingimuste sõnastus vaadatakse üldplaneeringu kontekstis üle. Selgitame, et näitame rohekoridori osa, mis jääb Paide linna territooriumile, kuid selle jõustamiseks tuleb see kehtestada Paide linna üldplaneeringuga.
--	--	---	--

		<i>Täiendus: Kanda üldplaneeringusse rohekoridor, ulukirajatised ja nendega seotud piiranguvööndid. Täp- sustame loomapääsude tingimused ning saadame koostamise korraldajale esimesel võimalusel, lisame ka ruumilise piirangu seadmise aluse (nt ulukiseire eksperthinnang). Selgitamaks, kas Nurmsi lennuvälja juures on ökodukti ja rohekoridori nihutamine vajalik, on vajalik loomaökoloogi hinnang. Uurime, kui ruttu on selline hinnang võimalik koostada.</i> <i>Kui rohevõrgustik jääb kahe omavalitsuse piirialale, näidata üldplaneeringus võrgustik tervikuna (nt Nurmsi lähedal ka Paide linna territooriumile jääv osa).</i>	
--	--	---	--

	6. Palume üldplaneeringus käsitleda järgnevaid suurulukiläbipääsudega seotud piiranguid. 6.1. Ökoduktide toimivuse tagamiseks moodustada perspektiivsete roherajatiste suudmealale piiranguvööndid, mis kanda maakasutusplaanile. 6.2. Piiranguvööndiks määrata 500 meetrit arvestades ökodukti keskpunkti. Lähtuvalt maakasutusest ja rohevõrgustiku paiknemisest võib piiranguvööndit täpsustada objektipõhiselt. Vajadusel tuleb kaaluda rohevõrgustiku piiride muutmist/täpsustamist sõltuvalt ulukirajatiste asukohtadest. 6.3. Piiranguvööndites kehtestada piirangud maakasutuseks ning planeerimis- ja ehitustegevuseks lähitult maa-ala rohelise võrgustikuga kattuvusest, maa kõlvikulisest jaotusest ja asustuse olemasolust. 6.4. Piiranguvööndites ei ole lubatud muuta olemasolevat maakasutust, sh muuta maakasutuse sihtotsarvet. 6.5. Ehitised, sh piirdeaiaid, ei tohi takistada loomade liikumist ökoduktile. 6.6. Piiranguvööndis tuleb säilitada puistu jätkuv sidusus ökodukti rajatiste ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel. 6.7. Ökodukti piiranguvööndis ei ole üldplaneeringu kehtestamise ajal seni hoonestamata katastriüksustel uute ehitiste (v.a õhuliinid, maakaabelliinid, maa-alused trassid) püstitamine lubatud. Lubatud on ehitiste püstitamine olemasolevate hoonestusaladega seotult nii, et olemasolevad ja kavandavad ehitised moodustavad kompaktses terviku. 6.8. Suurulukiläbipääsude (ökoduktide ja suurulukitunnelite) toimivuse ja rohevõrgustiku sidususe tagamiseks tuleb ökodukti piiranguvööndis maaomanikel metsa majandades ja/või metsamajandamiskava koostades arvestada, et ökodukti suudmealal piirkonna metsad toimivad ökoduktile juurdepääsualana. Sellest tulenevalt tuleb metsa majandada viisil, mis tagab rohevõrgustiku puistu sidususe ja toetab loomade ökodukti suudmeni jõudmist. Raiete planeerimisel on soovitatav alustada ökodukti omanikuga koostööd juba enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile, et koostöös planeerida raie teostamine mahus ja viisil, mis tagab rohevõrgustiku puistulise sidususe ja loomade läbipääsu ökoduktile. Metsateatis ökodukti piiranguvööndis tuleb kooskõlastada ökodukti omanikuga. Soovitatav on metsateatise kooskõlastamise asemel määrata üldine piirang, et piiranguvööndis on lageraie keelatud. 6.9. Maavarade kaevandamist ökoduktide piiranguvööndis mitte kavandada. (Kose valla ÜP näitel tingimus-Maavarade kaevandamist ökoduktide piiranguvööndis vältida. Maavara geoloogiline uuringuluba ja kaevandamisluba tuleb kooskõlastada ökodukti omanikuga). Transpordiamet on tegemas koostööd Keskkonnaametiga, et seada üldplaneeringutesse ühetaolised ja asutustega kooskõlastatud tingimused lageraie ja kaevandamise piiramiseks.	
	7. Seletuskirja osasse 4.1.8 lisada vajadusel viide teemaplaneeringus toodud tingimustele (kuidas käsitletakse trassikoridori jäävaid maid kuni teemaplaneeringu realiseerimiseni).	Arvestame osaliselt. Ei pea õigeks käsitleda eriplaneeringu tee ja teekaitsevööndi ala liiklusmaa juhtotsarvena (vt seletus eelpool).

		<i>Täeindus: Nõus, et dubleerida ei ole vaja. Kuid juhtotstarvete käsitlemine enne ja peale teemaplaneeringu elluviimist vajab ÜP-s selgemat lahendust (vt ka punkt 1 juures olevad selgitused).</i>	Teemaplaneeringu kohta on eraldi peatükk ja ptk 4.1.8 ei ole seda vaja dubleerida.
		8. Juhime teie tähelepanu järgnevale: tabelis 4 on osa andmeid topelt; lk 14-16 on tühjad lehed; punktis 19 puudub viidatud link. Lisaks informeerime teid, et Koigi küla Luha kinnistule (näidatud alloleval joonisel) planeeritud tootmisalale on koostamisel oleva eelprojekti liikluslahenduse järgi veoautode juurdepääs Tallinna-Tartu ja Koigi suunast ainult läbi Koigi liiklussõlme. Tootmismaa juhtotstarbega alale ei ole võimalik peale teemaplaneeringu realiseerimist tagada külgnevalt I klassi maanteelt otse juurdepääsu. Oleme valmis tegema planeeringu koostajaga koostööd ning palume esitada planeering peale korrigeerimist Transpordiametile uuesti kooskõlastamiseks. Enne kooskõlastamiseks esitamist võib planeerija saata joonise meile ülevaatamiseks. Oleme nõus andma eelprojektide ja piiranguvööndite kohta selgitusi, üks võimalus seda teha on 26.01.2022 kell 13.00 algaval Mäo-Imavere eelprojekti töökoosolekul.	Korrigeerime vead. Selgitame, et üldplaneering ei pane paika üksik-kinnistute juurdepääse ning see-juures ei tehta ka Luha osas erandit. Luha kinnistu piirneb kolmest küljest riigiteedega ning juurdepääsudega seonduv tuleb lahendada projekteerimise käigus.

15	Keskkonnaamet, 14.01.2022 kiri nr 6 5/21/26340 2	Keskkonnaamet kooskõlastab Järva valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõud tingimisel, et arvestatakse käesolevas kirjas esitatud ettepanekute ja märkustega: 1. Looduskaitse ja Natura hindamine, ehituskeeluvöönd 1.1 KSH aruandes on mitmes peatükis mainitud Järva-Jaani tehisjärve detailplaneeringut ning Lombi ja Jäägrivilla kinnistute detailplaneeringut. Palume nimetatud detailplaneeringutega seotud infot läbivalt uuendada, sest esitatud informatsioon on aegunud. Näitena toome välja, et KSH aruande lk 25 kohaselt tehakse üldplaneeringuga ettepanek vähendada ehituskeeluvööndit Lombi ja Jäägrivilla kinnistute detailplaneeringu alusel ning Järva valla tehisjärve detailplaneeringu alusel. Keskkonnaamet on andnud nõusoleku ehituskeeluvööndi vähendamiseks Jäägrivilla kinnistul Lombi ja Jäägrivilla detailplaneeringu alusel 26.07.2021 kirjaga nr 7-13/21/14386-3. Samuti on Keskkonnaamet andnud nõusoleku ehituskeeluvööndi vähendamiseks Järva-Jaani tehisjärve ümbruse muudetud detailplaneeringu alusel 01.12.2021 kirjaga nr 7-13/21/10593-9. Palume KSH aruandesse muudatus sisse viia. 1.2 Vastavalt KSH aruande lk 28 võib Järva-Jaani alevis algatatud detailplaneeringu piirkonnas esineda III kaitsekategooriasse kuuluvaid käpalisi: „DP alale on mh koostatud KSH eelhinna, milles tuuakse välja: „/--/ 2011. aastal projekteerimisbüroo Maa ja Vesi AS poolt koostatud järve saneerimise projektis kirjeldatud III kaitsekategooriasse kuuluvate käpaliste esinemist (Järva Vallavalitsuse andmeil). Töös on toodud nõue, et enne tööde alustamist tuleb üles otsida kaitsealuste taimede kasvukohad ning need tähistada ja et nimetatud taimede kasvukohtades tuleb vältida taimkatte kahjustamist /-- /“. Kaitsealuste liikide olemasoluga on arvestatud juba vastu võetud detailplaneeringu lahenduses, mistõttu vajab tekst korrigeerimist. 1.3 Üldplaneeringus ja KSH aruandes on käsitletud taastuvenergia teemat (tuule- ja päikeseenergia). Üldplaneeringuga ei ole Järva valla haldusterritooriumile tööstuslikke tuulikuparke kavandatud. Küll aga on seatud mõned tingimused üksikute väiketuulikutest püstitamiseks. Keskkonnaamet palub taastuvenergeetika punkti lisada tingimus, et objekte kavandades on oluline arvestada kaitsealuste liikidega ning mõju Natura aladele peab olema välistatud. 1.4 Üldplaneeringuga on kavandatud valla haldusterritooriumile hulganisti kergliiklusteid, mis on enamjaolt planeeritud olemasolevate maanteedega laiendusena ning viimased valdavalt ei läbi ühegi looduskaitse all oleva liigi leiukohta ega püsielupaika, küll aga kulgevad mitme looduskaitse objekti lähedalt. KSH aruandes on need liigid välja toodud ja välja on pakutud ka meede võimalike negatiivsete mõjude vähendamiseks (lk 40). Nii nagu eelmise punktiga, on ka antud juhul info hetkel piisav, kuna põhjalikum mõjude hindamine peab olema teostatud kergliikluste projektiehitamise faasis. Juhime veelkord tähelepanu meie 23.10.2020 kirja nr 6-5/20/14783-2 (edaspidi 23.10.2020 kiri) KSH kohta esitatud märkusele nr 11, et kuna KSH aruandes ei hinnata mõjusid üldplaneeringuga määratud trassikoridoridele ning soovatakse teostada see info puudulikkuse tõttu järgmises etapis, siis selgub üldplaneeringuga kavandatud trassikoridoride realiseerimise võimalikkus ka järgmistes etappides. Täpsustavalt toome välja, et tegevusi on keelatud kavandada Natura alale (või selle lähedusse/mõjualasse), kui pole	1.1-1.2. KSH aruannet täiendatakse infoga, et vähendused on antud. 1.3-1.4. KSH aruannet täiendatakse ning rõhutatakse üle, et Naturale peab olema ebasoodne mõju välis- tatud. 1.5. KSH-s olevat tabelit uuendatakse. 1.6. KSH aruandesse kantakse üksikobjektid ning nende piiranguvööndid. 1.7. KSH aruandes ptk 3.2.6 on esitatud kõik supluskohad (üks) mis puudutab Natura võrgustikku. KSH aruandes korrigeeritakse lk 42 olevat teksti selliselt, et oleks üheselt arusaadav, et vaid üks planeeritud supluskoht puudutab Natura võrgustikku.
----	---	--	--

	hinnatud mõju Natura alale või mõju pole välistatud. 1.5 KSH aruandes kaasajastada peatükis 3.2.5, mis käsitleb kaitstavaid loodusobjekte ja muid väärtusi. Tabelis 3.5 on uuendamata piiridega parkidena nimetatud Ervita, Seidla ja Karinu parki. Lisaks on tabeli kohal olevas tekstis märgitud, et vallas asub neli planeeritavat kaitsealust parki. Järva valla territooriumil ei paikne uuendamata piiridega ega planeeritavaid parke. Vabariigi Valitsus 23.01.2020 määrusega nr 1 „Vabariigi Valitsuse määruste muutmine parkide piiride ja asukoha täpsustamise tõttu” korrigeeriti kaitsealuste Ervita, Karinu, Seidla ja Väinjärve pargi piire ja lisati Vabariigi Valitsuse 05.10.2006 määruse nr 213 „Järva maakonna kaitsealuste parkide ja puistute piirid” koosseisu. Tabelis tuleb nimetatud parkide nimed kaasajastada ja nimetada need Ervita mõisa park, Seidla mõisa park, Karinu mõisa park ja Väinjärve mõisa park. 1.6 Palume KSH aruandes välja tuua ka kaitstavad looduse üksikobjektid koos neid ümbritseva piiranguvööndiga. Piiranguvööndi ulatused on sätestatud keskkonnaministri 18.11.2019 määruses nr 62 „Järva maakonna kaitstavad looduse üksikobjektid ja nende piiranguvööndi ulatus”. 1.7 KSH aruande lk 42 on kirjutatud: „Natura alasid puudutavad supelkohad on käsitletud peatükis 3.2.6.”. Peatükis 3.2.6 on kirjutatud vaid Rava paisjärve äärest supluskohast. Palume täpsustada, kas Natura alasid puudutavaid supluskohti on kavandatud rohkem kui Rava oma ja nendele on mõjud hindamata või on lk 42 esitatud tekst eksitav ja vajab korrigeerimist.	
--	--	--

	1.8 KSH aruande joonisel 3.14 on esitatud Rava loodusala paiknemine suplusala suhtes ning kasutatud on Maa-ameti kaardikihti natura_elupaik. Lisaks kaitse-eesmärgiks määratud elupaigatüüpidele on joonisel kajastatud ka elupaigatüüp puisniidud (6530*). Anname teada, et see elupaigatüüp on plaanis liisada Rava loodusala (ja ka Rava maastikukaitseala) kaitse-eesmärkide hulka. Sõltuvalt üldplaneeringu ja KSH menetluse kestusest tuleks selle informatsiooniga arvestada ja juhul, kui enne planeeringu kehtestamist peaks vastav muudatus toimuma, siis tuleb Natura eelhindamist vastavalt täiendada ning hinnata mõju ka elupaigatüübile puisniidud (6530*). 1.9 KSH aruande Natura eelhindangus lk 48 on kirjutatud, et Rava loodusala piirneb põhjaküljest veekoguga, mille äärde on üldplaneeringuga määratletud avalik supluskoht. Palume teksti korrigeerida, sest Rava loodusala piirneb lõunaküljest Rava paisjärvega, mitte põhjaküljest. Avalikuks määratletav supluskoht asub loodusalast lähtudes Rava paisjärve vastaskaldal edela suunal. 1.10 Natura eelhindamise järelduste peatüki 3.2.6.3 sõnastus vajab korrigeerimist. Hetkel on jõutud järeldusele „... kuna ÜP-ga ei muudeta oluliselt senist maakasutust Natura 2000 aladel ja nende lähipiirkonnas, siis ei ole ebasoodsate mõjude esinemist loodus- või linnualade kaitse-eesmärkide täitmisele ning alade terviklikkuse säilimisele ette näha.“ Esiteks ei ole antud asukohas linnuala, vaid loodusala. Teiseks vajab sõnastus korrigeerimist selle osas, et Rava loodusalal (Natura 2000 võrgustiku alal) ei toimu mingisugust maakasutuse muutust ega tegevust, vaid need leiavad aset Natura alast eemal, paisjärve vastaskaldal supluskohas. 1.11 Oma 23.10.2020 kirja üldplaneeringu kohta esitatud märkuses nr 8 juhtis Keskkonnaamet tähelepanu, et väärtuslikele maastikele kavandatud arendussoovitused (vt tabel 3 Norra-Oostriku allikate ala, Koeru-Väinjärve maastik ja Kareda-Esna maastik) tuleb kooskõlastada Keskkonnaameti kui kaitseala valitsejaga, kui neid kavandatakse kaitsealadel. Juhime veelkord tähelepanu, et KSH aruande tabelis 3.8 toodud väärtuslike maastike arengusootused (vt ka üldplaneeringu seletuskirja tabelis 3) peavad arvestama vastavate kaitstavate alade kaitse-eeskirjade ja kaitsekorralduskavadega. 1.12 KSH aruande lk 94 iseloomustavas tekstis on toodud, et piirkonnas paikneb ka mitmeid looduskau-neid kohti (mh ka Kakerdaja raba, Kõrvemaa maastikukaitseala, suur osa Endla looduskaitsealast jms). Palume parandada sõnastust, sest Kakerdaja raba asub Kõrvemaa maastikukaitsealal. 1.13 KSH aruande lk 24 peatükis 3.2.2.1 on kirjutatud: „Vastavalt looduskaitseadusele (§ 38 lg 2) on lubatud tiheasustusala ehituskeeluvööndis varem väljakujunenud ehitusjoonest maismaa suunas olemasolevate ehitiste vahele uue ehitise püstitamine.“ Looduskaitseaduse (LKS) § 38 lg 2 sätestab metsamaal ehituskeeluvööndi ulatuse erisuse. Ehituskeeld ei laiene tiheasustusala ehituskeeluvööndis varem väljakujunenud ehitusjoones maismaa suunas olemasolevale ehitiste vahele uue ehitise püstitamisele vastavalt LKS § 38 lg 4 p-le 1¹. Palume teksti korrigeerida. 2. Veevaldkond 2.1 KSH aruande eelnõus peatüki s 3.5.2 (lk 103) on kirjutatud : ÜP ja KSH aruande koostamise ajal koostatakse muuhulgas ka uut Järva valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava. Uue kava vastuvõtmiseni kehtivad endiste omavalitsuste ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavad. Paar lõiku hiljem on märgitud: Koostatud „Järva valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kavas	1.8. Võtame teadmiseks ja kajastame KSHs. 1.9. Korrigeeritakse. 1.10. Sõnastatakse konkreetsemaks. 1.11. Arengusootused tulenevad Järva maakonnaplaneeringust. Tegevuste kavandamisel kaitsealale tuleb tegevus kooskõlastada kaitseala valitsejaga ning arvestada kaitseala kaitsekorralduskavaga. Tegemist on seadusest tuleneva nõudega. Üldplaneeringu koostaja on kohalik omavalitsus võtnud seisukoha, et seadusekohaseid nõudeid ÜP dokumentides ei dubleerita. 1.12. Parandame sõnastust. 1.13. KSH aruannet täiendatakse metsamaa erisusega. 2.1. Täiendatakse. 2.2. KSH aruannet täiendatakse ameti poolt esitatud andmetega. KSH aruandes uuendati andmed keskkonnakaitselubade registri päringuga, milles asukoha valikul vastavaid lubasid register ei esitanud -registris ei ole võimalik „seotud objektide“ põhist päringut teostada, päringuid saab teostada vaid „asukoha“ põhisel. Eelnevast lähtuvalt teeb päringu õigsuse huvides KSH koostaja ettepaneku registri päringute võimaluste laiendamiseks. 2.3. Täiendatakse
--	--	---

		aastateks 2020-2030“ uusi reoveekogumise alasid ei määratleta.“ Järva valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2021-2032 on vastu võetud 25.02.2021 Järva Vallavolikogu määrusega nr 4. Keskkonnaamet palub aruande sisu vasturääkivus likvideerida ja täpsustada viidet kasutatud allikates. 2.2 Keskkonnalubade loetelust (KSH aruande lk 77-80) puuduvad AS Paide Vesi väljastatud keskkonnavalad põhjavee võtmiseks ja heitvee suublasse juhtimiseks: •L.VV/329421 Imavere ja Käsukonna, kehtiv alates 02.09.2017 •L.VV/329600 Aravete, Käravete, Ambla ja Jõgisoo, kehtiv alates 01.09.2017 •L.VV/329364 Peetri alevik, kehtiv alates 01.08.2017 •L.VV/328962 Koigi ja Pärinurme, kehtiv alates 01.04.2017 Keskkonnaamet juhtis nimetatud puudusele tähelepanu ka oma 23.10.2020 kirja KSH aruande kohta käivas punktis nr 13. Palume aruannet täiendada. 2.3 Palume lisada KSH aruande tabeli 3.3 juurde selgitus, millest algallikast ja mis seisuga veekogude seisundi informatsioon pärineb.	
--	--	---	--

	Metsandus 3.1 Üldplaneeringu seletuskirja lk 28 on toodud erisused raadamiseks rohevõrgustiku alal (lubatud teede ja tehnorajatiste ehitamiseks ning maardla alal, millele on väljastatud maavara kaevandamise luba). Juhime tähelepanu, et metsaseaduse § 32 lg 1 kohaselt on raadamine raie, mida tehakse, et võimaldada maa kasutamist muul otstarbel kui metsa majandamiseks ning sama paragrahvi lg 2 järgi on raadamiseks vaja alusdokumenti. Seega teostatakse raadamist mingi muu tegevuse realiseerimiseks (näiteks enne ehitise püstitamist on vaja puud raiuda). Kui tegevus, milleks on mh vajalik puud raiuda, on lubatud, siis peab olema lubatud ka raadamine. Keskkonnaamet on seisukohal, et raadamisele kui raieliigile ei ole korrektne üldplaneeringuga piiranguid kehtestada. Piirangud raadamisele tulevad raadamise eesmärgiks oleva tegevuse vastuolust üldplaneeringuga. 3.2 Seletuskirja lk 47 on toodud „Elektrilevi OÜ vähendab trassiraie mahtu metsatrasside 0,4 20 kV õhuliinidele kaetud juhtmete paigaldamisega.“ Juhime tähelepanu, et metsaseaduse § 28 lg 4 p 4 kohaselt kuulub trassiraie hulka kuni nelja meetri laiuselt kvartali või piirisihi sisseaie või olemasoleva sihi või teeserva, kraavikalda ja kraaviserva puhastamine puudest, mille keskmine rinnasdiameeter ületab kaheksat sentimeetrit. Elektriliinidega seotud raied (rajamised, hooldamised) on tavapäraselt raadamised. 3.3 Palume üldplaneeringu jõustumise ajaks saata Keskkonnaametile kaardifail (soovitavalt *tab , *shp või *mif formaadis) alade kohta, kus Keskkonnaametil tuleb metsateatiste menetlemisel ja raiete osas otsuse tegemisel arvestada mistahes üldplaneeringuga seatud tingimusi (antud juhul väärtuslikud metsad, kus tuleb kooskõlastada kõik uuendusraie metsateatist kohaliku omavalitsusega). 4. Maavarad ja kaevandamine 4.1 Üldplaneeringu seletuskirjas on kirjutatud: „Täiendavaid mäetööstuse maa-alasid ei kavandata.“ ning KSH aruande lk 20 on kirjutatud: „Üldplaneeringuga ei nähta ette uute mäetööstusmaade reserveerimist.“ Kui sellega on mõeldud, et uusi karjääre Järva valla territooriumile ei tule, siis juhime tähelepanu, et uute mäetööstusmaade kavandamine sõltub nõudlusest, maavarade levikust ja kaevandamise võimalikkusest. 4.2 Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 13 (lk 38) on kirjutatud: „Maavara kaevandamine ja kaevandatud ala korrastamine peab toimuma kahe aasta jooksul peale kaevandamistegevuse lõppemist, et kohalikel elanikel oleks võimalus kasutada uut maastikku: suplemis ja kalastamiskõlblikku veekogu, parkmetsa, jms spordirajatisi.“ Ilmselt on lause mõte ärgitada kaevandajaid mitte tegema karjääride kaevandamistegevuses pikki pause aga sellises sõnastuses ei tule see hästi välja. Lisaks, maapõueseaduse kohaselt korrastatakse kaevandatud maa korrastamise projekti kohaselt ja korrastamisprojekti koostamise korraldab kaevandamisloa omaja Keskkonnaameti poolt antud korrastamistingimustest lähtuvalt. Kaevandatud maa tuleb korrastada enne kaevandamisloa kehtivuse lõppemist. Kaevandamisloa omaja peab korrastama kaevandatud maa tehnoloogia seisukohalt otstarbekal ajal. Seni kuni alal on kaevandamisloa, ei saa seda avalikuks kasutamiseks anda. Maa korrastamisjärgne kasutus oleneb ka maa omanikust ja sellest, kas ta avalikku kasutamist soovib (nt eramaade puhul). Samasisuline märkus oli	3.1. Kaalusime täiendavalt ning muutsime raadamise tingimuse rohelisel võrgustikul järgmiseks: <i>rohevõrgustiku alal paikneval metsamaal on raadamine keelatud, välja arvatud:</i> ▫ <i>avaliku huviga ehitise ehitamiseks;</i> ▫ <i>elamu ehitamiseks;</i> ▫ <i>põllu- või metsamajandusliku tootmisega seonduva ehitise ehitamiseks;</i> ▫ <i>taristu, sh puhkemajandusliku, ehitamiseks;</i> ▫ <i>maardla alal, millele on väljastatud maavara kaevandamise luba, eeldusel, et raa-damise võimalikkus (mõju rohevõrgustiku toimivusele) on välja selgitatud ja vaja-du-sel välja pakutud leevendus või vältimismeetmed maavara kaevandamisloa taot-luse menetluses.</i> 3.2. Võtame teadmiseks 3.3. Võtame teadmiseks 4.1. Võtame teadmiseks. 4.2. Korrigeeritakse 4.3. Täiendatakse
--	--	--

	esitatud ka Keskkonnaameti 23.10.2020 kirja üldplaneeringu kohta esitatud märkusena nr 2. 4.3 Üldplaneeringu seletuskirja lk 38 on kirjutatud: „Pikemaajalise kui viis aastat-, kaevandamise korral tuleb kavandada etapiviisiline korrastamine, kus maavaravaru ammendumisel tehakse ala korda, vaata-mata sellele, et lähialal kaevandustegevus jätkub.“ Palume vaadata Keskkonnaameti 23.10.2020 kirja üldplaneeringu kohta esitatud märkust nr 3. Täiendavaks selgituseks lisaksime veel niipalju, et enamik kaevandamislube antakse pikemaks ajaperioodiks kui 5 aastat. Etapiviisiline korrastamine on iseenesest võimalik kui korrastamisprojekt on olemas. Kohalik omavalitsus võib nt seada kaevandamisloale tingi-muse, et korrastamistingimusi küsitakse X aja möödumisel loa saamisest või korrastamisprojekt valmiks X aja möödumisel loa andmisest. 5. Muud märkused 5.1 Üldplaneeringu seletuskirjas lk 19 peatükis 4.1.12 ja lk 17 peatükis 4.1 on viida-tud seletuskirja peatükile 3.3.3, milles on esitatud tingimused elektrituulikute ja päikeseparkide püstita-miseks. Kooskõlastamiseks esitatud üldplaneeringu seletuskirjas vastav peatükk puudub. Päikeseener-giaga seotud teemakäsitus on seletuskirja peatükis 17.3.2. 5.2 Järva valla territooriumil tegevusi planeerides on oluline arvestada ka valla territooriumil esinevate invasiivsete võõrliikidega (leitavad ka keskkonnaregistris). Näiteks karuputke puhul on äärmiselt olu-line arvestada kolooniate olemasoluga, sest praegu või tulevikus planeeritavate tööde käigus võib taht-matult taimi veelgi levitada. Karuputke kolooniate info on leitav Maa-ameti kaardirakendusest. Vereva lemmmaltsa info on https://keskkon-naamet.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=385a13d4ff43420a84df177e8e139b76. Keskkonnaamet palub vastavat infot tekstilises osas kajastada, kuna asukohad võivad ajas muutuda (tõrje või levimine) ning see on leitav vastavatest kaardirakendustest. 5.3 KSH aruande peatükis 3.5.3.1 on kirjutatud, et „Maatulundusmaa metsamaa kõlvikule, väärtuslikule maastikule ja miljööväärtuslikule alale ei ole üle 50 kW võimsusega päikesepargi ehitamine lubatud.“ Soovitav on esitada detailsemad kriteeriumid metsaalade päikeseparkide asukohana kasutamiseks, et ei tekiks olukorda, kus taastuenergia tootmise eesmärgil raadatakse ulatuslikult metsa-alasid. 5.4 Palume kaasajastada informatsiooni KSH aruande peatükis 3.2.5, mis on seotud põhimaantee nr 2 perspektiivse maanteekoridoriga seonduvat infot. Nimelt on Transpordiamet väljastanud 22.12.2021 korraldusega nr 1.1 3/21/550 projekteerimistingimused riigitee 2 (E263) Tallinn–Tartu–Võru–Luhamaa km 87,5 108,1 Mäo–Imavere lõigu I klassi maantee projekti koostamiseks ning 21.12.2021 otsusega nr 1.1 2/21/180 tunnistanud KMH programmi nõuetele vastavaks. 5.5 Palume üle vaadata ja kaasajastada kasutatud allikate loetelu. Palume eeltoodud ettepanekute alusel üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu täiendada ja parandada.	
--	--	--

	5. Muud märkused 5.1 Üldplaneeringu seletuskirjas lk 19 peatükis 4.1.12 ja lk 17 peatükis 4.1 on viidatud seletuskirja peatükile 3.3.3, milles on esitatud tingimused elektrituulikute ja päikeseparkide püstitamiseks. Kooskõlastamiseks esitatud üldplaneeringu seletuskirjas vastav peatükk puudub. Päikeseenergiaga seotud teemakäsitus on seletuskirja peatükis 17.3.2. 5.2 Järva valla territooriumil tegevusi planeerides on oluline arvestada ka valla territooriumil esinevate invasiivsete võõrliikidega (leitavad ka keskkonnaregistrist). Näiteks karuputke puhul on äärmiselt oluline arvestada kolooniate olemasoluga, sest praegu või tulevikus planeeritavate tööde käigus võib tahtmatult taimi veelgi levitada. Karuputke kolooniate info on leitav Maa-ameti kaardirakendusest. Vereva lemmmaltsa info on https://keskkonnaamet.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=385a13d4ff43420a84df177e8e139b76. Keskkonnaamet palub vastavat infot tekstilises osas kajastada, kuna asukohad võivad ajas muutuda (tõrje või levimine) ning see on leitav vastavatest kaardirakendustest. 5.3 KSH aruande peatükis 3.5.3.1 on kirjutatud, et „Maatulundusmaa metsamaa kõlvikule, väärtuslikule maastikule ja miljööväärtuslikule alale ei ole üle 50 kW võimsusega päikesepargi ehitamine lubatud.“ Soovitav on esitada detailsemad kriteeriumid metsaalade päikeseparkide asukohana kasutamiseks, et ei tekiks olukorda, kus taastuvenergia tootmise eesmärgil raadatakse ulatuslikult metsa-alasid. 5.4 Palume kaasajastada informatsiooni KSH aruande peatükis 3.2.5, mis on seotud põhimaantee nr 2 perspektiivse maanteekoridoriga seonduvat infot. Nimelt on Transpordiamet väljastanud 22.12.2021 korraldusega nr 1.1 3/21/550 projekteerimistingimused riigitee 2 (E263) Tallinn–Tartu–Võru–Luhamaa km 87,5 108,1 Mäo-Imavere lõigu I klassi maantee projekti koostamiseks ning 21.12.2021 otsusega nr 1.1 2/21/180 tunnistanud KMH programmi nõuetele vastavaks. 5.5 Palume üle vaadata ja kaasajastada kasutatud allikate loetelu. Palume eeltoodud ettepanekute alusel üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu täiendada ja parandada.	5.1. Korrigeerimine 5.2. KSH-d ja üldplaneeringut täiendatakse. 5.3. KSH-d täiendatakse. 5.4. Uuendame infot. 5.5. KSH-d täiendatakse.
--	---	---

16	Elering AS 7-1/2022/11-1 17.01.2022	Käesoleva kirjaga edastab Elering AS uuendatud sisendinfo Järva valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõule. Kirjaga on kaasas olemasoleva Elering AS-i poolt hallatava elektritaristu Shape failid (Lisa 1). Plaanis on rekonstrueerida järgmised Järva valda läbivad 330 kV õhuliinid: • L506 Rakvere-Kiisa (planeeritud ehitusperiood 2028-2029) • L356 Paide-Viru (planeeritud ehitusperiood 2023-2025). L356 rekonstrueeritakse kuni rajatava Mustvee 330 kV alajaamani. Tekib liin L356 Paide-Mustvee. L356 rekonstrueerimisel kasutatakse ühisriputust 110 kV õhuliiniga L132A Paide-Koigi (kirjeldatud alloleval joonisel). L132A tõstetakse L356-ga samadele mastidele Paide alajaama juurest kuni kohani, kust ristuvad L356 ja L132B Imavere-Koigi. Ristumiskohas ühendatakse L132A ja L132B kokku ehk moodustub uus liin Paide-Imavere tähisega L132A. Koigi alajaam ühendatakse uuele Paide-Imavere liinile harualajaamana, kasutades olemasolevat L132B liinikoridori.	Esitatud andmetega arvestatakse ning elektrivõrgu peatükk vaadatakse kavandatud tegevuste valguses üle.
----	--	---	--

17	OÜ Valga Puu 7-1/2022/12-1 18.01.2022	PTK. 11.2 Väärtuslikud metsad. Üldplaneering määratleb kohaliku tähtsusega väärtuslike maastikena väärtuslikud metsa-alad, kus kohalik omavalitsus soovib kaasa rääkida kas üldselt metsamajandamiskava koostamisel ning detailselt maastikupilti muutvate raiete osas. Üldplaneeringuga seatakse kohustus koostada ja kooskõlastada metsamajandamiskava ning kooskõlastada kõik uuendusraiate metsateatistised teatud aladel üldplaneeringu põhikaardil esitatud metsaaladel. Samuti on kohalikul omavalitsusel õigus väärtuslikes metsades kaalutusotsusega esitada ettepanekuid metsamajandamiskava või raie osas, kui olulisel määral väheneb: ▪ metsa senine puhkeväärtus elanike jaoks; ▪ metsamaastiku esteetilisus, mis omab piirkonnas olulist tähendust; ▪ elustiku mitmekesisus, ning selle taastumine lähi perspektiivis ei ole tõenäoline; ▪ metsa senine häiringuid leevendav ülesanne. Vajadusel kaasab kohalik omavalitsus pädevaid metsa-, elustiku- ja/või maastikueksperthe. Märgime, et metsamajandamiskava ei ole metsaseaduse alusel kohustuslik dokument ning seda ei koostata kui metsaomanik seda ei soovi. Metsamajandamiskava kohustuslikkus, metsade korraldamine ja metsakorraldustööde tegija loakohustus on käsitletud metsaseaduse peatükis nr 3. Miks sellise tingimuse seadmine on üldplaneeringuga vajalik või millist kasu sellest saadakse? Palume seletuskirja sõnastust muuta selliselt, et metsamajandamisele ei seataks metsaseadusega vastusolu seadvaid piiranguid. Tingimuse sõnastusest tulenevalt jääb seatava tingimuse eesmärgipärasus ebaselgeks, mistõttu palume temaatika ülevaadata ja vajadusel arusaadavamalt lahti seletada. Juhime tähelepanu, et et planeerimisseadus ja metsaseadus sätestatu kohaselt saab piirangud seada kokkuleppel maaomanikuga. Metsa definitsioon tuleb metsaseadusest. Planeeringuseadus metsa olemust ei defineeri ega täpsusta/täienda. Metsaseadus kehtib olenemata üldplaneeringust. Metsaseaduse eesmärk on tagada metsa kui ökosüsteemi kaitse ja säästev majandamine. Metsa majandamine on metsa uuendamine, kasvatamine, kasutamine ja metsakaitse. Maastiku mõiste on mitme erinevate komponentide kooslus reljeef, taimkate, loomastik jne, metsad on üks maastiku element. Metsa metsana majandamisel säilib metsa ala, raiutud metsa asemele kasvab või kasvatatakse uus mets, kuni jätkub metsamajanduslik maa majandamine, säilib ka iseloomulik maastikumuster. Piirangu eesmärk peaks olema et inimese poolt tekitatud muudatuste tulemusel säiliks metsane üldilme. Metsa majandamisel kõlvikumuutusi ei kaasne. Siduvad ja kohustuslikud kasutustingimused peavad olema üldplaneeringus põhjendatud, kaalutletud ning sõnastatud selgelt ja kõigile osapooltele arusaadavalt ning maaomanike huvisid käsitletakse teiste maaomanikega võrdselt. Kas on hinnatud metsamajandusest kaasnevaid mõjusid ning kas maaomanikega sõlmitakse kokkuleppeid ning töötatakse välja kompensatsioonimehhanisme. Palume üldplaneeringus arvestada käesolevas kirjas esitatud märkustega.	Keskkonnaministeerium on leidnud, et metsamajandamiskava koostamise ning kooskõlastamise nõue on metsaseadusega vastuolus. Seletuskirjas tehakse muudatus millega jääb kohustus kooskõlastada vaid uuendusraie metsateatistised. Kompenseerimismehhanisme ei ole ette nähtud kuna üldplaneeringuga seatakse mitmeid maakasutustingimusi kus praktiaks ei ole rakendatud kompenseerimist. Ka Rahandusministeerium on väljendanud seisukohta, et kõigi omandiõiguste piirangute hüvitamiskohustust ei näe ette ei põhiseadus ega ka planeerimisseadus. Erandiks võivad olla vaid need juhud, kus üldplaneeringuga seatavad tingimused on sedavõrd ulatuslikud, et omandit ei saa senisel otstarbel enam üldse kasutada. Antud üldplaneeringuga ei seata tingimusi, mis omandi kasutamise senisel otstarbel välistaksid.
----	--	--	---

18	Metsaring 7-1/2022/13-1 18.01.2022	Küsimus rohevõrgustiku alade kohta: Kui suur on Järva vallas planeeritavate tugialade pindala, kui suur on rohekoride pindala ja kui suur on rohealade pindala? Kui suur osa rohealade pindalast ja tugialade pindalast ja rohekoride pindalast asub metsamaal ja kui suur osa teistel kõlvikutel? Küsimus rohevõrgustiku tugiala kohta: Esmalt tugiala kohta mõiste üldplaneeringust ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise dokumendist seletus: TUGIALA - enamasti loodus- või keskkonnakaitseliselt väärtustatud alad (kaitsealad, hoiualad, vääriselupaigad, Natura elupaigad jne) ja/või kõrge elurikkusega ja/või rohevõrgustiku seisukohalt olulisi ökosüsteemiteenuseid pakkuvad alad. KSH - Tugialad ja koridorid moodustavad roheline võrgustiku ühtseks tervikuks. Tugialad on ümbritseva keskkonna suhtes kõrgema väärtusega looduslad, millele valdavalt tugineb roheline võrgustiku toimimine. Mille alusel väidetakse, et tugialad on ümbritsevast keskkonnast kõrgema väärtusega looduslad? Kas selle kohta on tehtud uuringuid, keegi on käinud realselt neid alasid valimas? Kui need alad pannakse ühele tasemele tugialade mõistes olevate aladega, kas ei peaks eelnema nende alade valikule väga põhjalik uuring, kus ja kelle ja mille jaoks seda ala tekitatakse? Või need alad on tekitatud maakonna üldplaneeringu koostajate poolt arvutis kaardile vaadates ja hetkel kantakse valla üldplaneeringusse ilma kaalumata, kas ja kuidas need alad hakkavad mõjutama lähemas ja kaugemas tulevikus metsade majandamist?	Selgitame, et rohevõrgustik ei sea tingimusi metsa majandamisele. Rohevõrgustiku tugialasid on 44318 ha millest 33590 ha asub põhikaardi järgsel metsamaal ning rohevõrgustiku koridore 12108 ha millest 8431 ha asub põhikaardi järgsel metsamaal. Rohevõrgustik on kujunenud eksperteadmisel ning planeeringute koostamisel alustades üleriigilisest planeeringust. Tugialad on rohevõrgustikus suuremad struktuuriobjektid, mis on moodustatud enamasti kõrge elurikkusega ja olulisi ökosüsteemiteenuseid pakkuvatele aladele, olles valdavad osas ka riiklikult ja rahvusvaheliselt kaitstavate loodusobjektide elupaigaks, kasvukohtaks. Kõrget elurikkuse taset tugialadel kinnitab ka Keskkonnaagentuuri poolt koostatud ELME projekt (2020; www.keskkonnaagentuur.ee/elme). Rohevõrgustiku täpsustamisel on arvesse võetud looduslikke alasid, poollooduslikke koosluseid, märgalasid ning kaitstavaid loodusobjekte, mistõttu on rohevõrgustik üldiselt kõrgema väärtusega kui ümbritsev keskkond. Tugialad on moodustatud suuremate aladena eelpool toodud olulistel väärtustel ning mis on ühendatud ühtseks võrgustikuks rohekoridoridega (mis
----	---------------------------------------	--	---

			on moodustatud nt loomade liikumiskoridore arvesse võttes). Rohevõrgustiku täpsustamisel on arvestatud OÜ Hendrikson & Ko 2018. aastal koostatud "Rohevõrgustiku planeerimisjuhendiga". KSH aruandes täpsustatakse RV täpsustamise põhimõtteid.
19	Muinsuskaitseamet 7-1/2022/15-1 18.01.2022	Tuginedes muinsuskaitseadusele (MuKS) § 3, planeerimiseadusele § 8–12 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele § 40 lg 6, otsustas: tagastada Järva valla üldplaneeringu keskkonnamõjude strateegilise hindamise aruande eelnõu täienduste tegemiseks. Edastame alljärgnevad kommentaarid: • lisada analüüs, milles tuuakse välja kergliiklusteede rajamise mõju kultuurimälestistele; • lisada analüüs, milles tuuakse välja Tammsaare väljamäele kavandatava kultuurihiie mõju kultuurimälestistele ning omaaegsele talumaastikule; • palume kultuuripärandi analüüsis käsitleda ka kalmistuid kui kohalikku kultuuriväändust; • palume täiendada kultuuripärandi ülevaadet Muinsuskaitseameti poolt koostatava avastamata arheoloogiapärandi ja arheoloogiatundlike alade käsitluse ja kaardimaterjaliga. Arvestades olemasolevat infot mälestiste, muististe ja leiutadete kohta, piirkonna asustuse ajalugu ja looduskeskkonna tingimusi, on Muinsuskaitseamet prognoosiva meetodina alustanud võimalike arheoloogiatundlike alade välja selgitamist, analüüsimist ning kaardile kandmist. Viidates MuKS § 3 lg 7, mille kohaselt riik ja kohaliku omavalitsuse üksused arvestavad oma ülesannete täitmisel kultuuripärandi kui avaliku väärtusega ning teevad omavahel koostööd, et toetada kultuuripärandi säilimist ja kasutuses hoidmist, teeme ettepaneku arvestada ehitustegevuse planeerimisel arheoloogiatundlike aladega (nii KMH-d või detailplaneeringut nõudvate projektide kui ka 500 m² suuremate ehitiste kavandamisel). Prognoositud arheoloogiatundlike alade kaardikihid ja seletuskiri edastatakse 31.01.2022. Järva valla üldplaneeringu edasisel menetluses palume arvestada alljärgnevate ettepanekute ja märkustega: • soovitame kaaluda riikliku kultuuripärandi käsitlusse järgneva info lisamist: - o Kultuurimälestised näitavad piirkonna ja kultuurimaastiku ajaloolist mitmekesisust, seetõttu tuleb edasises tegevuses (detailplaneeringu koostamisel, projekteerimistingimuste andmisel) lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada avaliku huviga. - o Kinnismälestise kaitseks on kehtestatud kaitsevöönd, mille eesmärk on tagada mälestiste säilimine ajalooliselt väljakujunenud maastikustruktuuris ja mälestist väärivas keskkonnas. Kui ei ole määratud teisiti, siis on mälestise kaitsevöönd 50 meetrit, tihedalt koos asuvatele mälestistele on määratud ühine kaitsevöönd. Kui kinnismälestisele või kaitsevööndisse soovitakse ehitada või rajada teid, liine, trasse vm, tuleb kavandatav tegevus kooskõlastada Muinsuskaitseametiga.	- Lisame selgituse. Täpseid mõjusid saab hinnata alles projekteerimise faasis, kui selgub täpne kergliiklustee lahendus. - Järvamaa Kultuurhiis paikneb Tammsaare talu kinnismälestiste kaitsevööndis. Üldplaneering pole seda kuidagi käsitletud kavandatava objekti või millegi muuna ning seda ei plaanita ka teha. - kohalik omavalitsus ei pea üldplaneeringuga vajalikuks kalmistutele täiendavate tingimuste seadmist. Valdavalt on kalmistud kultuurimälestised ning muul juhul kaitseb neid kalmistuseadus. - Tegemist ei ole üldplaneeringu poolt kavandatava tegevusega. Kuivõrd ÜP KSH hindab mõjusid, mis kaasnevad üldplaneeringus kavandatud tegevustega, ei kuulu uue kultuurimälestise määramisega kaasnev kultuuripärandi analüüs ÜP KSH ülesannete hulka. Arheoloogiatundlike alade käsitlust täiendatakse ning alad lisatakse üldplaneeringu põhijoonisele. - Arvestame ettepanekuga.

	o Kultuurimälestiste ja nende piiranguvööndite aktuaalne seis kajastub kultuurimälestiste registris (https://register.muinas.ee) ja tuleb enne iga järgmist etappi (detailplaneeringu algatamine, projekteerimistingimuste andmine, ehitusloa andmine jms) kultuurimälestiste registrist üle kontrollida. o Mälestistena riikliku kaitse all olevad hooned hoida võimalusel kasutuses või kasutusest väljas olevatele leida (uus) sobiv kasutusotstarve. Hoonete algne välisilme säilitada/taastada. Tagada ümbruse heakord ja vaadeldavus. o Looduslikud pühapaigad on olulise inimõjuta rahvapärismälestislikud ohverdamise, pühakspidamise, ravimise, usulise või rituaalse tegevusega seotud paigad või asjad. Need on olulised rahvapärismälestiskultuuri ning kohaliku identiteedi kandjad. Eesti looduslikud pühapaigad on üks huvitavamaid ja mitmekihilisemaid mälestiste liike – need on kohad, mis ühendavad endas nii materiaalseid kui ka vaimseid väärtusi. Looduslikeks pühapaikadeks võivad olla metsad või puuderühmad, üksikud puud, allikad, jõed, ojad või erinevad maastikuvormid nagu kivid, künkad, orud ja pangad. Loodusliku pühapaiga peamiseks tunnuseks on suulise rahvapärismälestise olemasolu, mis kõneleb pühakspidamisest, ohvrite toomisest, palvetamisest ja ravitsemisest. o Eestis olevatest looduslikest pühapaikadest on osa kas muinsus- või looduskaitse all, kuid enamik on kaardistamata ning teave nende kohta ei ole alati kättesaadav maakasutuse muutuseid planeerivatele asutustele ning maaomanikele; • palume peatükis 12.3 selgemalt eristada miljööväärtuslike alade ja kohaliku tähtsusega kultuuripärandi üksikobjektidele seatud tingimused; • soovime lisada peatükki 12.3: o Riikliku kaitse all mitte olevate väärtuslike üksikobjektide nimekirja kuuluvate hoonete ja rajatiste lammutamise soovi korral teha koostööd Muinsuskaitseametiga, eesmärgiga anda ametile võimalus kaaluda objekti mälestiseks tunnistamise menetluse algatamist. Samuti tuleb kaasata amet juba mälestiseks tunnistamise ettepaneku saanud objekti lammutamise ja ümberehitamise küsimustesse. Hooned hoida võimalusel kasutuses või kasutusest väljas olevatele leida (uus) sobiv kasutusotstarve. Hoonete algne välisilme säilitada/taastada. Tagada ümbruse heakord ja vaadeldavus; • palume lisada kohaliku tähtsusega kultuuripärandi üksikobjektide juurde täpne aadress, et objekte oleks võimalik kaartidelt kergemini leida; • palume lisada päikesenergia peatükki: kultuurimälestiste (soovitavalt ka mitte kaitse all oleva pärandikultuuri, arheoloogiaobjektide jms) lähedusse kavandatavate päikeseparkide projekteerimisel teha koostööd Muinsuskaitseametiga; • palume kohaliku tähtsusega kultuuripärandi peatükis käsitleda ka kalmistuid kui kohaliku kultuuriväärtust; • soovime lisada kohaliku tähtsusega kultuuripärandi nimekirja: o Sipelga kalmistu värav-kellatorniga. KÜ 13402:001:0165 Sipelga matmispaik. o Järva-Jaani vana kalmistu (Tornialuse kalmistu) värav-kellatorniga. KÜ 25702:003:0143 Tornialuse kalmistu. o Kikevere kalmistu. KÜ 23401:002:0135 Kikevere kalmistu.	Seletuskirja riikliku kultuuripärandi käsitluse lisati kõik ettepanekud välja arvatud pühapaikad puudutav, kuna see ei pruugi olla otseses seoses riikliku kaitsega. - Selgitame, et miljööväärtuslikul alal ning kohaliku tähtsusega kultuuripärandi objekti ümbruses rakendatakse samu põhimõtteid ning see on vastavalt edasi antud. - Arvestame ettepanekuga. Täiendame kohaliku kultuuripärandi käsitlust. - Arvestame ettepanekuga. Täiendame riikliku kultuuripärandi käsitlust. - Arvestame ettepanekuga. Täiendame kohaliku tähtsusega objektide infot. - Ei arvesta ettepanekuga. Meie hinnangul piisab kalmistute puhul seadusest tulenevast kooskõlastamise vajadusest mälestiste kaitsevööndis või kalmistuseadusest tulenevast . - Arvestame ettepanekuga osaliselt. Kohaliku tähtsusega üksikobjektide nimistusse lisati ehitised. - Riiklikud mälestised on üldplaneeringu põhijoonisel tingimärgiga kaardi eristatud. Muinsuskaitseameti kooskõlastav kiri on esitatud allpool (kiri nr 24)
--	--	---

		o Pärnassaare kalmistu. KÜ 32501:001:0231 Pärnassaare kalmistu. o Kuksema mõisa matusekabel. KÜ 25702:003:0203 Kabelipargi. o Kullamäe talu kalmistu. KÜ 25702:004:0117 Kullamaa. o Raka mõisa kalmistu. KÜ 13402:002:1272 Rakametsa; • soovitame kaardile kantud alalistele mälestisele lisada ka mälestise tingmärgi, nii on kõik mälestised ühtemoodi tähistatud ning kaardilt leitavad.	
20	Minu Mets MTÜ 7- 1/2022/14-1 18.01.2022	Järva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) KSH väljatöötamise kavatsus VTK 03.09.2019 Lk 34 Strateegilised eesmärgid: Järgnevalt on esitatud arengukavas püstitatud kolm strateegilist eesmärki: • Strateegiline eesmärk 1: Järva vald on strateegiliselt juhitud ja võimekas võrgustikupõhine omavalitsus, kus rakendatakse parimaid praktikaid piirkonna konkurentsivõime ja tasakaalustatud arengu tagamiseks; • Strateegiline eesmärk 2: Kõigis Järva valla piirkondades on puhas elukeskkond ning heal tasemel kohalikud teenused ja taristu, valla piirkonnad on omanäolised ja kutsuvad, vallaelanikud on oma elukohaga rahul; • Strateegiline eesmärk 3: Järva vald on sidus ja koostööd tegev omavalitsus Strateegilistes eesmärkides puudub juba olemasolevate ettevõtete jätkusuutliku tegevuse tagamine ja toetamine	Ettepanekuga arvestatakse. Üldplaneeringu seletuskirja ruumilise arengu esimest eesmärki täiendati allajoonituga: "tagada tasakaalustatud areng, mis väärtustab loodushüvesid ja rikkalikku kultuuripärandit, luues ja säilitades samas võimalusi ettevõtluse arenguks ja töökohtade tekkeks"; Lisaks selgitame, et KSH annab ülevaate arengustrateegiatest, kui-võrd omavalitsuse üldplaneeringuga toetatakse seatud eesmärkide saavutamist. KSH ei muuda arengukava, mistõttu tuleb vastav

	Lk 9 Maakonnaplaneeringus on sätestatud Järvamaa arengueesmärgid ja põhiväärtused. Arengueesmärgid: • elanikkonna tööhõive on kõrge, tööjõud aktiivne, motiveeritud, haritud, kvalifitseeritud ning konkurentsivõimeline; • inimeste tervena elatud iga on pikenenud ning vanaduspõlv väarikam ja õnnelikum; • mainekas, atraktiivne, avatud ja arenev maakond, kus elavad ärksa meele ja positiivse hoiakuga inimesed, kes väärtustavad kogukondlikku mõtteviisi ning võtavad vastutuse oma elukeskkonna eest; • mitmekesise majandusstruktuuriga, ettevõtjasõbralik ja tasuvaid töökohti pakkuv Kesk-Eesti maakond; • heade ühenduste, kaasaegse infrastruktuuri ja puhta loodusega ning säästlikkust väärtustav maakond; Nii visioonis kui arengueesmärkides puudub olemasolevate ettevõtetele töökohtade säilimiseks vajalik meetmete (nt. olemasoleva tooraine) tagamine Lk.11 Meede 2: Kohaliku eripära võimendamine ja ettevõtluskeskkonna arendamine Ettepanek lisada ettevõtluskeskkonna arendamisele lisaks ka olemasoleva säilitamine	ettepanek esitada arengukava uuendamise protsessis. Selgitame, et olemasoleva ettevõtluskeskkonna säilitamine kuulub ettevõtluskeskkonna arendamise juurde - nt antakse olemasolevate tootmisüksuste juures üldplaneeringuga võimalus arendada ka teisi tootmisüksuseid (seda kas tootmismaa, ärimaa vi segahoonestusala juhtotstarbe määramisega). Üldplaneeringuga antakse suunised arenguks maakasutuslike juhtotstarvete kaudu teatud piirkondades, katastriüksuse sihtotstarbeid ei muudeta.
--	--	--

	3.2.3.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju rohevõrgustikule Arvestades eelnevat ja asjaolu, et Järva vald on suures osas kaetud rohevõrgustikuga ning maastiku nõvaenulikkus (sh arendussurve) ei ole suur, teeb KSH koostaja ettepaneku lisada üldplaneeringusse tingimus, et rohevõrgustiku koridoridele ehitamisel peab koridori alaga risti suunas säilima vähemalt 50 m laiune katkematu koridori riba. Teise tingimusena tehakse ettepanek, et rohevõrgustiku tugialadele ehitamisel peab tarastatud hoonete ja/või elamuhoonete teenindamiseks vajalike rajatiste vahele jääma vähemalt 100 m laiune katkematu ala. Kui konkreetse juhtumi korral on näha, et tingimust ei ole võimalik täita, tuleb teha kaalutlusotsus kaasates otsuse tegemisse elustikueksperdi(d). Rohevõrgustiku säilimise ja toimimise parandamise läbi kaasneb soodne mõju elurikkusele. Palun selgitada, mida peetakse silmas: 1. katkematu koridori riba all? 2. tugialadele ehitamisel tarastatud hoonete ja/või elamuhoonete teenindamiseks vajalike rajatiste vahel oleva vähemalt 100 m laiune katkematu ala all? Rohevõrgustikud koosnevad erinevatest ökosüsteemidest, üheks enamlevinumaks ökosüsteemiks Eestis on metsad. Metsad pakuvad väga erinevaid ökosüsteemi teenuseid, mille iseloom sõltub metsakoosluse liigilisest koosseisust, metsa vanusest, struktuurist ja majandamisest. Üheks olulisimaks metsade rolliks on liikidele elupaikade pakkumine ja nende vahelise sidususe tagamine, samal ajal omavad nad ka olulist tähtsust kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel. Lisaks on metsad olulised asula või ehitise kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule, lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks. Eelnevast lähtuvalt on üldplaneeringuga tehtud täiendavad ettepanekud arvata väärtuslike rohealade hulka viis väärtuslikku roheala (metsaala) ja kaks asula kaitseks määratud metsaala. Selliste väärtuslike rohealade ja metsade määratlemine (vt ptk 3.3.1; ptk 3.2.3) aitab säilitada olemasolevaid väärtuseid ning nende poolt pakutavaid ökosüsteemiteenuseid, seda isegi kui nad ei ole hõlmatud rohevõrgustike hulka. Palun tuua välja alternatiivsed võimalused asula või ehitise kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule, lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks. Kas on kaalutud müratõkete rajamist? Kuidas on planeeritud tekkivate piirangute hüvitamine?	Lisame täiendavaid selgitusi. Selektuskirja lisatakse, et "katkematu koridori" ja "katkematu ala" all peetakse silmas "vaba liikumiskoridori", mida ei ole lõigatud nt tarastatud ehitiste ja/ või rajatistega. Asula kaitseks määratud metsade ja väärtuslike rohealade käsitlusest on üldplaneeringus loobutud. KOV-i hinnangul enam kaasamist vajavad metsad on määratletud väärtuslike metsadena. Müratõkete määramise käsitlusest on üldplaneeringus loobutud, kuna nende täpsusaste jääb üldplaneeringu täpsusastmest välja.
--	---	---

	Lk.34 Leevendavad meetmed: - rohevõrgustiku aladele arendustegevuse kavandamisel ei tohi rohekoridore ega tugialasid läbi lõigata. Selle tarbeks: - o rohevõrgustiku koridoridele ja tugialadele ehitamisel peab koridori alaga risti suunas säilima vähemalt 50 m laiune katkematu koridori riba; - o rohevõrgustiku tugialale ehitamisel peab tarastatud hoonete ja/ või elamuhoonete teenindamiseks vajalike rajatiste vahele jääma vähemalt 100 m katkematu ala; - o elumute rajamisel rohevõrgustikule tuleb arvestada, et tarastada võib ainult õuealasid. Aiaga piiratava õueala suurus ei tohi hajaasustuses olla suurem, kui 0,4 ha, et tagada hajaasustusele omane avatud ruum ja loomade vaba liikumine; - rohevõrgustiku avatud alasid võib kasutada loomade karjatamiseks. Karjamaade piirded on siiski rohevõrgustikus lubatud, kuid ajal, mil maa ei ole karjatamiseks kasutusel, tuleb tagada metsloomade vaba liikumine (näiteks avada otstes elektrikarjus); - rohevõrgustiku funktsioneerimiseks on vajalik, et looduslike ja poollooduslike alade osatähtsus roheli- ses võrgustikus ei langeks alla 80%; - kui konkreetse juhtumi korral on näha, et tingimust ei ole võimalik täita, tuleb teha kaalutusotsus kaasates otsuse tegemisse elustikueksperti(d), kes konkreetsest asukohast lähtuvalt annab hinnangu, kas rohevõrgustiku toimimine tagatakse soovitu elluviimisel. Palun selgitada, mida on mõeldud järgmiste leevendavate meetmete all: Rohevõrgustiku tugialale ehitamisel peab tarastatud hoonete ja/ või elamuhoonete teenindamiseks va- jalike rajatiste vahele jääma vähemalt 100 m katkematu ala? Millega on põhjendatud, et aiaga piiratava õueala suurus ei tohi hajaasustuses olla suurem, kui 0,4 ha? Kui õueala on suurem, kui 0,4 ha, kas siis tuleb osa õuealast jätta tarastamata? Samas peetakse hajaa- sustusega aladel koeri ning kodulinde, ning sellise piirangu seadmine üksnes metsloomade vaba liiku- mise tagamiseks ei ole põhjendatud. Ka tehnika (kombainid, traktorid, metsamasinad jms) on turvakaa- lutlustel vajalik hoida aiaga piiratud alal turvalisuse tagamiseks. Ettepanek mitte rakendada tarastatavale õuealale pindalalt piirangut. Kes kaasab ja tasub elustikuekspertide kaasamise eest? Palun täpsustada.	Ettepanekuga arvestatakse. Mõis- teid täpsustatakse. Õuealadele seatud suurim tarasta- tava õueala suurus (0,4 ha) tingi- mus eemaldatakse. Kuivõrd teiste RV-le seatud tingimustega (katk- ematu koridori laius, vabad liiku- miskoridorid) tagatakse RV toimi- mine, ei oma õuealadele seatud täiendav tingimus mõju RV säilimi- sele ja toimimisele.
--	---	---

	Lk 42 Üldplaneeringuga laiendatakse 14 tänava kaitsevööndit kümnelt meetrilt 30 meetrini. Seejuures keskkonkakaitseliste objektide vaatenurgast olulisim on osaline Kapu külas Mäeküla-Koeru-Kapu tee laiendus. Tee kaitsevööndis on keelatud paigaldada liiklejat häirivat valgustusseadet, teabe- ja reklaamvideot, korraldada spordivõistlust või muud rahvaüritust, kaevandada maavara ja maa-ainest, teha metsa lageraiet või teha veerežiimi muutust põhjustavat maaparandustööd. Kapu külla jääva kaitsevööndi laiendus kattub osaliselt Kapu looduskaitseala ning Natura elupaigaga (9010 – vanad loodusmetsad). Teekaitsevööndi laiendamine kaitseb täiendavalt nimetatud looduskaitselisi objekte. Palun täpsustada, kas laiendatakse tänava kaitsevööndit või tee kaitsevööndit? Ehitusseadustik: § 71. Avalikult kasutatava tee kaitsevöönd (1) Avalikult kasutatava tee kaitsevöönd on teed ümbritsev maa-ala, mis tagab tee kaitse, teehoiu korraldamise, liiklusohutuse ning vähendab teelt lähtuvaid keskkonnakahjulikke ja inimestele ohtlikke mõjusid. Teel on kaitsevöönd, kui tee on avalikult kasutatav. (2) ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogu poolt nimetatud maantee (edaspidi Euroopa teedevõrgu maantee) kaitsevööndi laius mõlemal pool äärmise sõiduraja välimisest servast on kuni 50 meetrit. Ülejäänud maanteede kaitsevööndi laius mõlemal pool äärmise sõiduraja välimisest servast on kuni 30 meetrit. Maantee omanik võib kaitsevööndi laiust põhjendatud juhul vähendada. (3) Tänava kaitsevööndi laius on äärmise sõiduraja välimisest servast kuni 10 meetrit. Kaitsevööndit võib laiendada kuni 50 meetrini, kui see on ette nähtud üld- või detailplaneeringus. Kui laiendatakse tee kaitsevööndit, palun põhjendada tee kaitsevööndi laiendamist 10-lt meetrilt 30-le meetrile? Tee kaitsevööndis tekib metsaomanikule oluline piirang. Missugust probleemi lahendatakse tee kaitsevööndi laiendamisega? Looduskaitsealal seab metsa majandamisele piirangud Looduskaitseadus, miks on vallal vaja veel üle reguleerida?	Selgitame, et tee kaitsevööndi eesmärk ei saa kuidagi olla sellega katuvate keskkonkakaitseliste objektide kaitse. Ehitusseadustiku kohaselt on linnas, alevis või alevikus paiknev tee tänav ning üldplaneeringuga laiendatakse tänava kaitsevööndit, mis oma sisult on tee kaitsevöönd.
--	--	--

		Lk. 94 3.4.3.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju Asula kaitseks määratud metsa-alad Metsad täidavad olulist rolli asula või ehitise kaitsel õhusaaste, müra, tugeva tuule, lumetuisu eest aga ka tuleohu vähendamisel. Märkus: majandamata metsad suurendavad tuleohtu! Kaitse-eesmärgi tagamiseks on üldplaneeringuga määratletud kaks põhimõtet nende majandamiseks: - raietüüp tuleb valida koostöös ekspertidega selline, mis tagab asula kaitse; - raie tuleb kooskõlastada Järva vallaga enne metsateatise esitamist. Määratlus omab positiivset mõju piirkonna elanikele, pakkudes lisaks kaitsele ka potentsiaalset puhkefunktsiooni ning seeläbi positiivset mõju ka inimese tervisele ja heaolule. Kuidas hüvitatakse raiepiirangutest tulenev saamatajäänud tulu metsaomanikule? Kas vallal on olemas võimekus ning kompetents raietüübi määramiseks enne metsateatise esitamist? Kui kaua on vallal aega menetleda raie kooskõlastust ning missugused on selleks vajalikud vormid? Kes valib koos eksperdiga raietüübi, kas metsaomanik või vald? Kui eksperdi peab kaasama metsaomanik, siis kuidas toimub eksperdi tasustamine? Juhin tähelepanu asjaolule, et raietüübi valiku nõue hakkab tulenema ÜP-st, seega ei saaks see olla metsaomaniku kulu? Palun välja tuua lisaks, missugust määratlust omab selline nõue metsaomanikule?	Peab arutama, Kas omavalitsus saab hiljem määrusega kehtestada täpse korra kuidas kooskõlastamine käib. Üldplaneeringus loobuti (tööprotsessis) asula kaitseks määratud metsade käsitlemisest eraldi peatükina (kaks märgitud ala kanti üle väärtuslikesse metsadesse). Kõik metsad, kus kohalik omavalitsus näeb vajadust olla kaasatud on käsitletud väärtuslike metsade peatükis. KSHs Kompenseerimismehhanisme ei ole ette nähtud kuna üldplaneeringuga seatakse mitmeid maakasutustingimusi kus praktiaks ei ole rakendatud kompenseerimist. Ka Rahandusministeerium on väljendanud seisukohta, et kõigi omandiõiguste piirangute hüvitamiskohustust ei näe ette ei põhiseadus ega ka planeerimisseadus. Erandiks võivad olla vaid need juhud, kus üldplaneeringuga seatavad tingimused on sedavõrd ulatuslikud, et omandit ei saa senisel otstarbel enam üldse kasutada. Antud üldplaneeringuga ei seata tingimusi, mis omandi kasutamise senisel otstarbel välistaksid.
--	--	---	---

		Lk. 111 3.5.3.1. Planeeringulahendus ja sellega kaasnev mõju Väärtuslikule maastikule on lubatud paigutada kuni 50 kW võimsusega päikeseparke, kui paneelide paigutus maastikul ei ole avalikelt teedelt vaadeldes nähtav. Lk.113 Leevendavad meetmed: ü väärtuslikule maastikule on lubatud paigutada kuni 50 kW võimsusega päikeseparke, kui paneelide paigutus maastikul ei ole avalikelt teedelt vaadeldes nähtav; Miks ei ole välja toodud leevendava meetmena haljastuse rajamist? Palun lisada.	Leiame, et haljastuse rajamise nõue võib olla kohaliku omavalitsuse kaalutluses ning see võib tagada eesmärgi "päikesepark pole avalikult teelt nähtav" täitmise. Täpsed meetmed saab kujundada konkreetse asukoha ning soovitud lahenduse hindamisel.
--	--	---	--

	Lk. ARUANDE JA HINDAMISTULEMUSTE KOKKUVÕTE Järgnevalt on esitatud leevendavate meetmete koondloetelu (konkreetsete tingimustena väljendatavad meetmed on kajastatud ka vastavas teemapeatükis): - ü müratõkete rajamine üldplaneeringus sätestatud korras Ei leidnud müratõkete rajamise korda ÜP-st; - ü rohevõrgustiku koridoridele ja tugialadele ehitamisel peab koridori alaga risti suunas säilima vähemalt 50 m laiune katkematu koridori riba; - ü rohevõrgustiku tugialale ehitamisel peab tarastatud hoonete ja/või elamuhoonete teenindamiseks vajalike rajatiste vahele jääma vähemalt 100 m katkematu ala. Kui konkreetse juhtumi korral on näha, et tingimust ei ole võimalik täita, tuleb teha kaalutusotsus kaasates otsuse tegemisse elustikueksperdi(d), kes konkreetsest asukohast lähtuvalt annab hinnangu, kas rohevõrgustiku toimine tagatakse soovitu elluviimisel; - ü elamute rajamisel rohevõrgustikule tuleb arvestada, et tarastada võib ainult õuealasid. Aiaga piiratava õueala suurus ei tohi hajaasustuses olla suurem, kui 0,4 ha, et tagada hajaasustusele omane avatud ruum ja loomade vaba liikumine; - ü rohevõrgustiku avatud alasid võib kasutada loomade karjatamiseks. Karjamaade piirded on siiski rohevõrgustikus lubatud, kuid ajal, mil maa ei ole karjatamiseks kasutusel, tuleb tagada metsloomade vaba liikumine (näiteks avada otstes elektrikarjus); - ü väärtuslikule maastikule on lubatud paigutada kuni 50 kW võimsusega päikeseparke, kui paneelide paigutus maastikul ei ole avalikelt teedelt vaadeldes nähtav; Küsimused esitatud eelpool.	Müratõkete meede eemaldatakse KSH-st kuna üldplaneeringus leiti, et nende täpne kajastamine pole üldplaneeringu täpsusastmes asjakohane. Müratõke ei eelda planeeringut. Müratõkkeid rajatakse konkreetse vajaduse korral, ehk kui on vaja tagada õigusaktidest tulevate piirväärtused.
--	--	--

	Lk.10 Planeeringulahenduse koostamisel lähtutakse järgnevatest ruumilise arengu eesmärkidest: • läbi üldiste maakasutus- ja ehitustingimuste seadmise tuleb tagada ruumilise keskkonna kujundamine ühtsete põhimõtete alusel, jättes samas piisava kaalutlusruumi, mis võimaldab vallavalitsusel edasises projekteerimis- ja planeerimistegevuses, kaasates vajadusel eriteadmistega spetsialiste (arhitekt, planeerija, maastikuarhitekt, ökoloog), teha igakordselt läbimõeldud ja asukoha täpsest spetsiifikast lähtuvaid otsuseid; Lisada eriteadmistega spetsialistide nimekirja ka metsandusspetsialist, kuna väga suured alad on seotud metsaga Maakasutus- ning ehitusreeglite määramine on vajalik, et: ▪ säiliks toimivad rohekoridorid, väärtuslikud loodusobjektid, maastikud ja kultuurimälestised; ▪ tagada rahvaarvu kahanemise pidurdumine läbi elukeskkonna kvaliteedi lisada: ja töökohtade hoidmise; ▪ tagada kaasaja nõuetele vastav tehniline taristu (veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemid jms) ning inimväärne elukeskkond (puhas keskkond, nõuete kohane joogivesi, reovee puhastamine); ▪ anda maaomanikele, ettevõtjatele ja investoritele selgem pilt erinevatest arenguvõimalustest ja kaasnevatest piirangutest valla territooriumil. Kui üldplaneeringuga seatakse eraomandile piiranguid, tuleb konkreetseid maaomanikke seatavatest piirangutest teavitada. Rohevõrgustiku planeerimise juhendi üheks suuniseks on RV kasutamistingimuste väljatöötamine ja määratlemine. PlanS § 75 lg 1 p 10 kohaselt on ÜP üheks ülesandeks RV toimimist tagavate tingimuste täpsustamine ning sellest tekkivate kitsenduste määramine. Praktikas võivad enim vaidlusi põhjustada mitte üldisemad kasutustingimused, vaid nendest tulenevad konkreetseid piirangud. RV kaitseks mõeldud omandiõiguse piirangute väljatöötamisel on eelkõige oluline tagada see, et need oleksid proportsionaalsed (kohased, vajalikud ja mõõdukad) ning planeeringu kehtestamise järel hõlpsasti rakendatavad. Proportsionaalsed on vaid sellised kitsendused, mis on eesmärgi saavutamiseks võimalikult väheintensiivsed. Piirangute rakendatavus sõltub mõningal määral küll nende sõnastusest, ent suuremas osas siiski sellest, kuivõrd selget käitumisjuhist see endas sisaldab. Ideaalis peaksid piirangud olema seatud sellise täpsusastmega, et konkreetse kinnistu omanik saab planeeringujoonise, planeeringu seletuskirja ja lisadega tutvudes aru, millised tegevused on alal lubatud ja millised mitte. Viimane tagab mh, et KOV saab hiljem kontrollida, kas seatud piirangutest on kinni peetud või ei. Samuti on oluline, et KOV ise või teised haldusorganid saaksid piirangutest ühtmoodi aru hilisemaid haldusakte andes (nt ehitusõigust, raieõigust andes) ning ka ÜP-d üle vaadates. Vältida tuleb selliseid piiranguid, mis seonduvad kas kogu RV, teatud tugiala või koridoriga üldisemalt, ent millest ei ole hõlpsasti arusaadavad, millised piirangud kehtivad konkreetse kinnistu tasemel. Määravaks on seega, milline on kinnistu sihtotstarve ja kuidas kehtestatavad piirangud selle kohast kasutust piiravad. Kasutustingimuste ja piirangute sõnastamisel on kõige olulisem tagada	Ettepanekuga arvestatakse. Lahtist loetelu täiendatakse metsandusspetsialistiga.
--	--	---

		õigusselgus. Riigikohus on oma praktikas selgitanud, et „Õigusselguse põhimõtte kohaselt peab isikul olema võimalik piisava selgusega ette näha, missuguse õigusliku tagajärje üks või teine tegu kaasa toob“ Kohtupraktikas on rõhutatud, et eriti selged peavad olema need normid, millega piiratakse inimeste õiguseid või seatakse neile kohustusi. Praktikas tähendab õigusselguse põhimõtte järgimine RV-sse kuuluvatel aladel kehtivate piirangute määratlemisel eelkõige seda, et vältida tuleks sõnastust, millest ei ole üheselt arusaadav, kas tegemist on soovitusel või konkreetse nõudega. Metsade majandamisele seatud kitsedus peab olema kehtestatud väga selgesõnaliselt ja üheselt arusaadavalt kõikidele osapooltele - nii metsaomanikule, kohalikule kogukonnale, kohalikule omavalitsusele kui ka Keskkonnaametile Kooskõlastust nõuab ka Metsaseadus: MS § 231. Keskkonnaseisundi kaitseks määratud metsa majandamine. Planeeringuga asula või elamu kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsa majandamisel võib kohaliku omavalitsuse üksus kokkuleppel maaomanikuga planeeringuga seada piiranguid uuendusraie tegemisel raieliigile ning lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele).	
--	--	--	--

		Lk. 21 4.2.3 Elukondlike hoonete suurim lubatud arv ühel maaüksusel Lubatud hoonete arv määratakse asjakohasel juhul projekteerimistingimustega ja detailplaneeringu kohustuse rakendamisel detailplaneeringuga. Hoonete lubatud arv määratakse vallapoolse kaalutlusotsusena arvestades väljakujunenud keskkonda, sh hoonestuslaadi (ümbritsev maaüksuste struktuur, hoonestus ja väärtused nii loodus- kui ehitatud keskkonnas). Kaalutluse koostamisel kaasatakse eriteadmistega spetsialiste (arhitekt, planeerija, maastikuarhitekt, ökoloog) vastavalt otsuse spetsiifikale. Palun lisada spetsialistide loetelusse metsandusspetsialist.	
--	--	---	--

		4.2.4 Nõuded hoonete paiknemisele (asukohale) Hooned ei või asuda lähemal kui 20 m maaüksuse piirile. Teepoolsel küljel võib hoone asuda minimaalselt 10 m kaugusel teekatte servast. Erinevatel kinnistutel asuvate hoonegruppide vahekaugus peab olema vähemalt 50 m, täiendavalt vt väärtusliku põllumajandusmaa (ptk 10), rohevõrgustiku (ptk 7), väärtusliku maastiku (ptk 11) kasutamise lisatingimusi. Palun tuua välja analüüsid, mille alusel on leitud, et hoonete kaugus maaüksuse piirist ei või olla lähemal, kui 20m? Mõningatel juhtudel võib olla ühe omaniku omandis kaks või enam kõrvutiasetsevat kinnistut. Sellisel juhul ei saa lähtuda pelgalt maaüksuse piirist? Sama kehtib ka erinevatel kinnistutel asuvate hoonegruppide kohta, kui need on ühe omaniku omandis.	Tingimuse eesmärk on ennekõike säilitada hoonestuse hajastruktuur ning vältida tihedalt ehitamisest tingitud võimalike konflikte. Samuti on hajaasustuses vajalik sanitaarsetel põhjustel hoone kauguse kriteerium näiteks mingigi puhvri loomiseks aktiivselt majandatava põllumaa ja hoone vahel. Probleemiks on olnud talude ümbruse põllumaa müümine selliselt, et hooviala on minimaalne. Kõrvuti asuvad maaüksused võivad küll ühel ajahektel kuuluda ühele omanikule, kuid kohalikul omavalitsusel puudub igasugune kontroll omandi muutumise suhtes. Kui omanik soovib kahele endale maaüksusele ehitada selliselt, et naabrite suhtes on tingimus täidetud, tuleks ehitusõiguse saamiseks maaüksused maakorralduslikult liita.
--	--	---	--

	Lk. 27 9 Rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine Üldplaneering seab hajaasustuses (väljaspool tiheasustusalasid) paikneval rohevõrgustikul järgmised maakasutus- ja ehitustingimused: ▪ rohevõrgustiku koridoris peab koridori alaga risti suunas säilima vähemalt 50 m laiune katkematu koridori riba (vahekaugus nt hoonete, tarastatud õuealade jms vahel); ▪ rohevõrgustiku tugialal peab katkematu koridori laius olema vähemalt 100 m. Kui konkreetse juhtumi korral on näha, et tingimust ei ole võimalik täita, tuleb teha kaalutusotsus kaasates otsuse tegemisse elustiku eksperdi(d), kes konkreetsest asukohast lähtuvalt annab hinnangu, kas rohevõrgustiku toimimine tagatakse soovitu elluviimisel; ▪ rohevõrgustiku alal seatakse ühe üksik- või kaksikelamuga hoonestatava maaüksuse miinimumsuuruseks 1 ha ning majapidamiste minimaalseks vahekauguseks 100 m; ▪ et tagada hajaasustusele omane avatud ruum ja ulukite vaba liikumine ei tohi rohevõrgustiku alal aiaga piiratava õueala (ühtlasi ka võimalik raadatav ala) suurus ületada 0,4 ha, välja arvatud juhul, kui tarastamine on õigustatud tulenevalt maade põllumajanduslikust kasutusest (loomade karjatamise ajal on lubatud piiretega sulgemine, karjatamisevabal ajal avada piirded); ▪ rohevõrgustiku alal on lubatud metsa raadamine eespool nimetatust suuremas ulatuses teede ja tehnorajatiste ehitamiseks ning maardla alal, millele on väljastatud maavara kaevandamise luba, eeldusel, et raadamise võimalikkus (mõju rohevõrgustiku toimivusele) on välja selgitatud ja vajadusel välja pakutud leevendus või vältimismeetmed maavara kaevandamisloa taotluse menetluses. Palun täpsustada sõnastust pärast eelpool toodud küsimustele vastamist.	Lisame KSH aruandesse selguse huvides täpsustuse: -katkematu koridoririna (vaba liikumiskoridor); -katkematu tugiala laius (vaba liikumiskoridor)
--	---	---

		Lk 34 11 Väärtuslike maastike ja metsade määramine 11.2 Väärtuslikud metsad Üldplaneering määratleb kohaliku tähtsusega väärtuslike maastikena väärtuslikud metsa-alad, kus kohalik omavalitsus soovib kaasa rääkida kas üldiselt metsamajandamiskava koostamisel ning detailselt maastikupilti muutvate raiete osas. Väärtuslike metsapiirkondade määratlemine on vajalik nii elanikkonna puhkeharjumuste toetamiseks, mis edendab rahvatervist, kui avalikkuse poolt vaadeldavate ja intensiivsemalt kasutatavate piirkondade omanäolisuse ja esteetilisuse säilimiseks. Piirkondades, kus mets toimib negatiivsete häiringuid leevendava puhvervööndina, tuleb metsa majandamisel sellega arvestada. Üldplaneeringuga seatakse kohustus koostada ja kooskõlastada metsamajandamiskava ning kooskõlastada kõik uuendusraiete metsateatised järgnevatel üldplaneeringu põhikaardil esitatud metsaaladel: Väärtuslikes metsades on kohalikul omavalistusel õigus kaalutlusotsusega esitada ettepanekuid metsamajandamiskava või raie osas, kui olulisel määral väheneb: ▪ metsa senine puhkeväärtus elanike jaoks; ▪ metsamaastiku esteetilisus, mis omab piirkonnas olulist tähendust; ▪ elustiku mitmekesisus, ning selle taastumine lähiperspektiivis ei ole tõenäoline; ▪ metsa senine häiringuid leevendav ülesanne. Vajadusel kaasab kohalik omavalitsus pädevaid metsa-, elustiku- ja/või maastikueksperthe. Kas vald on koostanud finantsanalüüsi eelnimetatud ekspertide kaasamiseks? Kuidas toimub piirangute puhul omanikule kompensatsiooni arvutamine ning maksmine? Juhin tähelepanu asjaolule, et Looduskaitseadusest tulenevalt on metsaomanikul võimalik oluliste piirangute korral maa riigile tagasi müüa. Kui olulised piirangud kehtestab vald, kuidas siis hakkab toimuma maade omandamine vallale?	Oleme kirjutanud, et kohalik omavalitsus kaasab vastavad eksperdid, kui seda peetakse vajalikuks. Võib olla ka olukord, kus piisava pädevusega spetsialist on omavalitsuses olemas. Kompenseerimismehhanisme ei ole ette nähtud kuna üldplaneeringuga seatakse mitmeid maakasutustingimusi kus praktiaks ei ole rakendatud kompenseerimist. Ka Rahandusministeerium on väljendanud seisukohta, et kõigi omandiõiguste piirangute hüvitamiskohustust ei näe ette ei põhiseadus ega ka planeerimisseadus. Erandiks võivad olla vaid need juhud, kus üldplaneeringuga seatavad tingimused on sedavõrd ulatuslikud, et omandit ei saa senisel otstarbel enam üldse kasutada. Antud üldplaneeringuga ei seata tingimusi, mis omandi kasutamise senisel otstarbel välistaksid.
--	--	---	--

	Lk. 54 22 Avalikes huvides omandamise, sealhulgas sundvõõrandamise, või sundvalduse seadmise vajaduse märkimine Juhul, kui üldplaneeringus üldiselt planeeritud objekti elluviimisele asumisel selgub ülekaalukast avalikest huvist lähtuv vajadus piirata eraomandi õigusi või asuda täpselt selgunud ulatuses eraomandi võõrandamisele (sh omaniku tahte vastaselt) viiakse läbi vastav haldusmenetlus kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse kohaselt. Üldplaneeringus ei ole välja toodud sundvalduse kõrval juba toimivat teede avalikku kasutusse määramise praktikat. On mitmeid kohalikke omavalitsusi (Vormsi, Hiiumaa, Põlva, jt), kes on õigusselguse ja võrdse kohtlemise tagamiseks vastu võtnud erateede avalikuks kasutamiseks määramise korra, kus on selgitatud omavalitsuse tegevusi, lähtudes eelkõige maaomanikuga läbirääkimise printsiibist. Ka juhendmaterjalis Ehitusseadustiku tee osa rakendamiseks on märgitud: Soovituslikult võiks eratee avalikuks kasutamiseks määramisel alustada kokkuleppe sõlmimisest maaomanikuga. Piiratud asjaõiguse kokkulepe kantakse kinnistusraamatusse ning see on kõigile nähtav. Sama kehtib ka muude avalikest huvidest lähtuvate piirangute kohta. <u>KAHOSe seletuskirjas toodud põhimõtte, mille kohaselt : kui avalik eesmärk on saavutatav sundvalduse seadmisega, ei ole omandamine lubatud. Samuti kui eesmärk on saavutatav ilma sundvalduse seadmata, ei tohi seda seada (vt KAHOS Seletuskiri lk14)</u> <u>Seega pole õigustatud ÜP-ga määrata lahenduseks haldusmenetluse läbiviimist üksnes KAHOSe kohaselt.</u>	Ettepanekuga arvestatakse. Peatükki lisatakse järgnev: <i>Üldplaneeringu elluviimisel eelistatakse avalikes huvides vajalike maa-alade omanikega kokkuleppe sõlmimist kas lepingute, piiratud asjaõiguse seadmise või omandamise näol ning vaid vajadusel rakendatakse sundvalduse seadmise või sundvõõrandamise menetlust.</i>
--	--	--

		Lk. 59 24 Üldplaneeringu elluviimine Üldplaneeringu maakasutus- ja ehituspõhimõtete hea rakendamise eelduseks on eriteadmistega isikute (arhitekt, planeerija, maastikuarhitekt, ökoloog, jt) kaasamine kaalutlusotsuste tegemisel detailplaneeringu ja projekteerimise staadiumis. Täiendada erialaste teadmistega loetelu sõnaga: metsandusekspert	Arvestame ettepanekuga.
21	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium 7-1/2022/17-1 19.01.2022	Olete saatnud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile (MKM) kooskõlastamiseks Järva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu. Eelnõus on kajastatud tuule- ja päikeseparkide püstitamise tingimused ja selles osas märkusi ei ole. Materjalidest ei nähtu, et Transpordiametile on Järva valla üldplaneeringu eelnõu arvamuse andmiseks esitatud. Palume eelnõu kooskõlastada Transpordiametiga.	Eelnõu on Transpordiametile kooskõlastamiseks saadetud.
22	Jõgeva vald 7-1/2021/38-9 28.01.2022	Kooskõlastab Järva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu.	Võtame teadmiseks.
23	Maaeluministeerium, 23.05.2022 nr 4.1-5/982-1	Maaeluministeerium tänab Järva valla üldplaneeringu koostajaid tähelepaneliku suhtumise ja hea koostöö eest. Maaeluministeerium kooskõlastab Järva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu märkusteta.	Võtame teadmiseks.

24	Maa-amet, 03.06.2022 nr 6 3/21/19780-5	1. Palusime oma 06.01. 2022 kirjas nr 6 3/21/19780 2 täpsustada seletuskirja seoses ehitiste võimaliku rajamisega maardlatega kattuvatel aladel. Olete nõustunud seletuskirja täiendamisega ning seletuskirja peatükki 13 Maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kit senduste määramine on lisatud, et maardlatega kattuvatel aladel, kui maavara pole ammendunud, ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga ehitiste ja rajatiste kavandamisel küsida Keskkonnaministeeriumilt või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asu tuse luba. Selgitame, et üldjuhul on püsiva iseloomuga ehitise rajamiseks vajalik maavara eelnev ammendumine. Erinevalt püsiva iseloomuga ehitistest, ei ole ajutiste ehitiste korral maavara eelnev ammendumine vajalik, ent kooskõlastamise kohustus säilib. Palume seletuskirja täiendada selliselt, et MaaPS kohane kooskõlastus on vajalik ka ajutiste ehitiste korral, näiteks eemaldades fraasi „ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga“. 2. Palusime oma 06.01.2022 kirjas nr 6 3/21/19780-2 seletuskirja ja KSH aruandesse lisada, et karjäärade paeseinu on võimalik huvilistele vaatamiseks avada, kui antud alal on maavara ammendunud ning kaevandatud maa on korrastatud vastavalt korrastamise projektile, mis sellist lahendust ette nägi. Olete oma 18.05.2021 kirjas nr 7-1/2022/51-1 lubanud Maa ameti ettepanekuga arvestada. Märgime, et paeseinte osas ei ole seletuskirja muudetud. Palume jätkuvalt täpsustada seletuskirja selliselt, et paeseinte eksponeerimine eeldab vastavat kokkulepet maaomanikuga, kaevandamistegevus peab olema lõppenud ning paeseinte jätmine olema kooskõlas korrastamise projektiga. Maa-amet kooskõlastab Järva Vallavalituse 18.05.2022 kirjaga nr 7-1/2022/51-1 esitatud üldplaneeringu lahenduse tingimusel, et täpsustatakse üldplaneeringu materjale vastavalt eeltoodud märkustele.	Arvamusega arvestatakse. Seletuskirja viiakse vastavad muudatused sisse ja lahendus loetakse Maa-ameti poolt kooskõlastatuks.
----	--	--	---

25	Põllumajandus- ja Toiduamet 06.06.2022 6.2-1/12101-3	Juhime tähelepanu määruse „Planeeringu vormistamisele ja ülesehitusele esitatavad nõuded“ eelnõu seletuskirja § 2 lõike 7 kohta: tagada, et planeeringutes oleks üheselt mõistetav ja eristatav, millised on planeeringuga seatavad maakasutus- ja ehitustingimused, millised on kaalutlused ja põhjendused ning milline tausta- või alusinfo. Seega: · Maaparandusest tulenevaid kitsendusi planeeringus ei ole vaja kehtestada. · Maaparanduse kihid on alusandmed ehk info, mida planeeringuga ei kehtestata. · Planeeringus tuleb kajastada alusandmed (sarnaselt olemasolevale hoonestusele, teedevõrgule jne), kuid need tuleb eristada kehtestatavast infost. Maaparandussüsteeme ja nendest tulenevaid kitsendusi tuleb kajastada üldplaneeringus. Kui neid ei kajastata, siis tuleb neile viidata. Tuginedes planeerimisseaduse § 4 lõige 4 kohaselt 25.12.2015 kehtestatud Vabariigi Valitsuse määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ ning planeerimisseaduse § 85 lõikele 1 kooskõlastab PTA Järva valla üldplaneeringu põhilahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu.	Arvamusega arvestatakse. Lisaks tugiinfona esitatud maaparandussüsteemide aladele viidatakse üldplaneeringu seletuskirjas ka erinevat liiki eesvoolude olemasolule.
26	Rahandusministeerium, 15.06.2022 nr 15-3/4390-2	1. Rohevõrgustiku hierarhiate kajastamisest Järva valla saadetud kirjas on märgitud, et Rahandusministeeriumi kirja punkti 2.3 rohevõrgustikku puudutavate ettepanekutega arvestatakse osaliselt. Annate teada, et kuna vald ei pidanud asjakohaseks lähtuvalt rohevõrgustiku hierarhiast tingimuste eristamist, siis üldplaneeringu joonistel rohevõrgustiku hierarhiat ei kujutata. Eristatakse tugialad ja koridorid ning täiendatakse KSH-d skeemiga, kus on rohevõrgustiku hierarhia andmed üldiselt näidatud. Oleme varasemalt saadetud kirjas selgitanud, et rohevõrgustiku hierarhia eesmärk on eristada erinevate tugialade ja rohekoridoride tähtsust. Asjaolu, et tegemist on riikliku või maakondliku rohevõrgustiku elemendiga, saab olla lisaargumendiks tingimuste seadmisel või otsuste langetamisel st rohevõrgustiku erinevate tasandite kajastamine on oluline üldplaneeringu rakendamisel ja edasistel ruumiotuste tegemisel. Sellest tulenevalt ja arvestades, et maakonnaplaneering on üldplaneeringu koostamise alus, palume üldplaneeringu joonistel ja seletuskirjas kajastada rohevõrgustiku tugialade ja koridoride hierarhiad vastavalt maakonnaplaneeringule. 2. Väärtuslike metsamaastike käsitlusest Rahandusministeeriumile edastatud täiendatud üldplaneeringu materjalide kohaselt soovitakse Järva valla üldplaneeringuga määrata kohaliku tähtsusega väärtuslikud metsamaastikud, mis seletuskirja peatüki 3.2.3 kohaselt on vajalikud elanikkonna puhkeharjumuste toetamiseks, rahvatervise edendamiseks, intensiivsemalt kasutatavate piirkondade omanäolisuse ja esteetilisuse säilitamiseks ning piirkonnad, kus mets toimib negatiivseid häiringuid leevendava puhervõõndina. Vastavalt KSH aruande peatükile 3.3.1.2 Väärtuslikud metsad on väärtuslikud metsad Järva valla üldplaneeringu kohaselt teatud väärtuslikud maastikud, mis omavad elanikkonna seisukohast puhke- või esteetilist väärtust ning kus kohalik omavalitsus soovib kaasa rääkida metsamajandamiskava koostamisel ning detailselt maastikupildi	1. Arvamusega arvestatakse. Rohevõrgustiku hierarhilised tasemed kajastatakse seletuskirjas ja põhijoonis. 2. Arvamust arutati ühisel koosolekul. III klassi väärtuslike maastike puhul kasutatakse mõistet "kohalik tähtsus" kuna ka maakonnaplaneering ei ole mõistetes olnud järjepidev. Metsamaastik on esitatud eraldi kihina ning konkreetseid suunised on välja toodud. 3. Teemat arutati ühisel koosolekul. Kohalik omavalitsus ei sea üldplaneeringuga kitsendusi, vaid soovib hilisemates otsustes olla teadlik ja kaasatud. Põhjendatud juhtudel soovib kohalik omavalitsus omada võimalust uuendusraiate osas kaasa rääkida. Kuna iga raie ja huvid selle juures võivad olla väga spetsiifilised, siis ei ole

	muutvate raiete osas. 02.02.2022 Rahandusministeeriumi saadetud arvamuses palusime täpsustada, kas kohaliku tähtsusega väärtuslik maastik on olemuselt sama, mis piirkondliku tähtsusega kohalik maastik ning ühtlustada mõisted. Samuti palusime kaaluda, kas väärtuslikku metsa on otstarbekam käsitleda osana väärtuslikust maastikust või rohealana või määrata üldplaneeringus eraldi väärtusliku metsana. Lisaks palusime veelkord kaaluda üldplaneeringuga metsamajandamiskava kohustuse seadmise otstarbekust. Saadetud vastuses andsite teada, et väärtuslikud metsad ongi käsitletud väärtuslike maastike osana, need on kohaliku tasandi alad koos kohaliku omavalitsuse jaoks vajalike tingimustega ning kuivõrd tegu on kohaliku tasandiga, siis see ei puuduta maakonnaplaneeringu lahendust. Andsite teada, et metsamajandamiskava ja metsateatise seonduvate tingimuste otstarbekust on kaalutud ning kui tingimused saavad kehtestatud, siis on need kõigi jaoks siduvad. Muuhulgas palusite Rahandusministeeriumil lähendada enda poolt avaldatud materjalidest ning viitasite planeerimine.ee portaali üleslaetud üldplaneeringute töötoa materjalidele (https://planeerimine.ee/wp-content/uploads/2021-06-09_Kaljuveer_Uldplaneeringud-ja-metsade-kasutuse-suunamine.pdf). Soovime veelkord selgitada Järva maakonnaplaneeringus väärtuslike maastike väärtusklassidesse määramise põhimõtteid. Väärtuste loetelu, millest lähtuti Järvamaa väärtuslike maastike määramisel, hindamise põhimõtted ja maastike väärtuste kirjeldused on toodud maakonnaplaneeringu lisa 2 Järvamaa väärtuslikud maastikud, ilusa vaatega teelõigud ning vaateornid ja vaatekohad. Hindamise tulemusel selgitati välja maakonna kõige väärtuslikumad alad, mis jagati kolme väärtusklassi: - I klassi alad – kõige väärtuslikumad, maakondliku (võimaliku riikliku) tähtsusega alad; - II klassi alad – väga väärtuslikud, maakondliku tähtsusega alad; - III klassi alad – väärtuslikud, kohaliku e (piirkondliku) tähtsusega alad. Selgitame, et maakonnaplaneeringus on III klassi väärtuslikke maastikke nimetatud erinevates peatükkides erinevalt, vastavalt kohaliku või piirkondliku tähtsusega alaks, kuid mõlema mõiste puhul on tegemist III klassi väärtusliku maastikuga. Järva valla üldplaneeringu seletuskirjas on toodud, et üldplaneeringus väärtuslike maastike määratlemise aluseks on maakonnaplaneeringus kehtestatud väärtuslikud maastikud ning üldplaneeringu jooniselt selgub, et mitmed väärtusliku metsa alad asuvad osaliselt või terves ulatuses maakonnaplaneeringuga määratud väärtuslikul maastikul. Sellest tulenevalt ei saa nõustuda, et määratavad väärtuslikud metsad (metsamaastikud) ei puuduta maakonnaplaneeringu lahendust. Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 11 Väärtuslikud maastikud on toodud: Üldplaneeringuga on eristatud kahte tüüpi väärtuslike maastikke: maakonnaplaneeringust tulenevaid suuremahulisi väärtuslikke maastikke (ptk 11.1.) ja väikesemahulisi väärtuslikke metsamaastikke (ptk 11.2). Mõlematel maastikutüüpidel on olemas erinevad eespool loetletud maastiku väärtused, nende kasutustingimused on erinevad (sh omavad mõned maa-alad mõlema tunnuseid ja tingimusi), mistõttu on need määratud eri peatükkidesse. Juhime tähelepanu, et eelpool toodud kirjeldusest ei ole üheselt aru saada, millistele väärtuslikele maastikele, millised tingimused kehtivad ning sellest tulenevalt võib tulevikus tekkida probleeme	üldplaneeringu koostamisel võimalik täpselt ette näha aastate pärast toimuvaid situatsioone ning seetõttu ei peeta detailsemat käsitlust asjakohaseks.
--	---	---

	üldplaneeringu rakendamisel. Palume väärtuslikke maastikke käsitlevat peatükki tingimuste kehtivuse osas täiendada ning samuti palume ühtlustada seletuskirjas ja KSH-s väärtuslikke metsi kirjeldavad mõisted. 3. Väärtuslikele metsamaastikele tingimuste seadmisest Üldplaneeringu seletuskirja peatüki 11.2 Väärtuslikud metsamaastikud kohaselt seatakse kohustus kooskõlastada kõik uuendusraiete metsateatised põhijoonisel toodud metsaaladel (viiel väärtuslikul metsaalal ja kahel asula kaitseks määratud metsaalal) ning kohalikul omavalitsusele antakse õigus kaalutlusotsusega esitada ettepanekuid raie osas, kui olulisel määral väheneb: - metsa senine puhkeväärtus elanike jaoks; - metsamaastiku esteetilisus, mis omab piirkonnas olulist tähendust; - elustiku mitmekesisus, ning selle taastumine lähi perspektiivis ei ole tõenäoline; - metsa senine häiringuid leevendav ülesanne. Üldise põhimõtena planeeritakse elukeskkonda, kultuurmaastikku ja metsa nende olulise koostisosana üldplaneeringu kaudu. Üldplaneeringu tasakaalustatud ruumilahendus võimaldab ökoloogilisi, sotsiaalseid ja kultuurilisi aspekte majanduslikega võrdselt arvesse võtta. Seeläbi saab metsa kultuurilisi väärtusi kohapõhiselt hoida ja luua võimalused metsa rekreatiivseks kasutuseks puidu majanduslikul eesmärgil kasutamise kõrval. Üldplaneeringuga kitsenduste seadmine, nagu ka loodusobjektide kohaliku kaitse alla võtmine, on kohaliku omavalitsuse kaalutlusotsus, kuid oluline on esmalt määratlada, mis on tingimuste seadmise eesmärk. Sama põhimõtet on väljendatud Järva valla poolt viidatud Rahandusministeeriumi koostatud materjalis Üldplaneeringud ja metsade kasutuse suunamine. Rõhutame, et tingimuste seadmisel tuleb järgida proportsionaalsuse printsiipi ning seatav tingimus peab olema piirkonna väärtusi arvestav, vastavuses ala väärtusega, sarnastel juhtudel ühesugune ning selge ja üheselt mõisteta- v. Toome välja, et üldplaneeringuga seatud kitsenduste eduka rakendamise alus on põhjalikult läbiviidud planeeringumenetlus, kus on otsuseid hästi põhjendatud, sh välja toodud, kuidas erinevate huvidega arvestati ning miks sai valitud üks või teine lahendus. Tuginedes eeltoodule soovitame üldplaneeringu seletuskirjas väärtuslikke metsamaastikke käsitlevat peatükki kaalutluste osas täiendada ning erineva iseloomuga alade puhul hinnata ja põhjendada seatavate tingimuste sobivust, vajalikkust ja mõõdukust. Palume eeltoodud ettepanekutega üldplaneeringu täiendamisel arvestada ning hoida Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonda kursis edasise üldplaneeringu menetlusega. Teavitused saata e-posti aadressile info@fin.ee.	
--	---	--

27	Keskkonnaamet, 16.06.2022 nr 6 5/22/9980 2	Siiski Keskkonnaamet tutvus uuesti kooskõlastamiseks esitatud üldplaneeringu ning KSH aruandega ja peab vajalikuks juhtida veelkord tähelepanu metsandusega seotud küsimustele. Muude teemade käsitlemist on vastavalt eelnimetatud kirjas esitatud tingimustele korrigeeritud ja täiendatud. 1. Seoses Keskkonnaameti kirja punktiga 3.1. on muudetud raadamise tingimusi rohevõrgustiku alal. Üleüldisele raadamise keelule on lisatud välistused erinevate objektide ehitamisega ja kaevandustegevusega seonduvalt. Juhime tähelepanu, et raadamist võib lisaks uute objektide rajamisega seonduvalt olla vajalik teha nt ka maaparandussüsteemide ja teede hooldamise või rekonstrueerimisega seonduvalt ning elektripaigaldiste ja nende kaitsevööndite hooldamise ja laiendamise seonduvalt. Selline lisatud ammendav loetelu võib takistada vajalikke töid. 2. Keskkonnaameti kirja punkti 3.2. kohta on märgitud, et see võetakse teadmiseks, kuid sõnastust siiski parandatud ei ole (elektriliinidega seotud raiet on endiselt nimetatud trassiraieks). 3. Rohevõrgustiku maakasutus ja ehitustingimustes ei ole sõnastatud otseseid tingimusi metsaraiele (v.a raadamise keeld). Samas võib tekkida tingimuste osas küsimusi, kas need võivad puudutada ka metsa majandamist (nt kas katkematus koridoris võib olla lageraielanke või kas looduslikud ja poollooduslike alad võivad hõlmata ka raielanke). Viimasel ajal vaidlustatakse üle Eesti rohevõrgustiku aladel Keskkonnaameti poolt lubatud metsaraieid, mida üldplaneeringuga piiratud ei ole, kuid mis kellegi hinnangul võivad olla vastuolus rohevõrgustiku eesmärkidega ega taga rohevõrgustiku toimivust. Konkreetsemad piirangud (või kui kohalik omavalitsus on seisukohal, et metsaraie ei kahjusta rohevõrgustiku toimimist ja muudele õigusaktidele täiendavaid piiranguid raietele ei ole vajalik seada, siis sellekohane täpsustus) aita ksid selliseid vaidlusi kindlasti vähendada. Keskkonnaamet on üldjuhul seisukohal, et metsaraie (k.a raied, millega kaasneb metsa uuendamise kohustus) ei vähenda pindalaliselt looduslike alasid ega ohusta rohevõrgustiku toimimist, rohelise võrgustiku toimivust võivad mõjutada eelkõige rajatiste ja ehitiste planeerimine ja ehitamine, mitte niivõrd metsa majandamine. Kui kohalik omavalitsus on vastupidisel seisukohal, siis palume veelkord rohevõrgustiku tingimused üle vaadata ja lisada vajadusel täpsustused seoses metsa majandamisega. Metsaraiete kohta otsuseid teeb Keskkonnaamet metsateatiste menetluse käigus kehtivatest õigusaktidest (sh planeeringutest) lähtuvalt. Samas ei saa Keskkonnaamet omavalitsuselt hakata tõlgendama ja hindama, kas raie on vastuolus kohaliku omavalitsuse üldplaneeringust tulenevate rohevõrgustiku eesmärkidega või mitte. Seetõttu on oluline tingimuste võimalikult selge sõnastus või kui konkreetseid üheseid piiranguid ei ole üldplaneeringuga mõistlik sätestada, aga siiski mõnel rohevõrgustiku struktuurielemendil on igakordselt vajalik kaaluda mõne raieliigi (nt lageraie) lubamist, siis oleks asjakohane lisada üldplaneeringusse tingimus, et raie vajab kooskõlastamist kohaliku omavalitsusega.	1. Arvamusega arvestatakse. Lisatakse nimistusse maaparandussüsteemid. Teed liigituvad avaliku huviga ehitiseks või taristuks. 2. Arvamusega arvestatakse. Sõnastust korrigeeritakse. 3. Selgitame, et kui üldplaneering ei ole rohevõrgustiku osadel raiega seotut tingimusi seadnud, siis sellised nõuded ei omavalitsus ei soovi rakendada. Raie tulemusel ei muutu kõlvikule koosseis. Raielank on samuti looduslik ala ning sinna kasvab uus mets.
28	Päästeamet, 17.06.2022 nr 7.2-3.4/3115-2	Päästeseaduse § 5 lg 1 p 7 alusel annab Päästeameti Lääne päästekeskus kooskõlastuse AB Artes Terrae OÜ poolt koostatud töö nr 1945ÜP3 Järva maakond, Järva vald üldplaneeringule.	Võetakse teadmiseks.

29	RMK, 31.05.2022 nr 3- 1.1/2022/2966	Vastuseks Teie 18.05.2022 nr 7-1/2022/59-1 kirjale Järva valla üldplaneeringu kohta anname teada, et RMK on Järva valla ettepanekutega nõus. RMK koostab koostöös omavalitsuse ja kogukonnaga seletuskirjas toodud alade metsa majandamise kavad riigimetsamaal, mis kooskõlastatakse KOV-ga.	Võetakse teadmiseks.
30	Keskkonnaministeerium, 17.06.2022 nr 7-15/22/79-6	Võttes aluseks haldusmenetluse seaduse § 41 pikendame kooskõlastamise üle otsustamise tähtaega kuni 01.07.2022 seoses täiendava menetlusaja vajadusega.	Kooskõlastamise esitatud allpool (kiri nr 33).
31	Transpordiamet, 21.06.2022 nr 7.2- 1/22/1309-4	Võttes aluseks planeerimisseaduse ning Transpordiameti põhimääruse kooskõlastame Järva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande. Peale planeeringu kehtestamist palume esitada Transpordiametile riigitee kaitsevööndite ulatuse kiht digitaalsel (.dwg vms) kujul, mille edastame Maa-ametile kitsenduste kaardi otstarbeks.	Arvamusega arvestatakse. Kihid tehakse peale kehtestamist kättesaadavaks.
32	Muinsuskaitseamet 29.06.2022, nr 1.1-7/2353-9	Muinsuskaitseamet, tuginedes muinsuskaitseadusele, planeerimisseadusele ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanajutimissüsteemi seadusele, otsustas: • Muinsuskaitseamet kooskõlastab Järva valla üldplaneeringu eelnõu; • Muinsuskaitseamet kooskõlastab Järva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu.	Võetakse teadmiseks.
33	Keskkonnaministeerium, 01.07.2022 nr 7-15/22/79-7	Oleme tutvunud 18.05.2022 kirjas esitatud Järva Vallavalitsuse kommentaaridega Keskkonnaministeeriumi 31.01.2022 kirjas toodud ettepanekute kohta ja veebiaadressil https://artesterrae.sharepoint.com/:f:/s/JrvaP/EnduFL7OY8tLrAlvFHecN94BjslJryP4mKoKe85AW6KKFA?e=2JubFu kooskõlastamiseks esitatud üldplaneeringu ning KSH materjalidega ja soovime märkida järgmist: 1. Tegime 31.01.2022 kirja punktis 1 toodud kaalutlustel ettepaneku Koigi külas asuvale maatulundus-maa sihtotstarbega Põllulaane (katastritunnus 32501:001:0296) kinnisasjale määrata kogu kinnisasja Neeva kanali ehituskeeluvööndist välja jäävale osale tootmise maa-ala (T) juhtotstarve. Olete 18.05.2022 kirja punktis 1 märkinud, et Keskkonnaministeeriumi ettepanekuga arvestatakse ja muudatus viiakse sisse. Kooskõlastamiseks esitatud üldplaneeringu joonisel nr 14. Koigi küla põhijoonis (kuupäev 27.04.2022) on Põllulaane kinnisasjale tootmise maa-ala (T) juhtotstarve kavandatud samas ulatuses, mis eelmisel korral ja muudatust ei ole tehtud. Jääme 31.01.2022 kirjas toodud ettepaneku juurde. 2. Märkisime 31.01.2022 kirja punktis 2, et üldplaneeringuga on seatud kohustus koostada ja kooskõlastada metsamajandamiskava ning kooskõlastada kõik uuendusraiate metsateatistades väärtuslikes metsades kohaliku omavalitsusega. Juhtisime tähelepanu, et metsamajandamiskava ei ole metsaseaduse (edaspidi MS) alusel kohustuslik dokument ning seda ei koostata, kui metsaomanik seda ei soovi (MS § 11 lg 43). Metsamajandamiskava kohustuslikkus esineb üksiku erandiga riigi kasuks koormatud kinnisasjal (MS § 42 lg 11). Küll aga peavad teatud metsamajanduslike tegevuste (MS § 11 lg 42) tegemiseks,	1. Ettepanekuga arvestatakse. Muudatus viiakse sisse. 2. Ettepanekuga arvestatakse. Sõnastus muudetakse sarnaseks metsaseaduse § 42 lõikele 3. 3. Kohalik omavalitsus ei sea üldplaneeringuga täpseid kitsendusi, vaid soovib hilisemates otsustes olla teadlik ja kaasatud. Põhjen-datud juhtudel soovib kohalik omavalitsus omada võimalust uuendusraiate osas kaasa rääkida. Kuna iga raie ja huvid selle juures võivad olla väga spetsiifilised ja ajas muutuvad, siis ei ole üldplaneeringu koostamisel võimalik täpselt ette näha aastate pärast

	teatud eranditega, olemas olema metsa inventeerimise andmed (MS § 11 lg 41) metsaressursi arvestuse riiklikus registris. MS § 42 lg 3 kohaselt planeeringuga linna kui asustatuse rohealaks määratud alal kasvavat metsa ei tohi raiuda kohaliku omavalitsuse nõusolekuta ja raie kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega enne metsateatise esitamist. Leidsime, et üldplaneeringus esitatud nõue on vastuolus metsaseadusega ja ei ole põhjendatud ega selgitatud, miks sellise tingimuse seadmine on vajalik. Kokkuvõtvalt olime seisukohal, et üldplaneeringus seatud kohustus koostada ja kooskõlastada kohaliku omavalitsusega metsamajandamiskava ning kooskõlastada kõik uuendusraiate metsateatise üldplaneeringus esitatud metsaaladel on vastuolus metsaseadusega, mille kohaselt metsamajandamiskava koostamine ei ole alati kohustuslik ja kohaliku omavalitsusega tuleb enne metsateatise esitamist raie kooskõlastada ainult planeeringuga linna kui asustatuse rohealaks määratud alal. Nõustasime üldplaneeringu lahendusega tingimusel, et see viiakse kooskõlla metsaseadusega. Olete 18.05.2022 kirjas Keskkonnaministeeriumi 31.01.2022 kirja punkti 2 kohta märkinud, et Keskkonnaministeeriumi kirja punkti 2 ettepanekuga arvestatakse. Metsamajandamiskava koostamise ja kooskõlastamise kohustusest loobutakse. Olete esitanud seisukoha, et metsamajandamiskava ja uuendusraie metsateatise kooskõlastamise nõue on vastuolus metsaseadusega. Põhjendanud olete aga vaid metsamajandamiskava koostamise nõude vastuolu. Palume selgitada, milles seisneb uuendusraie metsateatise kooskõlastamise nõude vastuolu metsaseadusega. Meile teadaolevalt on selline praktika Eestis juba toimiv, kus Keskkonnaamet tulenevalt üldplaneeringu tingimustest saadab metsateatise KOV-ile ülevaatamiseks. Oleme samuti seisukohal, et kui KOV-il ei ole võimalik tutvuda metsamajandamist suunavate dokumentidega, siis puudub neil ka igasugune adekvaatne võimalus olla kaasatud metsades, kus nad sooviksid kaasatud saada. Uuesti kooskõlastamiseks esitatud üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud, et üldplaneeringuga seatakse kohustus kooskõlastada kõik uuendusraiate metsateatise peatükis 11.2 Väärtuslikud metsamaastikud nimetatud ja üldplaneeringu põhikaardil esitatud metsaaladel. Nõustume, et PlanS kohaselt saab üldplaneeringuga rohealadeks või väärtuslikeks maastikeks määratud aladele kaitse- ja kasutustingimusi seada ja on ka võimalik väljaspool linna asuva metsaala korral seada metsateatise kooskõlastamise tingimus, kui metsaala eelnimetatud alaks määratakse. Samas teeme ettepaneku mitte kasutada sõnastust, et üldplaneeringuga seatakse kohustus kooskõlastada kõik uuendusraiate metsateatise /.../. Teeme ettepaneku kasutada metsaseaduse § 42 lõikega 3 sarnast sõnastust, et raie kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega enne metsateatise esitamist. Hetkel pole sõnastusest aru saada kes, mis etapis peab kohaliku omavalitsuse kaasama. Lisaks on üldplaneeringu seletuskirja peatükis 11.2 Väärtuslikud metsamaastikud märgitud, et väärtuslikes metsades on kohalikul omavalitsusel õigus kaalutlusotsusega esitada ettepanekuid raie osas, kui olulisel määral väheneb: metsa senine puhkeväärtus elanike jaoks; metsamaastiku esteetilisus, mis omab piirkonnas olulist tähendust; elustiku mitmekesisus, ning selle taastumine lähi perspektiivis ei ole tõenäoline; metsa senine häiringuid leevendav ülesanne. Oleme seisukohalt, et kohaliku omavalitsuse raie kooskõlastamise kaalutlusruum peab olema selgem. Üldplaneeringust peab selguma mida kohalik omavalitsus kooskõlastuse andmisel hindab ja mis tingimusi täpsemalt saab kohalik omavalitsus ettepanekuna esitada. Teeme ettepaneku üldplaneeringut täiendada.	toimuvaid situatsioone, huvisid ja väärtusi ning seetõttu ei peeta detailsemat käsitlust asjakohaseks.
--	---	---

	3. Märkisime 31.01.2022 kirja punktis 3, et väärtuslike metsapiirkondade määratlemise vajalikkus on väga üldsõnaline ja ei selgu iga ala väärtus koos selle iseloomustusega ning palusime üldplaneeringut täiendada. Lisaks juhtisime samas punktis tähelepanu ebakõladele KSH aruande eelnõu ja üldplaneeringu seletuskirja vahel. Olete 18.05.2022 kirjas märkinud, et Keskkonnaministeeriumi kirja punkti 3 ettepanekuga arvestatakse ja KSH viiakse kooskõlla üldplaneeringu seletuskirjaga. KSH aruande eelnõud on parandatud, kuid ettepaneku esimese poolega pole arvestatud. Jääme väärtuslike metsapiirkondade kohta tehtud ettepaneku juurde ja palume üldplaneeringut täiendada. Tuginedes PlanS § 85 lõigetele 1 ja 3 kooskõlastab Keskkonnaministeerium lähtudes oma valitsemisalast ja tegevusvaldkonnast Järva valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõud. Kuid palume ka kirjas toodud ettepanekutega arvestada ja hoida Keskkonnaministeeriumit kursis üldplaneeringu ja KSH aruande edasise menetlusega.	
--	--	--